

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД

**ГОДИШЕН ДОКЛАД НА
РЪКОВОДСТВОТО
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ
ОДИТОР И
ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 декември 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ГОДИШЕН ДОКЛАД НА РЪКОВОДСТВОТО	i
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР	1
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	9
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	10
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	11
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ (продължение)	12
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	14
1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА	15
2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	17
3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА	34
4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	51
5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ	92
6. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ	98
7. НЕТЕН ДОХОД ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ	98
8. НЕТЕН ДОХОД ОТ ОПЕРАЦИИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	99
9. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЦЕННИ КНИЖА ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	99
10. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	99
11. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	100
12. РАЗХОДИ ЗА/(ПРИХОДИ ОТ РЕИНТЕГРИРАНИ) ОБЕЗЦЕНКИ И ПРОВИЗИИ	100
13А. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	100
13Б. ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ	101
14. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	101
15. НЕТНА ПРОМЯНА В СПРАВЕДЛИВАТА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	102
16. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНА СМЕТКА В ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА	103
17. ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ	103
18. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ	104
19. ВЗЕМАНИЯ ОТ РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ	105
20. ЦЕННИ КНИЖА, ДЪРЖАНИ ДО ПАДЕЖ	106
21.А ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОЦЕНЯВАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	106
21.Б ЦЕННИ КНИЖА НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОДАЖБА	107
22. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА	108
23. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ, НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	109
24. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	110
25. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА	110
26. ДРУГИ АКТИВИ И АКТИВИ, ПРИДОБИТИ ОТ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ	111
27. ДЕПОЗИТИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ	111
28. ДЕПОЗИТИ ОТ ДРУГИ КЛИЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ	112
29. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ	113
30. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА	117
31. ПРОВИЗИИ	118
32. ДРУГИ ПАСИВИ	119
33. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ	122
34. РЕЗЕРВИ	122
35. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	123
36. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ	125
37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА	126
38. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА	128

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ АД
ЗА 2018 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	3
ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА.....	4
ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2018 ГОДИНА	6
ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2018 Г.....	11
ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ.....	14
ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ	18
УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА	18
КОНТРОЛНА СРЕДА.....	20
БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	21
МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	22
УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА	22
СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА	26
СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА	26
ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО	26

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Българска банка за развитие АД

Акционерна структура към 31.12.2018 г.

Държавата чрез министъра на икономиката – 99,9999% и Банка ДСК - 0.0001%.

Надзорен съвет:

- Лъчезар Борисов – Председател на Надзорния съвет;
- Митко Симеонов – Заместник – председател на Надзорния съвет;
- Велина Бурска – Член на Надзорния съвет.

Управителен съвет:

- Стоян Мавродиев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор;
- Румен Митров – Заместник - председател на Управителния съвет и изпълнителен директор;
- Николай Димитров – член на Управителния съвет и изпълнителен директор.

Седалище и адрес на управление:

гр. София, 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" №1

Регистрационен номер – ЕИК 121856059

Съвместни одитори на Българска банка за развитие АД:

„Ърнст и Янг Одит“ ООД

Полиграфия офис център
бул. „Цариградско шосе“ № 47А, ет. 4
София, п.к. 1124
office.sofia@bg.ey.com

„Захарина Нексиа“ ООД

бул. Константин Величков 157-159
етаж 1, офис 3
гр. София, п.к. 1309
office@zaharinovanexia.com

ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА

Групата

Към края на 2018 г., Финансовата Група Българска банка за развитие („Групата“¹ или Финансовата Група) включва Българска банка за развитие АД („ББР“, „Банката“) и нейните дъщерни дружества – Национален Гаранционен Фонд ЕАД („НГФ“), Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ) и Фонд за капиталови инвестиции АД (ФКИ).

В началото на 2019 г., Банката учреди и две нови дъщерни дружества – ББР Лизинг ЕАД и ББР Факторинг ЕАД, които ще са част от Финансовата група на ББР.

Българска банка за развитие АД

„Българска банка за развитие“ АД е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество под наименованието „Насърчителна банка“. На 23.04.2008 г. със Закона за Българската банка за развитие (ЗББР) се променя името и обхвата на дейността на банката, така че да прилага схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната.

Като единствената държавна банка в страната, ББР осъществява финансиране по конкретно възложено й от правителството на Република България програми. Експозицията към един клиент или група свързани клиенти, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки, следва изискванията и ограниченията на Регламент 575/ 2013/ ЕС, като се отчита ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет.

Българска банка за развитие АД притежава лиценз за инвестиционен посредник, по силата на който може да предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности² по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ.

Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

Към 31.12.2018 г., внесенят основен акционерен капитал е 601 774 хил. лв. (31.12.2017 г.: 601 774 хил. лв.), като се състои от 6 017 735 обикновени поименни акции с право на глас, с номинал 100 лева. Към датата на изготвяне на доклада, собствеността на капитала се разпределя както

¹Към края на 2018 г. Банката е едноличен собственик на капитала на ТЦ „Марица“ ЕООД (ТЦМ), като дружеството не е част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

² Предоставянето на инвестиционни услуги и извършването на инвестиционни дейности се осъществява в съответствие с изискванията на ЗПФИ, Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (Директива 2014/65/ЕС или MIFID II), Регламент (ЕС) № 600/2014 на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) 600/2014), Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 г. за допълване на Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива (Делегиран регламент (ЕС) 2017/565) и актовете по тяхното прилагане.

следва: 99,9999% се притежава от Република България, представлявана от министъра на икономиката, 0,0001% се притежава от Банка ДСК.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от ЗББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление, като правата на държавата в Общото събрание на акционерите на Банката се упражняват от министъра на икономиката. Членовете на органите за управление на ББР се назначават в съответствие със ЗББР, Закона за кредитните институции, Търговския закон и подзаконовите нормативни актове, приети от Българската народна банка.

Българска банка за развитие АД не е придобивала собствени акции по реда на чл. 187д.

Дружеството не е страна по сделки, попадащи в обхвата на чл. 240 б от ТЗ, във връзка с чл. 247 от същия закон.

Няма придобити, притежавани или прехвърлени от членовете на управителните органи през годината акции на дружеството. Съгласно чл. 6, ал. 4 от ЗББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции, и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Към 31.12.2018 г., ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

Към 31.12.2018 г. няма висящо съдебно, административно или арбитражно производство, засягащо задължения или вземания на Банката в размер на 10 на сто или повече от собствения капитал. Средносписъчният състав на Банката е 191 служители (към 31.12.2017 г.: 171 служители).

Българска банка за развитие АД няма открити клонове. Седалището и адресът на управление на ББР е гр. София ул. "Дякон Игнатий" №1.

ББР спазва приложимото българско и европейско законодателство за опазване на околната среда. Банката прави анализ на въздействието върху околната среда на всички проекти, за които това се изисква според приложимата правна рамка. В процеса на реализиране на проектите, ББР изисква представянето на необходимите разрешения и документи, и стриктно следи за точната реализация на проектите. При наличие на по-строги изисквания относно околната среда, залегнали в договорите за заеми с външни кредитори, ББР изисква спазването на тези по-високи стандарти от своите клиенти и следи за тяхното изпълнение.

В областта на развитие на човешките ресурси, ББР акцентира върху непрекъснатата подкрепа за развитие и обучение на служителите, създавайки предпоставки за професионално израстване на своите високо квалифицирани специалисти.

ББР няма специализирано звено за научноизследователска и развойна дейност и Банката към момента не планира действия в тази област извън обучение на персонала.

Финансовото състояние и показатели на Банката са стабилни. Няма нефинансови показатели, стойността на които би повлияла на резултатите от основната ѝ дейност.

ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Ключови събития

През 2018 г. Българската банка за развитие създаде Фонд за капиталови инвестиции, и стартира процеса по учредяване на две нови дъщерни дружества - ББР лизинг и ББР факторинг. Тези две новоучредени дружества, заедно с Националния гаранционен фонд, Микрофинансиращата институция „Джобс“ и Фонда за капиталови инвестиции допълват Групата на ББР с нови възможности за предоставяне на финансиране на българския бизнес. През 2018 г. Фондът за капиталови инвестиции не е осъществявал дейност.

През 2018 г. протече и подготовка за въвеждане на новите изисквания на ЗПФИ, Директива 2014/65/ЕС, Регламент 600/2014, Регламент 2016/679 за защита на личните данни (GDPR), новия ЗПУПС и Наредба № 3 на БНБ за плащанията и Директивата за платежните услуги 2015/2366 (PSD 2), така че да бъдат успешно реализирани през 2018 г. Банката създаде и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на горепосочените национални и европейски нормативни актове. Банката изгради система от вътрешни правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят пълното съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

През 2018 г., основните дейности в информационни технологии бяха насочени в две направления - в изпълнение на регулаторни проекти, подобряване на ежедневните оперативни дейности в ИТ и актуализация на работните процедури. Най-значителните проекти бяха подготовка на банката и информационните системи за съответствие с GDPR изискванията, изпълнение на изискванията за отчетност и обогатяване на функционалностите на системата съобразно изискванията на MIFID II, подготовка за и имплементация на най-новите SWIFT стандарти, както и подготовка за цялостен ауторсинг на SWIFT услугата към БОРИКА, с цел подобряване на надеждността ѝ, както и в съответствие с най-новите изисквания за сигурност на SWIFT. Избрана бе съвременна система за предотвратяване прането на пари в съответствие с най-новите нормативни изисквания и започна подготовка за стартиране на проекта по имплементация през 2019 г.

През 2018 г., международната рейтингова агенция „Фич Рейтингс“ осъществи своя редовен годишен преглед и потвърди кредитния рейтинг на Българска банка за развитие АД. През април 2019 г., „Фич Рейтингс“ повиши перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на ББР от „BBB“ със стабилна на „BBB“ с положителна перспектива. Това е най-високият кредитен рейтинг за българска финансова институция, като за ББР той е лимитиран до рейтинга на суверена – българската държава.

Рейтинг валиден към	Към 31.12.2017	Към 31.12.2018	Към дата на изготвяне на отчета за дейността
Дата на изготвяне на рейтинга:	13.12.2017	06.12.2018	01.04.2019
Дългосрочен Рейтинг (IDR, SRF)	„BBB“	„BBB“	„BBB“
Перспектива	Стабилна	Стабилна	Позитивна

Оценката на рейтинговата агенция се базира на надеждната подкрепа на суверена – българската държава, на добрите финансови резултати на ББР, на добрата ѝ капитализация, както

и на ролята ѝ в подкрепа на икономическата политика на правителството. Положителната перспектива показва наличието на баланс в рисковете, свързани с оценяването на кредитния рейтинг. В съобщението на агенцията е посочено, че в случай на следващо повишение на рейтинга на България, този на ББР най-вероятно също ще бъде повишен.

Стабилната капиталова база допринася съществено за високата капиталова адекватност. ББР е институцията с най-високото равнище на капитализиране в банковата система на България, значително над регулаторния минимум.

На проведеното Общо събрание на акционерите на ББР през месец юли 2018 г. бяха приети одитираните финансови отчети на институцията за 2017 г., заверени от съвместните одитори "Ърнст и Янг Одит" ООД и „Захарина и партньори“ ООД (последните с настоящо име „Захарина Нексия“ ООД). Българска банка за развитие отчете за 2017 г. печалба за разпределение в размер на 8,858 хил. лв. (след отчитане на ефекта от въвеждането на МФСО 9). Общото събрание взе решение печалбата на Банката за 2017 г. да бъде разпределена, както следва:

- отчисления за фонд „Резервен“ в размер на 10 на сто, равняващи се на 885 хил. лв.
- остатъкът от печалбата на Българска банка за развитие АД за 2017 г., след приспадане на отчисленията за фонд „Резервен“, да се отнесе в статия „Допълнителни резерви“. Вследствие на това решение капиталовата адекватност на Българска банка за развитие продължава да бъде най-високата в българската банкова система.

През 2018 г. продължи развитието на продуктовия и кредитния портфейл на Банката, както и диверсификацията на източниците на финансиране.

През месец май 2018 г. бе изплатена последната главница по заема с Японската банка за международно сътрудничество, с което заемът е напълно погасен.

ББР бе първият ротационен президент и домакин на Първата международна среща на Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа. В рамките на срещата в началото на юли 2018 г., на двустранна основа между ББР и Китайската банка за развитие (КБР) и като част от официалната програма на Седмата годишна среща на правителствените ръководители от Китай и страните от ЦИЕ, бе подписано финансово споразумение за сътрудничество под инициативата „Един пояс, един път“. Споразумението предвижда договаряне на финансиране в размер на 1 500 млн. евро за следващите 5 години, както следва:

- До един млрд. евро ще бъдат алокирани за съвместно финансиране, проектно финансиране, съвместни фондове за капиталови инвестиции, синдикирани заеми и други проекти от взаимен интерес, договорени между ББР и КБР в рамките на инициативата „Един пояс, един път“.
- Не по-малко от 500 млн. евро ще възлезе двустранното финансиране за ББР, което може да бъде използвано за проекти в рамките на инициативата „Един пояс, един път“ и / или в съответствие със стратегията на ББР, като проектите могат да включват, но не се ограничават до: подпомагане на МСП, енергетика, комуникации, транспорт, селско стопанство в България или за други цели, одобрени от ББР
- Общата сума по Споразумението представлява 75% от финансовата инициатива на Китайската банка за развитие в рамките на Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа в размер на 2 млрд. евро.

- На основание на подписаното Финансово споразумение за сътрудничество под инициативата „Един пояс, един път“, на 13.12.2018 г. ББР подписа трети Договор за заем с Китайската банка за развитие 300 млн. евро със срок от 10 години за подпомагане на българския бизнес. Към 31.12.2018 г. е усвоен първият транш от новия договор в размер на 30 млн. евро.

През месец август 2018 г., заемът от Индустиална и търговска банка на Китай бе напълно погасен съгласно погасителния план.

През 2018 г. бе усвоен и целият договорен размер от 50 млн. евро по споразумението подписаното на 28 септември 2017 г. с Китайската Ексим Банка.

Подписан бе договор с българска търговска банка за предоставяне на средства за насърчаване на микро, малки и средни предприятия в размер на 5 745 хил. евро. ББР е заемополучател по Договор за заем с Правителството на Република България. Договорът е подписан на основание Спогодба между Правителството на Федерална република Германия и Правителството на Република България за финансово сътрудничество.

Българската банка за развитие сключи и първия договор за он-лендинг финансиране с търговска банка в рамките на Плана за инвестиции за Европа. Средствата по програмата са осигурени от Българската банка за развитие и Европейската инвестиционна банка и са част от Инвестиционния план за Европа – един от приоритетите на председателя на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер. Фокусът му е насърчаване на инвестициите с цел да бъдат създавани работни места и растеж чрез по-интелигентно използване на новите и съществуващите финансови ресурси, чрез премахване на пречките пред инвестициите и осигуряване на видимост и техническа помощ за проектите.

В края на 2018 г., ББР сключи с две търговски банки споразумения по Програма COSME+ за подкрепа на малкия и средния бизнес и стартира отпускането на кредити за МСП с преференциални условия. Програма COSME+ се осъществява с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции за индиректно финансиране на малките и средните предприятия с гаранционно улеснение и контра-гаранция. Програма COSME надгражда Програмата за предприемачество и иновации (EIP), създадена през периода 2007-2013 г. Общият ѝ бюджет е 2,300,000 хил. евро за периода 2014-2020 г. В обхвата ѝ са четири области на подпомагане – подобряване достъпа до финансиране за МСП под формата на капиталови и дългови инструменти; подобряване достъпа до пазарите за МСП в световен мащаб; подобряване на рамковите условия за конкурентоспособност на предприятията и насърчаване на предприемачеството.

И през 2018 г. продължи развитието си програмата „Лизинг Лайн“, която е насочена към партньори небанкови финансови институции – лизингодатели, регистрирани в БНБ и осъществяващи финансов лизинг.

В края на 2018 г., ББР стартира нова програма за индиректно подпомагане на МСП чрез търговските банки и небанковите финансови институции. Програмата е за индиректно финансиране на земеделски стопани, които са членове на взаимоспомагателни кредитни кооперации на частни земеделски стопани. Бюджетът е 15 млн. лв. Размерът на кредитите е до 1 500 хил. лв. и срок за погасяване до 5 години.

Председателят на Управителния съвет и Главен Изпълнителен директор на Българската банка за развитие Стоян Мавродиев бе избран за победител в категорията „Финанси и Застраховане“

на конкурса „Мистър и Мисис Икономика 2018“. Това е вторият приз за г-н Мавродиев от престижния конкурс, организиран от Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) и списание "Икономика".

През 2018 г. стартира процеса по ребрандиране на Финансовата Група на ББР - избор на нови лога за банката и дъщерните ѝ дружества, вкл. разработване на бранд бук. Обновяването на корпоративната визия съвпада с 20-годишния юбилей от създаването на Банката. Създаването на нова, единна визия на Групата на Българската банка за развитие кореспондира с темпа на развитие на финансовата институция, в изпълнение на мисията ѝ да бъде партньор на бизнеса в неговия растеж, да допринесе за конкурентоспособността му в бъдеще и да спомогне за изграждането на екосистема, която благоприятства предприемачеството.

Успешно реализирани програми и проекти

И през 2018 г. продължи действието на **Национална програма за енергийна ефективност** – Българска банка за развитие АД предоставя финансиране по приетата с Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на Р. България Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата). Тя е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, осигурявайки по-добри условия на живот на гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност в жилищните сгради се очаква да допринесе за по-високо ниво на енергийната ефективност и намаляване на разходите за енергия, подобряване на експлоатационните характеристики, удължаване на жизнения цикъл на сградите и осигуряване на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие. Очакваните резултати и ефекти от Програмата са намаляване разходите за отопление за домакинствата, подобрена жилищна инфраструктура и промяна в облика на градовете, по-чиста околна среда, и, съответно спестени емисии на парникови газове (CO₂ и др.), и удължаване живота на сградите, които ще имат и по-висока цена. Икономическият ефект е свързан с предоставяне на повече възможности за икономическа активност на бизнеса – проектанти, строителен бранш, фирми за технически обследвания, фирми за обследвания за енергийна ефективност, производители на материали и др. – както и участие в изпълнението на Програмата на малки и средни фирми от цялата страна. Програмата реализира и своя социален ефект чрез осигуряване на допълнителна заетост, установяване на традиции в управлението на многофамилни жилищни сгради, повишаване на обществената осведоменост за начините за повишаване на енергийната ефективност. Дейностите по Програмата се осъществяват на цялата територия на Република България в рамките на 265 общини. Заделеният финансов ресурс от държавния бюджет по Програмата е в размер на 2 млрд. лв.

Примери за финансирани от банката проекти:

- **Строителна компания**, с основна дейност изграждане, строителство и реконструкции на индустриални и търговски сгради, производствени халета, фабрики, автосервизи, фирмени сгради, магазини на големи търговски вериги и др. Разполага с производствени площи, специализирани машини и технически персонал. Заедно с други дружества от групата предлага „пълнен инженеринг“ и „проектиране и строителство в едно“. Завършените обекти се характеризират с различни условия на проектиране и експлоатация, високо качество на изграждане и са широко разпространени и разпознаваеми в страната обекти - хипермаркети Билла, Метро, Хит, Практикер,

спортни зали, летище София и др. Дружеството е и участник в съвместни проекти с чуждестранни инвеститори - германския производител Leoni, японската фирма „Язаки“.

- Лицензиран **въздушен превозвач** с основни продукти и услуги в областта на транспортни пътнически и чартърни услуги, мокър лизинг (АСМІ), сух лизинг и др. Кредитополучателят планира разширяването на бизнеса като закупи самолети, вместо наемането им на лизинг.

- **Компания, притежаваща най-голямата мидена ферма в България.** Дружеството е специализирано в култивиране и производство на екологично чисти черноморски миди, които отглежда в собствена плантация, която е най-голямата действаща мидена плантация в Черно море. Изграждането ѝ е минало през три основни етапа, финансирано по програма САПАРД, както и по линия на Оперативна програма развитие на сектор „Рибарство“ /2007-2013/ и Програма за морско дело и рибарство /2014-2020/. ББР е предоставила инвестиционен кредит на дружеството за изграждането на преработвателното предприятие, разполагащо с технологично оборудване за обработка, пакетиране, охлаждане и замразяване на култивираните миди.

- **Дружество, регистрирано като земеделски производител,** разполагащо с над 300 дка земеделска земя в землището на с. Малко Градище, с напълно изградена и функционираща крушова градина върху 170 декара с 19 809 крушови дръвчета, снабдена със система против градушки, капково напояване, сондажен кладенец и водопровод. Предмет на финансиране са предстоящи за изграждане складове за съхранение на растителна продукция, селскостопански инвентар и техника, офис и битови помещения като последен етап от цялото стопанство. Проектът е подкрепен с безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от ПРСР 2014 г. - 2020 г. въз основа на подписан договор с Държавен фонд „Земеделие“. Реализирането на проекта цели намаляване на преките разходи по дейността, постигане на по-високи количествени и качествени производствени резултати, по-добро използване на факторите за производство и създаване на икономически ефективно и конкурентно производство на круши.

- **Предприятие, работещо в сферата на българската полиграфическа промишленост,** което предоставя качествени полиграфически услуги на своите клиенти, като съчетава традиции и високо качество. Инвестиции във фирмата са направени и с подкрепата на Европейските фондове за Регионално развитие (по предприсъединителните програми компанията осъществява два проекта по ФАР, по програма Леонардо да Винчи, оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“. Общата цел на изпълнените до момента проекти и финансовата подкрепа от страна на банката е повишаване на конкурентоспособността и постигане на устойчив растеж чрез подобряване на енергийната ефективност и разширяване на производствения капацитет на дружеството.

- **Завод за производство на различни видове хартия, включително и тису хартия** за промишлени клиенти в България и в чужбина. Корпоративната визия на дружеството е насочена към непрекъснато инвестиране в модернизация на съществуващото оборудване и придобиване на нови производствени единици. През последните две години, дружеството е осъществило инвестиционна програма за намаляване на специфичното потребление на ресурси на тон произведен продукт, както и придобиване на различни периферни устройства към съществуващите машини, позволяващи автоматизация и компютърно осигуряване на производствения процес, увеличаване на качествения контрол.

- **Холдингова група на дружества от ІТ сектора.** През последните години компанията постепенно придобива различни компании, както такива с над 17 годишен опит, така и стартъпи. През 2016 г., холдингът създава дъщерната си компания в Ниш, Сърбия. Чрез мрежата от своите

компании, холдингът разполага с 8 офиса в 7 града – Пловдив, София, Велико Търново, Варна, Благоевград, Свищов и Ниш. Основните услуги на групата са в областта на информационните технологии – търговия, консултантска дейност, внедряване и поддръжка на софтуер, рекламна дейност, посредничество в бизнеса, придобиване на патенти, отстъпване на лицензи и други. Дружество от групата има одобрен проект за получаване на безвъзмездна помощ по програма „Иновации и конкурентоспособност“. ББР е предоставила оборотен кредит за маркетингови дейности за възобновяване на клиентската база. Очакваният ефект е продължаващия ръст на нови клиенти, към вече привлечените през 2017 г. и началото на 2018 г. от Швейцария, САЩ, Великобритания, както и увеличение на обемите към традиционните клиенти на групата компании. За периода на кредитното споразумение, групата очаква сериозно увеличаване на приходите от собствено разработен продукт за управление на човешки ресурси.

ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2018 Г.

През 2018 г., българската икономика отчете рекордно ниска безработица и намаляване на външната задлъжнялост. БВП на България отбелязва своеобразен рекорд – очакванията са за 108 млрд. лв., като за първи път в новата история на България надминава 100 млрд. лв. Ръстът на БВП през годината се запазва устойчив и изпреварващ спрямо еврозоната и средните стойности за ЕС – на ниво над 3%. Основен двигател на ръста на БВП остава вътрешното потребление, а нивото и ръстът на средните доходи също бележат високи стойности. Съчетано с ръста на цените на енергоносителите на световните пазари и на цените на храните през първите три тримесечия на годината, това обуславя отчетената по-висока спрямо еврозоната инфлация, чийто ръст остава по-нисък от ръста на средните доходи

Разгледано по сектори, основен принос за ръста на българската икономика през 2018 г. има икономическият сектор „Операции с недвижими имоти“ – 9,3% увеличение спрямо края на 2017 г. Ниските лихви по жилищни кредити и подобряващата се среда на пазара на труда, допринасят за рекордния растеж на операциите с недвижими имоти, като ръста в строителството се забави до 4,0% годишно, индикирайки охлаждане на пазара на недвижими имоти през следващите няколко години. Секторът на услугите продължава да отбелязва висок ръст, затвърждавайки се като най-значимия за икономиката на страната през последните години, като относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, нараства до 73.5% при 70.7% през съответния период на предходната година. Промислеността също регистрира ръст, както на произведената в сектора брутна добавена стойност (БДС), така и на продажбите, и също се явява един от секторите, които са с основен принос за икономическия растеж през годината. Аграрният сектор се представя по-слабо през 2018 г., след рекордно високия си ръст през 2017 година.

Поддържането на относително висок икономически ръст за поредна година допринесе за понататъшното подобряване на ситуацията на пазара на труда. Според данните на НСИ, нивото на безработица през четвъртото тримесечие на 2018 г. е 4,7% (15-64 г.) и е с 1,0% по-малко спрямо съответното тримесечие на 2017 г., а коефициентът на заетост се повишава до 71,1% за населението на възраст 20-64 г. или с 0,2 п.п. на годишна база. Слабото повишение на коефициентът на заетост показва, че пикът при икономическата активност на населението е много близо до максимума си и икономиката започва да страда от липса на кадри. Това създава предизвикателства пред конкурентоспособността и предполага мерки за интензифициране на растежа. Средната работна заплата за страната през декември 2018 г. е 1 205 лева и нейният годишен номинален ръст

е 7,3%. Увеличението в общественния сектор е 7,5% спрямо съответния период за 2017 г., докато в частния сектор растежът е от 7,1%. Фактори за повишаването на заплатите са развиващата се икономика и увеличаващата се конкуренция за квалифицирани кадри на трудовия пазар, които ще продължат да подкрепят изпреварващ инфлацията ръст на работните заплати и особено заплащането на квалифицирани кадри. С оглед на това, правителството предприема мерки като намаляване на държавната администрация и предложение към работодателите да отправят конкретни оферти за заетост на българи, които сега работят в чужбина, но на позиции с по-ниска от своята квалификация.

През 2018 година, дефицитът на търговското салдо се покачи до 6,7 млрд. лв. нетният износ се повиши с около 0,7%, като износа към ЕС се увеличи с 10,1%. Причината за стагнацията на експорта е намалението към трети страни с 12,3%. Основни причини за голямото намаление към трети страни е икономическата ситуация в Турция, намалението на износа към Русия с над 50%, слабите продажби на горива и разнообразни готови продукти. Заедно с нарастването на потреблението, нараства и вносът – със 7,4%. Дефицитът на търговското салдо има отрицателен принос за растежа на икономиката. Тенденцията на изпреварващо нарастване на вноса над износа на стоки вероятно ще се запази до края на прогнозния хоризонт, което ще доведе до плавно нарастване на търговския дефицит до 2020 г.

През 2018 г. продължава процеса на намаление на външния дълг на страната. Спрямо 2017 година, частният брутен външен дълг намалява с 0,8% до 52,8% от БВП, докато публичният външен дълг намалява с 1,0% до 11,6% от БВП. Размерът на преките чуждестранни инвестиции в България достига 1.744 млрд. евро за 2018 г., което е най-високото ниво за последните четири години.

Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2018 г. спрямо януари - декември 2017 г. е 2,8%. Най-голямото увеличение за последните пет години, се дължи на поскъпването на горивата и храните. Най-голямо е поскъпването в транспортния сектор – около 4,7% годишно увеличение. Очаква се инфлация от около 3,0% през 2019 г.

Банков сектор

Изминалата 2018 г. бе успешна за банковия сектор в България, белязана с рекордни печалби, ръст и подобряване качеството на банковите портфейли, както и продължаваща консолидация в сектора.

Банка ДСК ЕАД, предприе придобиването на 99,74% акционерно участие в Societe Generale Експресбанк АД (SGEB), като процеса на придобиване приключи през м. януари 2019 г. Новата банка ще бъде лидер по размер на активите отпуснатите кредити и привлечените депозити заедно с Уникредит. Очаква се интеграцията на двете институции да приключи през 2020 г.

Eurobank Ergasias S.A. ("Юробанк") обяви, че е приключила сделката, в който дъщерната ѝ "Юробанк България" ("Пощенска банка") е придобила банка "Пиреос България", дъщерна на Piraeus Bank S.A. ("Пиреос банк"). Така Пощенска банка ще има очакван пазарен дял от над 10% и ще бъде на трето място по размер на кредитния портфейл. Очаква се сделката да бъде завършена през 2019 г.

Към края на декември 2018 г., активите на банковата система са на стойност 105,56 млрд. лв. или 7,75 млрд. лв. годишно увеличение. Ръст се наблюдава във всички групи активи с изключение

на финансовите активи, където намалението е със 189 млн. лв. Най-голяма динамика има при кредити и вземания – ръст със 7,11 млрд. лв., и при парични средства - с 826 млн. лв. Печалбата след данъци на банковата система е рекордна към края на годината и е на стойност от 1,68 млрд. лв. Високата печалба се дължи на растежа при такси и комисионни (увеличение със 70 млн. лв. спрямо 2017 г.), доход от лихви (увеличение с 66 млн. лв.) и на намалението на разходите по обезценка с 266 млн. лв. спрямо 2017 г. Намалението на просрочените кредити занижава разходите за обезценка и допринася за стабилността на финансовата система.

Въпреки рекордно ниските лихви по депозитите, нивото на привлечените средства нарасна с 6,0 млрд. лв. през 2018 г. до стойност от 89,7 млрд. лв. Динамиката на депозитите се дължи предимно на растежа при депозити от домакинства с 3,9 млрд. лв. и на тези от нефинансови предприятия с 1,1 млрд. лв. Увеличение има и при депозити от други финансови предприятия и държавно управление. С намалението на безработицата и увеличението на работните заплати се забелязва тенденция за ръст при депозитите, сделките с недвижими имоти и вътрешното потребление.

През 2018 г. депозитните лихви отбелязаха намаление до 0,13% в лева и 0,14% в евро. Забелязва се, че банките не демонстрират апетит за повече депозитни средства от съществуващите клиенти и предлагат по-добри условия за нови клиенти с краткосрочни депозити. Причина за това е, че приходите от такси са съществени, което мотивира към приоритетно привличане на нови клиенти. Към края на декември, депозитните лихви на банковата система за нов бизнес са по-ниски за депозитите със срок от над 1 година, отколкото за срочни депозити за 3 до 6 месеца и за 6 месеца до 1 година.

През 2018 г. общите кредити и аванси се увеличиха със 7,5 млрд. лв., като увеличение има във всички видове кредити. Най-голям растеж отбелязват кредитите за недвижими имоти с 15,28% на годишна база, като БНБ предупреди за опасността от проява на циклични рискове при бъдещо покачване на лихвените нива или отслабване на икономическата активност. Очакванията са покачване на кредитните лихви да увеличи разходите за обслужване на кредитите, което потенциално може да доведе и до ръст на кредитите с просрочие над 90 дни.

Кредитните лихви за нов бизнес, оригинален матуритет за нефинансови предприятия отбелязаха намаление от 0,22 п.п. до 3,48% в лева и от 0,47 п.п. до 2,91% в евро. Наблюдава се тренд лихвите по левови кредити да са на по-висока стойност от тези за евро.

ББР спрямо банките в страната

В резултат от реализирания през 2018 г. ръст и сливането на ОББ и СИБанк, ББР се изкачи от № 12 до № 9 по активи в българската банкова система. Банката отбеляза значителен ръст през 2018, като в същото време запази стабилната си капитализация и ключови показатели:

Ръководството на ББР очаква и през 2019 г. основните показатели за ликвидност и капиталова адекватност да останат значително над средните за българската банкова система, а доходността да се запази около настоящите си нива.

ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ

Резултати от дейността

Българска банка за развитие АД продължава да работи активно върху поставените ѝ цели, като поддържа високи нива на ликвидност и капитализация. През 2018 г. продължи процеса на модернизация и осъвременяване на дейността на ББР, като същевременно Банката продължи да увеличава обемите на дейността си.

Основните финансови показатели към 31.12.2018 г. са както следва:

Всеобхватен доход	2018	2017	Разлика
Нетен лихвен доход	53 791	54 994	(-2%)
Нетни приходи от такси и комисиони	2 027	2 181	(-7%)
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	379	409	(-7%)
Нетен доход от фин активи, отчетани по справедлива с-ст в др всеобхватен доход	738	188	292%
Общи и административни разходи	(22 948)	(16 430)	40%
Други доходи от / (разходи за) дейността	1 547	1 698	(-9%)
Доход преди обезценка	35 534	43 040	(-17%)
Приходи от реинтегрирани / (разходи за) обезценки и провизии	(8 781)	(20 774)	(-58%)
Печалба преди данъци	26 753	22 266	20%
Разход за данък върху печалбата	(1 623)	(2 121)	(-23%)
Нетна печалба за периода	25 130	20 145	25%
Акционерски печалби/(загуби) по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	33	(63)	(-152%)
Нетна промяна в справедливата стойност на финансовите активи, оценявани по справедлива стойност	1 108	1 466	(-24%)
Общ всеобхватен доход	26 271	21 548	22%

Нетният лихвен доход за 2018 г. отбелязва минимален спад и е с 2% по-нисък в сравнение с 2017 г., като стойността му възлиза на 53 791 хил. лв. (към 31.12.2017 г.: 54 994 хил. лв.). Основна причина за това е по-бързият ръст на разходите за лихви спрямо приходите от лихви, вследствие нарастването на лихвоносния пасив изцяло с привлечени средства.

Нетните приходи от такси и комисиони бележат спад със 7%, или 154 хил. лв.

Административните разходи нарастват от 16 430 хил. лв. на 22 948 хил. лв., като основната причина за увеличението е по-високата вноска във Фонда за реструктуриране на банките. Нейната стойност е увеличена повече от два пъти до 6 913 хил. лв. (2017: 3 180 хил. лв.).

Коефициентът на оперативни разходи (вкл. разходи за персонал) към оперативен доход нараства спрямо предходната година, като за 2018 г. е в размер на 39% (за сравнение коефициентът за 2017 г. е в размер на 28%).

Към 31.12.2018 г., финансовият резултат на Българска банка за развитие след данъци е печалба в размер на 25 130 хил. лв., в сравнение с 20 145 хил. лв. за предходната отчетна година или ръст от 25% за 2018 г.

Финансово състояние	Към 31.12.2018	Към 31.12.2017	Разлика
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	297 622	447 648	(-34%)
Вземания от банки	429 548	198 379	117%
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	1 511 079	1 437 196	5%
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в Друг всеобхватен доход	594 249	230 903	157%
Инвестиции в дъщерни дружества	105 625	87 643	21%
Дълготрайни активи	32 818	32 949	(-0%)
Други активи	41 820	37 525	11%
Общо активи	3 012 761	2 472 243	22%
Пасиви			
Депозити от кредитни институции	5 759	33 909	(-83%)
Привлечени средства от международни институции	904 782	869 822	4%
Депозити на други клиенти	1 307 522	790 590	65%
Други привлечени средства	17 306	17 492	(-1%)
Други пасиви	5 406	3 429	58%
Общо пасиви	2 240 775	1 715 242	31%
Собствен капитал			
Емитиран капитал	601 774	601 774	(-0%)
Неразпределена печалба	25 130	20 145	25%
Преоценъчни резерви	6 055	4 947	22%
Други резерви	139 027	130 135	7%
Общо собствен капитал	771 986	757 001	2%
Общо пасиви и собствен капитал	3 012 761	2 472 243	22%

Към 31.12.2018 г., размерът на активите на Банката възлиза на 3,012,761 хил. лв., представляващ ръст от 22% спрямо предходната година. Основен двигател на ръста на активите са:

- Увеличеното директно кредитиране, което към 31.12.2018 г. възлиза на 1,039,080 хил. лв., (спрямо 699,680 хил. лв. към 31.12.2017), или ръст от 49%,
- Инвестициите в ценни книжа, които нарастват до 594 249 хил. лв. към 31.12.2018 г., или ръст от 157%
- Ръстът на експозициите към банки, както по он-лендинг програми, така и по ностро сметки, свързани с увеличената разплащателна активност.

Тези движения са отчасти компенсирани от спада на активите по Националната програма за енергийна ефективност (салдо 471,999 хил. лв. в края на 2018 г., спрямо 728,010 хил. лв. в края на 2017 г.) и намаляването на свръхрезервите депозирани в БНБ, като останалата част от този ръст е финансирана от увеличени депозити на други клиенти и международни институции.

Кредитната дейност на ББР се изразява, както в директно предоставяне на заемни средства, така и във финансиране посредством програми за кредитиране на търговски банки, които с получените средства предоставят кредити на МСП и селскостопански производители, или т.нар. он-лендинг.

През 2018 г., Банката продължи активно да развива своята дейност, подкрепяйки българския бизнес, като продължи да поддържа диверсификация на отраслова структура на кредитния си портфейл. По-голяма динамика се наблюдава в относителните дялове в кредитния портфейл на следните сектори: Промисленост (нарастване с 45%), Туристически услуги (ръст от 564%), Финансови услуги и предприятия от сектор Държавно управление. (Бележка 18Б към ГФО).

Стратегия за развитие

ББР – заедно с предприятията от Групата – е основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката и дружествата взаимодействат интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката. Акценти в дейността са пред-експортно, експортно и мостово финансиране.

ББР и дъщерните ѝ дружества функционират в условията на прозрачност и прилагат най-добрите практики в управлението и банковата дейност. С кредитната си дейност, Банката цели да достигне сектори на икономиката и кредитополучатели, които изпитват затруднен достъп до финансиране и получаване на финансиране, като предоставя финансови решения и продукти за преодоляване на пазарните несъвършенства.

В изпълнение на мисията си ББР подпомага всички усилия на правителството за ускоряване на икономическия растеж на страната, като предоставя своята експертиза и осъществява действия във всички области на неговата икономическа политика, като подпомага усвояването на средствата по структурните фондове на ЕС за България, подпомага експортния потенциал, финансиране на публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо национално или регионално значение, вкл. инфраструктурни проекти и др.

Основен принцип в дейността на ББР е да не допуска изкривяване на конкуренцията и изместване на традиционните търговски банки от пазара. Като компенсира съществуващ пазарен недостиг във финансирането на определени сегменти и клиенти, ББР допринася за коригиране на рисковия им профил и допълнително съдейства за нарастване на банковото посредничество и ръст на кредитните обеми в икономиката.

Стратегическите цели на ББР са :

- Да подпомага икономическия ръст чрез подкрепа на региони и сектори с констатиран пазарен недостиг и потенциал за растеж;
- Да стимулира икономическата активност на инвеститорите за модернизация на материалната и технологична база и повишаване на конкурентоспособността на икономиката;
- Да подпомага икономическия ръст чрез финансиране, в т.ч. синдикирано, на мащабни, стратегически или инфраструктурни по характер проекти и инвестиции;
- Да подкрепя развитието на конкурентноспособни производства и сектори от икономиката с доказан потенциал;
- Да улеснява, съвместно с останалите институции в страната, достъпа до финансиране на иновативни и новосформирани фирми;

- Да улеснява и подпомага насочването на капиталови потоци към българската икономика;

При планиране и изпълнение на оперативните си цели ББР ще запази двата подхода за подкрепа на МСП сектора в страната – чрез директното кредитиране и чрез индиректни програми посредством търговските банки. ББР следва принципите на разумна оценка на рисковете от дейността и адекватно управление на тези рискове.

По отношение на директното кредитиране, Банката ще доразвие фокусирани продуктови линии, свързани с подкрепата на МСП. За изпълнение на целите, приоритети ще са пред-експортно, експортно и мостово финансиране. Традиционно, Банката ще продължи да предоставя финансиране за малкия и среден бизнес с по-дългосрочен период на кредитиране и облекчени законосъобразни изисквания към обезпеченията по кредитите.

Банката счита, че в условия на висока ликвидност на банковия сектор поемането на частта от риска, представляваща допълнителният риск, който възпира търговските банки от финансиране, би било ключов фактор за успеха на индиректните програми.

Банката ще взаимодейства с органите за управление на оперативни програми в България, като идентифицира съществуващи проблеми при финансирането на конкретни мерки и ще предлага решения за тяхното отстраняване, в т.ч. конкретни форми за финансирането им. С ускорен темп ще бъдат осъществени консултации с цел адекватното вписване на ББР в цялостния модел на управление на публичния ресурс, в подкрепа на развитието на икономиката на страната. Банката счита участието си в него като съществена стъпка в повишаването на ефективността на мерките в подкрепа на българската икономика.

ББР ще продължи да подпомага инициативи на българската държава в подкрепа на икономическото и социално развитие на страната. През 2019 г. ще продължи дейността на ББР по осъществяването на Програма за саниране на многофамилни жилищни сгради.

През 2018 г. и в началото на 2019 г. ББР създаде нови дъщерни дружества с предмет на дейност капиталови инвестиции в акции на други дружества, лизинг и факторинг. Целта е разширяване на предлаганите финансови услуги и решения и посрещане на търсенето на тези продукти на основните пазарни сегменти.

Основни, стратегически цели и политики на Банката в хоризонт 2019-2020 г., ще бъдат както следва:

- Реструктуриране на актива, с цел постигане на доминиращ принос на индиректното финансиране за сектора на МСП. Целевото съотношение на индиректно към директно финансиране е 60:40, като в калкулацията на това съотношение не се включва участието на банката в публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо, национално или регионално значение ;
- Провеждане на устойчив процес за формиране и развитие на целеви продуктови линии, в рамките на двата основни подхода за финансиране на МСП;
- Консервативна оценка на поетите рискове и поддържане на високо ниво на покритие на проблемните вземания с провизии.

Банката възнамерява съществено да разнообрази източниците на финансиране. Очакванията са за увеличение на облигационните инструменти във формирането на пасива като балансирането

по отношение на международен и местен пазар ще бъде извършено текущо в зависимост от конкретните пазарни условия.

ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Процесите по вътрешен контрол в Банката и дружествата от Групата включват следните компоненти:

- а) анализ на контролната среда – описание на контролната среда може да бъде намерено в точка „Управление на риска“, „Контролна среда“, и в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Контролна среда“.
- б) процес на оценка на рисковете на предприятието – описание на оценката на рисковете на Банката може да бъде намерено в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Управление на риска на Групата на ББР“;
- в) информационна система, включително свързаните с нея бизнес процеси, съществени за финансовата отчетност, и комуникация – описание на информационната система на Банката може да бъде намерено в секция „Управление на риска“;
- г) контролни дейности – описание на контролните дейности на Банката може да бъде намерено в секции „Управление на риска“, част от Декларация за корпоративно управление; „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“;
- д) текущо наблюдение на контролите - описание на текущото наблюдение и контрол на Банката може да бъде намерено в Декларация за корпоративно управление, секции „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

При управление на рисковете, ББР прилага политики и процедури, базирани на добрите банкови практики, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и оценяват с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва концентрирането на неоправдан риск. Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ. Основните рискове, на които е изложена ББР, са кредитен, пазарен и операционен.

Кредитен риск

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена Българска банка за развитие, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите законови и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики. ББР използва модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В Българска банка за развитие са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и

управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки. При управлението на кредитния риск на ББР се съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на Банката система от лимити на консолидирана основа по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

Пазарен риск

При управлението на валутния риск, ББР следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдените лимити. Позициите на Банката в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност. Тези валутни операции са свързани с текущите нужди от финансиране на позицията. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Откритата валутна позиция на Банката се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

За управлението на лихвения риск се изготвят регулярни отчети за финансовите активи и пасиви, разпределени във времеви интервали, според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти. Въведена е система от лимити във връзка с измененията на лихвената крива, като към несъответствията по периоди се прилагат стрес сценарии, с което се измерва потенциалният риск за лихвения доход и капитала на Банката.

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът от ценни книжа, формиран от ББР с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и с относително ликвидни ДЦК и ценни книжа, емитирани от надеждни институции, т.е. нисък ценови риск. Поради отсъствието на търговски портфейл, съгласно регулаторните разпоредби, Банката не заделя капитал за пазарен риск.

Ликвидността на ББР се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери на Банката и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Спазването на лимитите за ликвидни съотношения се следи и докладва регулярно пред компетентните органи.

Операционен риск

Управлението на операционния риск се извършва чрез регистриране на всички операционни събития, възникващи в дейността на различните звена в следствие на процеси в дейността на Банката. Операционни събития, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху финансовия резултат на ББР са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Банката. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

План за възстановяване (Директива 59/15.05.2014/ЕС)

ББР има разработен План за възстановяване на Групата на ББР. Последната му актуализация, приета с решение на УС №67 от 26.10.2018 г. и с решение на НС №39/30.10.2018 г. е предоставена своевременно на БНБ. Планът е съобразен с изискванията, заложи в Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, Насоки за индикатори в Плановите за възстановяване, (Guidelines on recovery plan indicators) и технически препоръки относно дефинирането на критичните функции и ключовите бизнес линии (Technical advice on critical functions and core business lines) на Европейския банков орган.

В Плана за възстановяване са разгледани системно важните/критични функции на Групата на ББР и са определени показателите за възстановяване – система от показатели, които Банката съблюдава с цел ранно идентифициране на потенциални ситуации, които биха могли да застрашат финансовото състояние на институцията. Изложени са предпоставките за реализирането на заложените в Плана за възстановяване мерки за възстановяване. Разгледани са сценариите и вариантите за възстановяване, които в случай на активиране на Плана за възстановяване могат да бъдат предприети, както и процесът на вътрешна комуникация и вземане на решения. Разработен е комуникационен план за действие в случай на активиране на Плана за възстановяване.

Планът за възстановяване се актуализира веднъж годишно и се предлага за утвърждаване от УС и НС на ББР. Освен регулярно, Планът за възстановяване се актуализира и в случай на възникване на съществена промяна в правната или организационната структура, дейността или финансовото състояние на Банката или финансовата система в България, която може да окаже съществени последици върху неговата ефективност.

КОНТРОЛНА СРЕДА

Българска банка за развитие следва управленска философия и оперативен стил, подчинени на принципите на консервативност, при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на Банката.

Банката прилага модела на трите защитни линии в рамката на управлението на риска:

Първата линия на защита представлява управленския контрол, който ръководителите на оперативните звена упражняват. Оперативното ръководство идентифицира, оценява, контролира и ограничава рисковете, уверявайки се, че те функционират в съответствие с предварително заложените цели.

Втората линия на защита е функцията по управление на риска и съответствие, които се осъществяват от Управления „Риск“, „Съответствие“, както и от Отдел Класифицирана информация, по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. В дейността си, посочените управления се подпомагат от Управление „Планиране, анализ и регулации“ и Управление „Правно“. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита е функцията по вътрешен одит. Управление „Вътрешен одит на групата“ извършва последващ контрол и предоставя увереност на висшето ръководство за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорностите за оперативната дейност, в съответствие с детайлно разработена вътрешно-нормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и по йерархията на правомощията са изградени и работят специализирани комитети към УС и НС на ББР, както е оповестено в Декларацията за Корпоративно управление, представляваща неделима част от настоящия финансов отчет.

Банката е разработила вътрешно-нормативна база, която включва политики и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на Банката, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

ББР е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на банката наблюдава процесите по финансово отчитане, ефективността на системите за вътрешен контрол и ефективността на системите за управление на рисковете, наблюдава независимия финансов одит, извършва преглед на независимостта на регистрирания одитор, и дава препоръки за избор на регистриран одитор.

БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

В съответствие с изискванията на законовите и подзаконови нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения. Към 31.12.2018 г., Банката е спазила всички регулативни изисквания на БНБ и българското законодателство.

Отчетената капиталова адекватност на Банката на индивидуална база към 31.12.2018 г. е 35,96% (31.12.2017 г.: 55,30%). Стойностите на покритие на активите с капиталови буфери многократно превишават нормативно изискваните нива. ББР продължава да поддържа добро ниво

на ликвидност. Към 31.12.2018 г., коефициентът на ликвидно покритие (LCR съгласно дефиниция на Регламент 575 /2013/ЕС) на Банката нараства до 1 331% (при стойност от 301% към края на 2017 г.).

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ББР продължава успешно да развива ползотворни взаимоотношения с водещи европейски и международни финансови институции чрез участието си в международни специализирани асоциации. Това сътрудничество дава възможност на Банката да се ползва от най-добрите банкови практики, ноу-хау, информация за финансови продукти и да участва в тяхното разработване и прилагане.

- ББР има бърз достъп до актуална, обща и специфична информация за най-новите промени в законодателната база на европейско ниво и нейното прилагане в областта на банките за развитие, като също така има възможност за участие в процеса на обсъждане на тези промени. Членството в международните специализирани асоциации предоставя възможност и за участие в семинари и срещи на високо ниво, с представители на ЕК и нейните дирекции.
- От 2005 г., ББР е активен член на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ). Членството в ЕАПБ спомага за обмяната на опит и най-добри практики между ББР и европейските публични банки.
- ББР е пълноправен член в Мрежата на Европейските Финансови Институции (НЕФИ) в която влизат представители от 19 институции от различни европейски страни, от 2007 г. Мисията на НЕФИ е да се подобри обмяна на информация и идеи, с цел улесняване достъпа до финансирането на МСП.
- През 2018 г., ББР продължи участието си в дейността на Европейска асоциация на дългосрочните инвеститори (ЕЛТИ). ББР е съучредител на тази организация.
- През 2018 г., ББР стана първият ротационен президент и домакин на Първата международна среща на Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа. В рамките на срещата в началото на юли 2018 г., на двустранна основа между ББР и Китайската банка за развитие, се подписа Финансово споразумение за сътрудничество под инициативата „Един пояс, един път“. ББР е съучредител на Междубанкова асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа.
- ББР е акционер в Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) и участва редовно в дискусиите на Групата на финансовите институции-акционери, където се обсъждат основните насоки за развитие на дейността и политиката на ЕИФ. ББР участва в гласуването по различни теми – приемане на нови акционери и други организационни въпроси.

УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА

През 2018 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в ББР.

Българска банка за развитие АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет. Към 31.12.2018 г. структурата на органите на управление има следния състав:

Надзорен съвет на ББР:

Лъчезар Борисов – Председател на НС

Лъчезар Борисов е роден през 1978 г. в гр. Самоков. Магистър по Макроикономика и Счетоводство и финанси от Университета за национално и световно стопанство (УНСС). Има редица специализации у нас и в чужбина, включително по предприемачество и рисков капитал в Американския университет в България, по Управление на проекти във WIFI, Австрия, Насърчаване на преките чуждестранни инвестиции в JICA, Япония, борсово-валутна търговия и банки в CITIBANK и др. Има богат опит в сферата на корпоративното управление, участвал е в ръководството на частни и държавни компании в сферата на промишлеността, енергетиката и финансовото управление. Към момента заема поста заместник-министър на икономиката.

Митко Симеонов – Заместник-председател на НС

Митко Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Бурска – Член на НС

Велина Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Управителен съвет на ББР:

Стоян Мавродиев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор

Стоян Мавродиев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“ и магистър по финанси от УНСС. Преминал е през поредица курсове в Международната данъчна академия в Амстердам, обучавал се е и в Международната програма за лидери към Държавния департамент на САЩ. Кариерата му започва като правен, данъчен и бизнес консултант в PriceWaterhouseCoopers. В периода 1996-2006 г. работи като финансов и правен консултант в управляваната от него United Consulting. От 2009 до 2010 г. е заместник-председател на Комисията по икономическа политика, енергетика и туризъм и член на Комисията по бюджет и финанси в 41-ото НС. В продължение на 6 години (2010-2016) е председател на Комисията за финансов надзор, осъществяваща надзора и регулацията на финансовата система и небанковия финансов сектор в България. От 2010 до 2016 г. е член на Консултативния съвет по финансова стабилност (КСФС). В този период членува и в редица международни организации, сред които ESMA, EIOPA, ESRB, IOSCO, IAIS и IOPS.

Румен Митров – Заместник-председател на Управителния съвет и изпълнителен директор

Румен Митров е магистър по счетоводство и контрол от УНСС. Професионалният му опит започва през 1994 г. в НАП - София. В периода 2000-2003 г. е управител на компанията за внос на

петролни продукти „СМН ГАЗ“, а от 2003 до 2011 г. се занимава с финансови и данъчни консултации като управител на двете счетоводни компании „Евротим България“ и „РМ Консулт“. От 2011 до 2016 г. заема последователно длъжността директор на дирекциите „Надзор на инвестиционната дейност“, „Регулаторна политика“ и „Координация, анализи и политика на регулаторната и надзорната дейност“ в Комисията за финансов надзор.

Николай Димитров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор

Николай Димитров е доктор по икономика, завършил Университета за национално и световно стопанство със специалностите „Международни икономически отношения“ и „Финанси“. В периода 2007-2015 г. преминава през редица допълнителни курсове и квалификации в Бизнес училище „Джъдж“ към Кеймбриджския университет (Великобритания), Investment Banking Institute (САЩ) и др. Кариерата му в банковия сектор започва в края на 2003 г. и преминава през Райфайзен банк и Обединена българска банка. В Българската банка за развитие работи от юли 2011 г., като от януари 2012 г. застава начело на Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, а от април 2013 г. е началник на Управление „Корпоративно банкиране“. Паралелно с това, в периода 2010 – 2017 г. той е бил и хоноруван преподавател в катедра МИО в УНСС.

До 06.03.2018 г. в УС на ББР е участвал и Илия Василев Кирчев като член на Управителния съвет.

„Българска банка за развитие“ АД се представлява съвместно от всеки двама измежду: главния изпълнителен директор, изпълнителните директори и прокурист.

Договори със свързани лица, участващи в управлението, и участие на членове на УС и НС на Банката в други дружества

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на НС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2018 г. между ББР и свързани лица няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на - или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане, доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, съгласно ЗББР, и не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между дружествата от Групата на ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участие, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва (към 31.12.2018 г.):

По отношение на членове на НС на Банката:

- Лъчезар Димитров Борисов – председател на НС, участва в управлението на : ФОНД ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ, ЕИК: 131330278, член на УС на дружеството;
- Митко Емилов Симеонов – няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества;
- Велина Илиева Бурска - няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

По отношение на Членове на Управителния съвет (УС):

Стоян Тодоров Мавродиев – главен изпълнителен директор, председател на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „Национален гаранционен фонд“, ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите;
- „РИЙЛ ЕСТЕЙТ ВЕНЧЪРС“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Румен Димитров Митров – изпълнителен директор, заместник-председател на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите.

Николай Димитров Димитров – изпълнителен директор, член на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите.

Възнаграждения на УС и НС

На лицата, управлявали Банката през 2018 г., са изплатени 1,445 хил. лв.

В бележка 37 от финансовия отчет е оповестена изчерпателна информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на всеки от членовете на управителните и на контролните органи за отчетната финансова година, изплатени от емитента и негови дъщерни дружества.

СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава. В бележка № 37 към индивидуалния финансов отчет на ББР за 2018 г. са представени сделките с дружества под общ контрол на държавата.

СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА

В изпълнение на своята стратегия и с цел обособяването на специфични и нови дейности в отделни дружества, ББР учреди две нови дъщерни дружества – двете са с единствен акционер и 100% собственост на Банката – ББР Лизинг ЕАД и ББР Факторинг ЕАД. Дружествата са учредени с решение на УС от 06.03.2019 г.

През април 2019 г., Международната рейтингова агенция “Фич рейтингс” повиши перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на Българската банка за развитие от „BBB” със стабилна на „BBB” с положителна перспектива.

ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО

Ръководството на ББР декларира, че приложеният индивидуален годишен финансов отчет отразява достоверно имущественото и финансовото състояние на Банката към края на 2018 г., както и определянето на финансовия резултат за годината, в съответствие с действащото законодателство. Използвана е подходяща счетоводна политика, която е прилагана последователно. При съставяне на годишния финансово-счетоводен отчет са направени необходимите преценки в съответствие с принципа на предпазливост. Ръководството последователно използва приложимите счетоводни стандарти и годишният финансов отчет е съставен на принципа на действащо предприятие.

Ръководството на Банката полага усилия за поддържане на подходяща счетоводна система, която отговаря на действащите счетоводни стандарти. Годишният индивидуален финансов отчет разкрива състоянието на Банката с разумна степен на точност.

Предприети са всички мерки за опазване активите на Банката, предотвратяване на измами и недопускане на нарушаване на законите в страната и наредбите на БНБ за регулиране на банковата дейност.

Настоящият доклад за дейността е приет на 12 юни 2019 г. от УС на Българска банка за развитие АД и е подписан от:

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ДИРЕКТОРИ:

РУМЕН МИТРОВ

НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ на Групата на ББР

Принципи на корпоративното управление

Настоящата декларация за корпоративно управление е изготвена на основание чл. 40, ал.1 от Закона за счетоводството. Предоставената информация отчита обстоятелството, че Българска банка за развитие АД не е емитирала ценни книжа, допуснати до търговия на регулиран пазар, или акции, които се търгуват на многостранна система за търговия.

Групата на ББР

Към края на 2018 г. Финансовата Група Българска банка за развитие („Групата“³ или Финансовата Група) включва Българска банка за развитие АД („ББР“, „Банката“) и нейните дъщерни дружества – Национален Гаранционен Фонд ЕАД („НГФ“), Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ) и Фонд за капиталови инвестиции АД (ФКИ).

В началото на 2019 г., Банката учреди и две нови дъщерни дружества – ББР Лизинг ЕАД и ББР Факторинг ЕАД, които ще са част от Финансовата група на ББР.

Като кредитна институция, създадена по силата на специален закон – Закон за ББР („ЗББР“) – и същевременно прилагаща всички регулаторни норми на БНБ и европейското законодателство, и в изпълнение на мисията си да бъде устойчив инструмент на държавната политика за насърчаване на развитието на малкия и среден бизнес в България, Българска банка за развитие АД си е поставила за цел да бъде еталон за добро корпоративно управление и корпоративна отговорност, като последователно и стриктно спазва законите и регулаторните изисквания в Република България, нормите на европейското законодателство, Националния кодекс за корпоративно управление от 2016 година, приетите в банката Кодекс за професионално поведение от 2017 г., Етичния кодекс на Вътрешния одит на Групата на ББР от 2015, както и добрите корпоративни и банкови практики.

Българска банка за развитие АД предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ съгласно издаден от Българска народна банка лиценз.

Българска банка за развитие АД притежава лиценз за инвестиционен посредник, по силата на който може да предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ. Предоставянето на инвестиционни услуги и извършването на инвестиционни дейности се осъществява в съответствие с изискванията на ЗПФИ, Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (Директива 2014/65/ЕС или MIFID II), Регламент (ЕС) № 600/2014 на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) 600/2014), Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 г. за допълване на Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета

³ Към 31.12.2018 г., Банката е едноличен собственик на капитала на дружеството ТЦ „Марица“ ЕООД (ТЦМ), като дружеството не е част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива (Делегиран регламент (ЕС) 2017/565) и актовете по тяхното прилагане.

Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

Българска банка за развитие АД прилага и поддържа системи и процедури, които осигуряват сигурността, целостта и поверителността на информацията, свързана с дейността ѝ като инвестиционен посредник.

С оглед горното, Банката е приела и актуализирала вътрешно-нормативната си уредба, в съответствие с приложимото законодателство.

Българска банка за развитие АД

Българска банка за развитие АД (ББР, Банката) е създадена на 11.03.1999 г., като акционерно дружество под наименованието "Насърчителна банка" АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие. С него е уреден обхвата на дейността на Банката и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества.

Седалището на Българска банка за развитие АД е гр. София 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" №1.

Към 31.12.2018 г., Българска банка за развитие АД няма открити клонове.

Банката изпълнява изискванията на БНБ за минимално изискван акционерен капитал за упражняване на банкова дейност, както и капиталовите изисквания на ЗББР. От основаването си до м. август 2017 г., държавното участие в ББР е под контрола на Министерство на Финансите на РБ. На 04.08.2017 г. с изменение на Закона за ББР, съгласно ДВ, бр. 63 от 2017 г., управлението на държавното участие в дружеството преминава под контрола на министъра на икономиката на Р. България. Към датата на изготвяне на декларацията собствеността на капитала се разпределя както следва: 99,9999% се притежава от Република България, представлявана от Министерство на икономиката, 0,0001% се притежава от Банка ДСК.

Капиталът на Дружеството-майка (Банката) се състои от 6,017,735 броя обикновени, поименни акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева. Акции на ББР не се търгуват на регулиран пазар.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че пакет не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката трябва да е държавна собственост, като акциите на Държавата в размер на не по-малко от 51% от регистрирания акционерен капитал са непрехвърляеми. Също така, специфично ограничение е установено относно състава на останалите акционери, извън българската държава. Акции на Банката не могат да бъдат залагани, както и правата по тях не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

По отношение придобиването на собствени акции по реда на чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон, ББР декларира че такова придобиване не е извършвано, както и че няма придобити, притежавани или прехвърлени от членовете на съветите през годината акции и облигации на дружеството.

По силата на чл. 6 ал. 4 от Закона за ББР акциите от капитала на банката освен от българската държава могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа,

Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции. С оглед разпоредбата на чл. 6 ал. 4 от Закона за ББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции, и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от Закона за ББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление и правата на държавата в Общото събрание на акционерите на банката се упражняват от министъра на икономиката. Извън правомощията на министъра на икономиката, промяна в Закона за ББР и правото да се емитират или изкупуват обратно акции е възможно с гласуването на нов закон или промяна на действащия закон от Народното Събрание. Съгласно този член, в качеството си на представляващ мажоритарния акционер в ББР, решения за намаление на капитала чрез обратно изкупуване на акции може да бъде взето от министъра на икономиката.

В края на 2018 г., година ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

Към 31.12.2018 г. няма висящо съдебно, административно или арбитражно производство, касаещо задължения или вземания на групата на ББР в размер на 10 на сто или повече от собствения капитал.

Съгласно Устава на ББР, кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- Пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- Кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- Рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия,
- Финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия,
- Участие в публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо, национално и/или регионално значение.

Банката предоставя и други видове кредити по ред, определен от Управителния съвет, като по отношение на размера на експозициите към един клиент или група свързани клиенти се спазват изискванията и ограниченията по смисъла на ЗКИ и Регламент 575/2013/ЕС.

Банката не кредитира:

1. Дейности, които са в несъответствие с националното законодателство, включително за опазване на околната среда;
2. Дружества, с неизвестен краен контролиращ собственик;
3. Политически партии и свързани с тях лица. Свързани с политически партии лица са: младежки, женски и други организации, които по закон партиите могат да създават, както и лица, създадени от политическите партии за осъществяване на единствено

разрешената им от закона стопанска дейност - издателска дейност, авторски права и ползване на интелектуална собственост, както и от продажба и разпространение на печатни, аудио и аудиовизуални материали с партийно-пропагандно съдържание;

4. Дружества и организации с нестопанска цел;
5. Медии;
6. Дейности, свързани със спорт и спортни прояви;
7. Дейности, забранени от закона.

Банката предоставя кредити пряко или чрез търговски банки-посредници.

Условията и редът за предоставяне на кредити се определят от Управителния съвет.

Управителният съвет взема единодушно решение за формиране на експозиция към един клиент или група свързани клиенти, чийто размер надхвърля 5% от собствения капитал на Банката, при спазване изискванията на Закона за кредитните институции и вътрешните правила на Банката.

С оглед на специфичната си функция за провеждане на държавна политика на насърчаване, ББР приоритизира в дейността си програми и продукти за насърчаване на МСП, он-лендинг програми, експортно финансиране и финансиране по възложени мандати. Най-голямата кредитна експозиция на Банката, предоставена на група свързани лица /извън банкови институции/, е в размер на 150,129 хил. лв. (2017г.: 69,259 хил. лв.) по амортизирана стойност, което представлява 23.22% (2017г.: 10.88%) от собствения капитал на Банката (приемливия капитал на Банката, изчислен съгласно Регламент 575 /2013/ЕС, в размер на 646,679 хил. лв. (2017 г.: 636,570 хил. лв.)). Анализ на структурата на кредитния портфейл по сегменти е предоставена в индивидуалния финансов отчет.

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2018 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 95,26 % от общата сума на задълженията към други клиенти (към 31 декември 2017 г.: 97,13%).

С оглед на специфичната си дейност, Групата на ББР използва значително външно финансиране от международни финансови институции. Детайлна информация относно получените външни кредитни линии е оповестена в бележка към годишния финансов отчет.

Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ)

Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ) е дружество, учредено на 12.08.2008 г. въз основа на Закона за Българската банка за развитие (ЗББР) и е регистрирано в Търговския регистър на 22.08.2008 г. Съгласно Закона за кредитните институции (ЗКИ), „Национален гаранционен фонд“ ЕАД е финансова институция, вписана през 2009 г. от БНБ в Регистъра по чл.3, ал.2 от Закона за кредитните институции (ЗКИ). В съответствие с Устава на дружеството, предметът на дейност е:

- издаване на гаранции за допълване на обезпечението по заеми на малки и средни предприятия;
- предлагане на други продукти на малки и средни предприятия, като: гаранция за участие в търг; гаранция за добро изпълнение; гаранция за авансово плащане; гаранция за изплащане на кредит на износител и други;

- издаване на гаранции за допълване на обезпечение по заеми на малки и средни предприятия, осъществяващи научноизследователска и развойна дейност и за внедряване на тези продукти и научни разработки в индустрията;
- Издаваните за собствен риск гаранции от НГФ могат да покриват до 50 на сто от задължението. С промяна в Закона за ББР, обнародвана в Държавен вестник, бр. 102 от 21.12.2012 г., издаваните от НГФ ЕАД гаранции във връзка с гаранционни схеми по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. и по Оперативната програма за развитие на сектор Рибарство 2007 - 2013 могат да покриват до 80 на сто от задължението;
- други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Към 31.12.2018 г., регистрираният капитал на Дружеството е 80 000 000 лева и е разпределен на 800 000 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на Дружеството е изцяло внесен.

Седалището на Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ) е гр. София, ул. "Дякон Игнатий" №1.

Към 31.12.2018 г., НГФ няма открити клонове.

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ Джобс)

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ Джобс) е вписана в Търговския регистър на 14.01.2011 г. Предметът на дейност е микрофинансиране, в това число отпускане на микрокредити, придобиване от трети лица и отдаване под лизинг на промишлено оборудване, автомобили и други превозни средства, както и други вещи/финансов лизинг/, покупко-продажба и внос на такива вещи, консултантски услуги, търговско представителство и посредничество на местни и чуждестранни физически и юридически лица, извършващи дейността си в страната, както и всяка друга дейност, незабранена със закон.

Към 31.12.2018 г., регистрираният капитал на МФИ Джобс е 7,643,000 лева и е разпределен на 76 430 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на Дружеството е изцяло внесен.

Седалището на Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ Джобс) е гр. София, ул. "Дякон Игнатий" №1.

Към 31.12.2018 г., МФИ ДЖОБС ЕАД няма открити клонове.

Фонд за капиталови инвестиции АД (ФКИ АД)

Фондът за капиталови инвестиции (ФКИ) е учреден на 24.08.2018 г. и регистриран на 04.10.2018 г. като акционерно дружество, със 100% крайно участие на ББР (директно участие на ББР 84,62% или 550,000 броя акции и индиректно чрез НГФ 15,38%, собственик на останалите 100,000 броя акции). Адресът на управление на МФИ е: ул. Дякон Игнатий № 1, София. Към 31.12.2018 г., регистрираният акционерен капитал е 650,000 броя поименни акции с номинал 100 лв. на акция, от които внесенят капитал към 31.12.2018 г. е 16,250,000 лв.

Предметът на дейност на ФКИ включва:

- участие в капитала на малки и средни предприятия;

- предоставяне на консултантски услуги относно капиталовата структура на малки и средни предприятия, консултации и услуги, отнасящи се до преобразуване на предприятия по чл. 261 от Търговския закон;
- консултантски услуги по инвестиции;
- консултантски услуги по управление на пулове от ценни книжа на малки и средни предприятия;
- други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Към 31.12.2018 г. ФКИ няма открити клонове и не осъществява оперативна дейност.

Управление на Риска на Групата на ББР

В хода на обичайната си дейност дружествата от Групата на ББР са изложени на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на Групата. Тези рискове се идентифицират, измерват и оценяват с помощта на контролни механизми, за да могат да управлявани и да се избягва концентрирането на неоправдан риск. Процесът по управление на рисковете е съществен за доходността на Групата. Основните рискове, на които е изложена Групата, са кредитен, пазарен и операционен.

При управлението на различните видове риск, произтичащи от дейността, Групата се ръководи от принципите на консервативност, обективност и пълно съответствие с действащите национални и Европейски нормативни актове. В подкрепа на тази политика, Групата поддържа значително по-високи нива на ликвидни буфери и капиталова адекватност от регулаторно определените.

Кредитен риск на Групата на ББР

Кредитният риск е основният риск, на който са изложени ББР и дружествата от Групата, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите закони и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики.

ББР използва модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки.

При управлението на кредитния риск, ББР съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на Банката система от лимити на консолидирана основа по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от

мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

В НГФ, управлението на кредитния риск по поетите задбалансови (гаранционни) ангажименти е на две нива – на ниво индивидуална сделка (гаранция) и на портфейлно ниво. Кредитният риск на индивидуално ниво се управлява, съгласно вътрешните правила и процедури за гаранционната дейност, като предложението за издаване на гаранция (поемане на гаранционен ангажимент) се преглежда и одобрява от риск мениджъра на НГФ, след което се предава за одобрение от двама от членовете на съвета на директорите на НГФ. След като са събрани всички одобрения, потвърждението за издаване на гаранцията се подписва от представляващите НГФ. По гаранционната схема по ПРСР има и второ ниво на одобрение – т.нар. Консултативен комитет, съставен от представители на МЗХ и ББР, който одобрява всеки поет гаранционен ангажимент по програмата. На портфейлно ниво, кредитният риск се управлява чрез въведени лимити за плащане (капове), ограничаващи ангажимента на НГФ да плати до определен дял от размера на портфейла от гаранции, издадени по дадена програма към дадена банка. Последващото управление на поетия от НГФ кредитен риск се осъществява чрез процедури за мониторинг, в рамките на които фондът може да изключи от гарантирания портфейл определени кредити, които не отговарят на специфични изисквания на подписаните гаранционни споразумения.

Политиката, която МФИ ДЖОБС е възприела с цел минимизиране на кредитния риск, е да прави предварителна оценка на кредитоспособността на клиентите, както и да изисква допълнителни обезпечения по лизинговите и кредитни договори, прехвърлените права на вземания – застраховки на лизинговите активи, вписване на лизинговите договори в ЦРОЗ, поръчителство, запис на заповед и особени залози върху вземания, както и ипотека на недвижимо имущество и/или залог на движими вещи при предоставяне на кредити.

През 2018 г., дъщерното дружество на Банката - Фондът за капиталови инвестиции АД не е осъществявало дейност.

Пазарни рискове на Групата на ББР

При управлението на валутния риск, ББР и Групата следват принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдени лимити. Позициите в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Валутните позиции не са със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, Групата на ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Откритата валутна позиция се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

За управлението на лихвения риск се изготвят регулярни отчети и анализи за финансовите активи и пасиви на ББР и дружествата от Групата, разпределени във времеви интервали, според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти. Въведена е система от лимити във връзка с измененията на лихвената крива, като към несъответствията по периоди се прилагат стрес сценарии, с което се измерва потенциалният риск за лихвения доход и капитала на Банката и Групата.

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от

лимита се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът от ценни книжа, формиран от Групата на ББР с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и с относително ликвидни ДЦК и ценни книжа, емитирани от надеждни институции, т.е. нисък ценови риск. Поради отсъствието на търговски портфейл, съгласно регулаторните разпоредби Групата на ББР не заделя капитал за пазарен риск.

Ликвидността на Банката се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери на Групата и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Спазването на лимитите за ликвидни съотношения се следи и докладва регулярно пред компетентните органи.

Операционен риск на Групата на ББР

Управлението на операционния риск се извършва чрез регистриране на всички операционни събития, възникващи в дейността на различните звена и са следствие на процеси в дейността на Групата. Операционни събитията, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху финансовия резултат на ББР или дружествата от Групата, са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Групата. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

Структура за управление на рисковете

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете, са следните:

За Дружеството-майка (Банката):

- Надзорен съвет – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Одитен комитет към Надзорния Съвет – в изпълнение на най-добрите практики за независим одитен контрол и изграждането на системата на трите стълба за контрол във финансовия сектор, съгласно препоръките на Базел III;
- Вътрешен одит – предоставя увереност на висшето ръководство на банката за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението;
- Управителен съвет – отговаря за общият подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;
- Комитет по риска – отговаря за контрола върху прилагането на политиките по управление на отделните видове риск и адекватността на рисковия профил на Банката на възложените и задачи;

- Комитет за управление на активите и пасивите (КУАП) – отговаря за стратегическото управление на активите и пасивите, и за управлението на пазарните рискове, вкл. ликвиден, свързани с тях;
- Изпълнителни директори и членове на УС – осъществяват текущ оперативен контрол по поддържане и спазване на определените лимити за конкретните видове риск и прилагането на разработените процедури;
- Управление „Риск“ – разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на УС периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност;
- Управление „Съответствие“ – следи и осигурява спазването на политиките, процесите и процедурите в Банката. Регулярно докладва до УС за всички въпроси, свързани със съответствията – констатиране и мерки за отстраняване на допуснати несъответствия;
- Управление „Планиране, анализ и регулации“ – осъществява докладването към УС и БНБ на отчети, ключови показатели, бизнес планове и тяхното изпълнение, като идентифицира рискове на оперативното, бизнес, отчетно и стратегическо ниво и взаимодействия с другите звена в Банката за тяхното управление;
- Централната банка осъществява надзор върху управлението на рисковете в Банката чрез изискване на периодични регулаторни отчети и последващ контрол по спазването на нормативно определените максимални нива за експозиция към определени видове рискове.

За дъщерното дружество Национален гаранционен фонд (Фондът):

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са следните:

- Управителен съвет на ББР АД (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – извършва общ надзор върху управлението на рисковете; отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;
- Комитет по провизиите – анализира гарантираните портфейли от гледна точка на управление на кредитния риск общо за гарантирания портфейл, както и на ниво гаранционна сделка и получател на гаранция;
- Отдел „Риск и мониторинг“ – осъществява общ мониторинг на гарантираните портфейли посредством проверки (текущи и при предявяване на искане за плащане) в търговските банки относно спазването на залегналите в гаранционните споразумения, условия на ниво отделен клиент и на ниво портфейл. Осъществява и дейностите по идентифициране, оценка, мониторинг и прилагане на мерки за ограничаване влиянието на основните рискове.

За дъщерното дружество Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия. Също така, анализира кредитните сделки на стойност над 100,000 лева от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване;
- Кредитен комитет – текущо наблюдава и анализира кредитния и лизинговия портфейл на Дружеството от гледна точка на кредитния риск в т.ч. и по отделни сделки;
- Кредитен съвет – анализира кредитните и лизингови сделки от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване и/или предоговаряне;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и прокуриснт) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи.
- Отдел “Управление на риска” - разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност.

Банкови регулатори съгласно българското законодателство

В съответствие с изискванията на законовите и подзаконовите нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения при индивидуалните и консолидираните си отчети. Към 31.12.2018 г., ББР е спазвала всички регулативни изисквания на БНБ и българското законодателство. Стойностите на ключовите показатели – капиталова адекватност и коефициент на покритие на активите са сред най-високите в българската банкова система.

Контролна среда

Дружествата от Групата на ББР следват управленска философия и оперативен стил подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на Банката.

Банката прилага модела на трите защитни линии в рамката на управлението на риска:

Първата линия на защита представлява управленския контрол, който ръководителите на оперативните звена упражняват. Оперативното ръководство идентифицира, оценява, контролира и ограничава рисковете, уверявайки се, че те функционират в съответствие с предварително заложените цели.

Втората линия на защита е функцията по управление на риска и съответствие, които се осъществяват от Управления „Риск“, „Съответствие“, както и от Отдел Класифицирана информация, по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. В дейността си посочените управления се подпомагат от Управление „Планиране, анализ и регулации“ и Управление „Правно“. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита е функцията по вътрешен одит. Управление „Вътрешен одит на групата“ извършва последващ контрол и предоставя увереност на висшето ръководство за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорности за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешно-нормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР.

Банката е разработила вътрешно-нормативна база, която включва политика и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на предприятието, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на банката наблюдава процесите по финансово отчитане, ефективността на системите за вътрешен контрол и ефективността на системите за управление на рисковете, наблюдава независимия финансов одит, извършва преглед на независимостта на регистрирания одитор, и дава препоръки за избор на регистриран одитор.

Управление на Българска банка за развитие

„Българска банка за развитие“ АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет.

Към 31.12.2018 г. структурата на органите на управление има следния състав:

Надзорен съвет на ББР:

Лъчезар Борисов – Председател на НС

Лъчезар Борисов е роден през 1978 г. в гр. Самоков. Магистър по Макроикономика и Счетоводство и финанси от Университета за национално и световно стопанство (УНСС). Има редица специализации у нас и в чужбина, включително по предприемачество и рисков капитал в Американския университет в България, по Управление на проекти във WIFI, Австрия, Насърчаване на преките чуждестранни инвестиции в JICA, Япония, борсово-валутна търговия и банки, в CITIBANK и др. Има богат опит в сферата на корпоративното управление, участвал е в ръководството на частни и държавни компании в сферата на промишлеността, енергетиката и финансовото управление. Към момента заема поста заместник-министър на икономиката.

Митко Симеонов – Заместник-председател на НС

Митко Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Бурска – Член на НС

Велина Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

В изпълнение на добрите практики за контрол и системата на трите стълба, препоръчвана в рамките на Базел III, към Надзорния Съвет функционира специализиран орган от Одитен Комитет, Комитет по Риска, Комитет по Възнагражденията и Комитет по подбора.

Член	Комитет по Риска	Комитет по Подбор	Комитет по Възнагражденията
Лъчезар Борисов	Председател	Председател	Председател
Митко Симеонов	Член	Член	Член
Велина Бурска	Член	Член	Член

Одитен Комитет:

Г-жа Светла Ламбрева – Председател на Одитния комитет

Г-жа Росица Григорова – Член на Одитния комитет;

Г-жа Калина Маврова – Член на Одитния комитет.

Управителен съвет на ББР:

Стоян Мавродиев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор

Стоян Мавродиев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“ и магистър по финанси от УНСС. Преминал е през поредица курсове в Международната данъчна академия в Амстердам, обучавал се е и в Международната програма за лидери към Държавния департамент на САЩ. Кариерата му започва като правен, данъчен и бизнес консултант в PriceWaterhouse Co. В периода 1996-2006 г. работи като финансов и правен консултант в управляваната от него United Consulting. От 2009 до 2010 г. е заместник-председател на Комисията по икономическа политика, енергетика и туризъм и член на Комисията по бюджет и финанси в 41-ото НС. В продължение на 6 години (2010-2016) е председател на Комисията за финансов надзор, осъществяваща надзора и регулацията на финансовата система и небанковия финансов сектор в България. От 2010 до 2016 г. е член на Консултативния съвет по финансова стабилност (КСФС). В този период членува и в редица международни организации, сред които ESMA, EIOPA, ESRB, IOSCO, IAIS и IOPS.

Румен Митров – *Заместник-председател на Управителния съвет и изпълнителен директор*

Румен Митров е магистър по счетоводство и контрол от УНСС. Професионалният му опит започва през 1994 г. в НАП - София. В периода 2000-2003 г. е управител на компанията за внос на петролни продукти „СМН ГАЗ“, а от 2003 до 2011 г. се занимава с финансови и данъчни консултации, като управител на двете счетоводни компании „Евротим България“ и „РМ Консулт“. От 2011 до 2016 г. заема последователно длъжността директор на дирекциите „Надзор на инвестиционната дейност“, „Регулаторна политика“ и „Координация, анализи и политика на регулаторната и надзорната дейност“ в Комисията за финансов надзор.

Николай Димитров – *Член на Управителния съвет и изпълнителен директор*

Николай Димитров е доктор по икономика, завършил Университета за национално и световно стопанство със специалностите „Международни икономически отношения“ и „Финанси“. В периода 2007-2015 г. преминава през редица допълнителни курсове и квалификации в Бизнес училище „Джъдж“ към Кеймбриджския университет (Великобритания), Investment Banking Institute (САЩ) и др. Кариерата му в банковия сектор започва в края на 2003 г. и преминава през Райфайзен банк и Обединена българска банка. В Българската банка за развитие работи от юли 2011 г., като от януари 2012 г. застава начело на Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, а от април 2013 г. е началник на Управление „Корпоративно банкиране“. Паралелно с това, в периода 2010 – 2017 г. той е бил и хоноруван преподавател в катедра МИО в УНСС.

До 06.03.2018 г., в УС на ББР участва и Илия Василев Кирчев като член на Управителния съвет.

„Българска банка за развитие“ АД се представлява съвместно от всеки двама измежду: главния изпълнителен директор, изпълнителните директори и прокурист.

През 2018 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в групата на ББР.

Комитети към УС

Управителният Съвет на ББР, в изпълнение на действащото законодателство в България и ЕС и следвайки добрите банкови практики, е делегирал част от правомощията си на специализирани

комитети - Комитет по Управление на Активите и Пасивите, и Комисия за разглеждане на жалби и сигнали.

Ежемесечно се провеждат заседания на Комитета за управление на активите и пасивите (КУАП), на които се извършва преглед на основните показатели, имащи отношение към стратегическото управление на активите и пасивите в Банката. Основните функции на КУАП са да установява, управлява и наблюдава ликвидния риск на Банката, да определя стратегията по привличане на ресурс, да определя политиката на ценообразуване на кредитите, така че да се подсигури адекватен марж над цената на ресурса, да взема решения относно стратегическата ликвидност на Банката, с оглед осигуряване на редовно и навременно посрещане на текущите и бъдещи задължения, както в нормални условия, така и при ликвидна криза, да определя структурата на ликвидните буфери и източниците на допълнително финансиране. Материалите, които се разглеждат на заседанията на Комитета, заедно с протоколите от тях се докладват на Управителния съвет на ББР своевременно след провеждане на всяко заседание. В посочените комитети, освен членове на УС, участват и ръководители на ключови звена в Банката:

	Комитет по Управление на Активите и Пасивите	Комисия за разглеждане на жалби и сигнали*
Стоян Мавродиев	Член	
Румен Митров	Член	
Николай Димитров	Председател	
Началник Управление Риск	Член	Член
Началник Управление Правно		Член
Началник Управление Сигурност		Член
Началник Управление Планиране, Анализ и Регулации	Член	Член
Началник Управление Вътрешен одит на групата		Член
Зам. началник Управление Трежъри	Член	
Началник Управление Съответствие		Председател
Началник Управление Международни Финансови Институции и Европейски Фондове	Член	

* *Председателят на Комисията се избира от членовете за срок от една година.*

Договори със свързани лица, участващи в управлението, и участие на членове на УС и НС на Банката в други дружества:

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на НС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2018 година между ББР и свързани лица няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на - или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане. Доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, съгласно Закона за ББР не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между дружествата от групата на ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участието по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва (към 31.12.2018 г.):

По отношение на членове на НС на Банката:

- Лъчезар Димитров Борисов – председател на НС, участва в управлението на : ФОНД ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОбНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ, ЕИК: 131330278, член на УС на дружеството;
- Митко Емилов Симеонов – няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества;
- Велина Илиева Бурска - няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

По отношение на Членове на Управителния съвет (УС):

Стоян Тодоров Мавродиев – главен изпълнителен директор, председател на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „Национален гаранционен фонд“, ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите;
- „РИЙЛ ЕСТЕЙТ ВЕНЧЪРС“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Румен Димитров Митров – изпълнителен директор, заместник-председател на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите.

Николай Димитров Димитров – изпълнителен директор, член на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите.

Във финансовия отчет е оповестена информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на членовете на управителните и на контролните органи за отчетната финансова година, изплатени от емитента и негови дъщерни дружества.

Управление на дъщерните дружества

Към 31.12.2018 г., ББР е собственик на капитала на следните дъщерни дружества:

- Едноличен собственик на:
 - „Национален гаранционен фонд“, ЕАД, ЕИК: 200321435;
 - „Микрофинансираща институция Джобс“, ЕАД, ЕИК: 201390740;
 - „Търговски център „Марица“ ЕООД, ЕИК: 115619162
- Съвместен собственик, заедно с НГФ на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, като разпределението на записания капитал е следното (84.62% за ББР и останалите 15.38% е в полза на НГФ).

Национален гаранционен фонд

НГФ ЕАД има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като към 31.12.2018 г. има следния състав:

Съвет на директорите на дружеството:

Стоян Маеродиев – *Председател на Съвета на директорите*

Ангел Джалъзов – *Заместник-председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор*

Ангел Джалъзов има над 15 години опит в сферата на международното инвестиционно банкиране, управлението на активи, капиталовите пазари, проектното финансиране, инвестиционните продукти, супервизията и управлението на финансовите инструменти. Заемал е последователно длъжностите на инвестиционен мениджър в TBD Fund, директор правен отдел в JD&MG, изпълнителен директор и председател на Съвета на директорите в управляващото дружество KD Investments и инвестиционното дружество KD Pelikan, изпълнителен директор на Capital Dynamics-Bulgaria и Euro-Phoenix Financial Advisors и зам.-председател на КФН. Владее английски, немски, руски и холандски език.

Андон Георгиев Георгиев – Член на Съвета на директорите и прокурист

В управлението на дружеството за календарната 2018 г. са участвали също така:

- Самуил Павлов Шидеров – до 07.02.2018 г.
- Александър Ангелов Георгиев – до 06.06.2018 г.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на съвета на директорите заедно или от прокуриста и един член на съвета на директорите.

Членовете на СД на НГФ ЕАД не притежават акции на Фонда, както и нямат специални права за придобиване на такива акции.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на СД на НГФ ЕАД или свързани с тях лица, от една страна, и дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната дейност на дружеството или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на НГФ ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва (към 31.12.2018 г.):

Стоян Тодоров Мавродиев – председател на СД на НГФ има участия в следните търговски дружества:

- Главен изпълнителен директор и председател на УС на Българска банка за развитие АД, ЕИК 121856059
- Изпълнителен директор и председател на Съвета на директорите на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерното дружество на Банката;
- Едноличен собственик на капитала на „РИЙЛ ЕСТЕЙТ ВЕНЧЪРС“ ЕООД, ЕИК: 131160908

Ангел Атанасов Джалъзов – заместник-председател на СД и изпълнителен директор на НГФ има участия в следните търговски дружества:

- „МИКРОФИНАНСИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ ДЖОБС“, ЕИК: 201390740, член на СД и изпълнителен директор;
- "БГ ЛАЙФ ООД", ЕИК: 175273067 - съдружник с дял 25%

Андон Георгиев Георгиев няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

Микрофинансираща Институция Джобс (МФИ) ЕАД

МФИ Джобс ЕАД също има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове като в края на 2018 г. има следния състав:

Съвет на директорите:

Румен Митров – Председател на Съвета на директорите

Николай Димитров – Заместник - председател на Съвета на директорите

Ангел Джалъзов – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор

Христина Тодорова – Член на Съвета на директорите и прокурист

Христина Тодорова е магистър по право от Университета за национално и световно стопанство. Има дългогодишен опит във финансовия сектор. Участвала е в разработване на множество законопроекти, практики и административни процедури в областта на небанковия финансов сектор. В продължение на 10 години работи в Комисията за финансов надзор (КФН) на различни експертни и ръководни длъжности. Последователно заема длъжностите началник на отдел „Съдебна защита“ и директор на дирекция „Правна“ в КФН. Като директор на дирекция „Правна“ Христина Тодорова ръководи едновременно дейностите по създаване и развитие на нормативната уредба в областта на небанковия финансов сектор, процесуалното представителство на КФН и на нейните органи и защита интересите на потребителите на финансови услуги. През 2016 година, Христина Тодорова е избрана за председател на новосъздадената Секторна помирителна комисия за разглеждане и решаване на потребителски спорове в областта на застраховането и застрахователното посредничество към Комисията за защита на потребителите, включително и при предоставяне на финансови услуги от разстояние в този сектор. През 2017 година, Христина Тодорова е директор на дирекция „Правна“ в Министерството на здравеопазването.

В управлението на дружеството за календарната 2018 г. е участвал също така:

Костадин Божиков Мунев – до 07.02.2018 г.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на Микрофинансираща Институция Джобс ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Румен Митров – председател на Съвета на директорите, който участва и в управлението на:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, като заместник-председател на УС и изпълнителен директор;
- „Фонд за капиталови инвестиции АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите.

Николай Димитров – заместник-председател на Съвета на директорите, който участва и в управлението на:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, член на УС и изпълнителен директор;

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите

Ангел Джалъзов – член на Съвета на директорите и изпълнителен директор на дружеството, който участва и в управлението на:

- „Национален Гаранционен Фонд“, ЕИК: 200321435, заместник-председател на съвета на директорите на дружеството и изпълнителен директор.
- „БГ ЛАЙФ ООД“, ЕИК: 175273067, съдружник с дял 25%

Христина Тодорова – Член на Съвета на директорите и прокурист, няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

ББР притежава участие в размер 84,62% от капитала на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, като 15,38 % от капитала на дружеството е записано от „Национален гаранционен фонд“ АД.

Фонд за Капиталови Инвестиции (ФКИ) АД

ФКИ АД също има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като в края на 2018 г. има следния състав:

Съвет на директорите

Стоян Мавродиев – *Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор*

Румен Митров – *Заместник-председател на Съвета на директорите*

Николай Димитров – *Член на Съвета на директорите*

Дружеството се представлява от всеки двама измежду членовете на съвета на директорите.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на Фонд за Капиталови инвестиции АД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Стоян Мавродиев – председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на дружеството, който участва и в управлението на следните дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, председател на УС и главен изпълнителен директор;
- „Национален гаранционен фонд“, ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерното дружество на Банката, като председател на Съвета на директорите;
- „РИЙЛ ЕСТЕЙТ ВЕНЧЪРС“ ЕООД, ЕИК: 131160908 - едноличен собственик на капитала;

Румен Митров – заместник-председател на съвета на директорите, който участва и в управлението на:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, като заместник-председател на УС и изпълнителен директор;
- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите.

Николай Димитров – член на съвета на директорите на дружеството, който участва и в управлението на:

- „Българска банка за развитие“ АД като член на УС и изпълнителен директор;
- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите.

В групата на ББР за 2018 г. няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане, и не се очаква да възникнат такива договори.

Сделки с дружества под общ контрол на държавата

Собственик на ББР е българската държава. В консолидираните и индивидуални финансови отчети на Банката е предоставена детайлна информация относно сделките на Групата на ББР и на ББР с дружества под общ контрол на държавата.

Стратегия за развитие и бизнес цели

Стратегическите цели на ББР са:

- Да подпомогне икономическия ръст чрез финансиране на дейности в подкрепа на региони и сектори на икономиката с потиснат растеж;
- Да подпомогне икономическия ръст в региони с икономически дисбаланси чрез директно, вкл. синдикирано финансиране на значими инициативи и инфраструктурни проекти;
- Да подпомогне развитието на конкурентноспособни производства и сектори от икономиката с доказан експортен потенциал;
- Да улесни, съвместно с останалите институции в страната, достъпа до финансиране на иновативни и новосъздадени фирми;
- Да улеснява и подпомага насочването на капиталови потоци към българската икономика.

Групата на ББР функционира в условията на прозрачност и прилага най-добрите практики в управлението и банковата дейност. Основна задача на Групата е да бъдат идентифицирани и анализирани сектори на икономиката, в които съществуват пазарни несъвършенства и изпитват затруднен достъп до финансиране, и да предприеме мерки за улесняване на достъпа. Групата подкрепя експортния потенциал и конкурентоспособността на бизнеса, като компенсира

съществуващ пазарен недостиг във финансирането на определени сегменти и с това коригира рисковият им профил и насърчава търговските банки да развият експозицията си към тях. Тези задачи, Групата на Банката осъществява чрез „допълване“ на пазара, като в същото време не допуска „изместване“ на търговските банки и не цели максимализиране на печалбата.

Банката оценява адекватно поетите рискове и предоставя кредитни и гаранционни линии, които в максимална степен ѝ позволяват да прехвърля предимство към клиентите си.

За ефективното изпълнение на горните цели и задачи, Групата на ББР разчита на статута си на банка за развитие и възможностите за привличане на дългосрочен и евтин ресурс, вкл. и от международните пазари.

В бъдеще Групата на ББР ще продължи да предлага финансиране за оборотен капитал, капиталови инвестиции и експортно финансиране за малкия и среден бизнес. Групата предлага гъвкави и съобразени с пазарното търсене финансови решения, които отговарят на спецификата на кредитополучателя и на финансирувания проект.

Социална отговорност и политика на многообразие

През 2018 година, Българската банка за развитие продължава да развива корпоративна социална отговорност, като концентрира усилията си най-вече в направленията „Уязвими социални групи“, „Култура и изкуство“ и „Наука и образование“.

С оглед на изпълняването на строго специфични функции, както са възложени от Закона за ББР, банката провежда политика на многообразие по отношение на административните, управителните и надзорните органи в рамките на делегираните от държавата правомощия. Банката се придържа стриктно към добрите практики на недискриминация по отношение на възраст, пол или образование.

Кауза на Групата на ББР е подкрепата за социално уязвими групи като деца и младежи, лишени от родителска грижа, и лица в неравностойно положение. Считаме, че благотворителността е задължителен елемент не само на корпоративната социална отговорност, но и на ежедневието на всеки от нас, и служителите на банката са солидарни с тази идея.

Уязвими социални групи

Сред инициативите в подкрепа на уязвимите социални групи може да се отличи партньорството на Българската банка за развитие с **Българския червен кръст** в националната им кампания за подкрепа на възрастни хора „Великден за всеки“, която се провежда под патронажа на омбудсмана на Република България. Тя включва финансово подпомагане на пенсионери в навечерието на празниците и се отчита като изключително полезна, тъй като към тази част от обществото се наблюдава дефицит на благотворителни инициативи.

През 2018 г., Групата на ББР установи сътрудничество също с **УНИЦЕФ България** за осъществяването на пилотен проект на патронажни грижи в областите Сливен и Шумен. Той включва безплатни прегледи, консултации и практически насоки за бременни жени и млади майки, като основната му цел е превенция на проблемите в ранното детско развитие, negliжирането и насилието в семейството. Предстои Министерството на здравеопазването да въведе патронажната грижа в цяла България, като използва опита от пилотните центрове за майчино и детско здраве, а УНИЦЕФ ще подкрепя отблизо процеса чрез техническа и експертна помощ и обучения.

Групата успешно си партнира с **Национален фонд „Св. Никола“** при осъществяването на редица инициативи. Банката подкрепя фонда при организирането на творчески ателиета за деца и младежи, летни рехабилитационни лагери за деца с увреждания, лишени от родителска грижа, тематични екскурзии, коледни и новогодишни празници и др.

Сред каузите, които ББР подкрепя, е подкрепата за деца в неравностойно положение или в риск. През 2018 г., Банката подпомогна сдружение **„SOS Детски селища“** в създаването на общност от приемни семейства и при провеждането на лятна благотворителна кампания, насочена към деца и младежи, лишени от родителска грижа, настанени в приемни семейства или защитени жилища. Целта на инициативата е да се организират екскурзии и летни лагери за деца в риск, както и съвместни занимания за деца и родители, подкрепени от SOS - Центровете в София, Перник, Велико Търново и Габрово. Основната задача на кампанията е да помогне на адаптацията на децата към новата среда и тяхната интеграция, както и да се проведе целенасочена индивидуална работа с психолози по дефицити и травми, като в същото време младежите трупат положителни емоции и преживявания.

Традиционно към корпоративната социална отговорност на ББР се числи и **„Българската Коледа“**. И през 2018 г. банката даде своя принос към благотворителната инициатива.

Култура и изкуство

Философията на ББР е, че културата и изкуството обединяват, облагородяват, носят национална гордост и чувство за принадлежност. Част от усилията на Банката са насочени към подкрепата на културни и изкуствоведски проекти, като приоритет е поставен върху инициативи, интегриращи уязвими групи чрез изкуство, насърчаващи младите творци, съхраняването и популяризирането на българските традиции, история и култура.

Сред кампаниите на ББР в тази насока през 2018 г. може да се отличи инициативата с **фокус върху културното наследство „Как София се превръщаше в европейски град“**, посветена на първия градски архитект на столицата Антонин Колар. Тя включва изложба в Музея за история на София (септември – октомври 2018 г.), в която са събрани на едно място всички планове, сгради и обществени пространства, дело на талантливия чех, който преди 140 години поема мисията да превърне следосвобожденска София в модерен европейски град, както и представянето на документален филм, посветен на живота и делото на арх. Колар.

Групата на банката продължи усилията си в подкрепа на опазването на културното наследство, като подкрепи **научна конференция**, организирана от Музея за история на София, с участието на утвърдени наши учени – историци, археолози, архитекти, реставратори, чиято дейност е свързана с опазването на богатото културно-историческото наследство на София и региона.

В този дух ББР подпомогна и **Международния Великденски фестивал** в гр. Босилеград, в който ежегодно взимат участие деца от български общности, както от страната, така и от български диаспори в Сърбия, Македония, Украйна, Молдова и др. Сред целите на събитието е съхранението на обичаите и традициите на региона.

Българската банка за развитие подкрепи и най-престижната класация за класическа музика в България **„Музикант на годината“ 2018**, организирана от Българското национално радио. Носители на този приз са значими български изпълнители с международен престиж като Минчо Минчев, Гена Димитрова, Райна Кабаиванска, Красимира Стоянова, Веско Пантелеев-Ешкенази, Йордан

Камджалов, Емил Табаков, Теодосий Спасов и др. Беше учредена и специална награда на ББР - плакет и финансова премия за млад музикант.

В продължение на политиката си за подкрепа на българското изкуство, сградата на ББР традиционно е домакин на **временни експозиции на картини и скулптури**, както на млади, така и на утвърдени български автори.

Образование

Българската банка за развитие вярва, че инвестицията в образованието и науката е инвестиция в бъдещето. Затова сме припознали като своя мисия подкрепата за търсещите знания, интелигентните, талантливите, амбициозните и обещаващи млади хора в България.

Групата на ББР традиционно подкрепя **най-голямата обучителна програма за стартиращи компании в България - The Founder Institute-София**. Инициативата е насочена към млади предприемачи, които се учат как да развият идеите си до реални печеливши бизнеси. В процеса на обучението до успешния финал достигат най-впечатляващите проекти, които се представят официално пред инвеститори, предприемачи и ментори.

През 2018 г. ББР помогна също за осъществяването на **годишното проучване на българската дигитална икономика**, което се подготвя от фондация МОЖЕ.БГ. То има за цел да картографира иновативните дигитални стартиращи компании и да проучи тяхната история, текущи и целеви пазари, специфики при подбора на персонал, начини на финансиране и др. В проучването участват над 350 компании, които отговарят на критериите за съвременно дигитално предприятие, а резултатите предоставят информация за демографията на българския дигитален бизнес и насоки за успешното развитие на микро-, малки и стартиращи предприятия в сектора.

Равният достъп до образование е сред мисиите, които ББР е възприела в своята политика за Корпоративна социална отговорност. В тази връзка през 2018 г., съвместно с Vivacom, Българската банка за развитие оборудва **компютърна зала в Центъра за настаняване от семеен тип** в с. Гаврил Геново, в който живеят деца от 7 до 18 години, лишени от родителска грижа. За младежите са осигурени компютърни станции, интернет, както и образователен курс по начална компютърна грамотност.

Управленският екип в групата на ББР прилага целенасочени и последователни действия, ориентирани към изграждане на корпоративна култура, акцентираща върху индивидуалния и екипен принос на служителите за реализиране на бизнес целите на Групата, както и постигането на конкурентно възнаграждение на служителите спрямо пазара на труда.

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ДИРЕКТОРИ:

РУМЕН МИТРОВ

НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ

Одиторско дружество с рег. № 108
„Ърнст и Янг Одит“ ООД
Полиграфия офис център
бул. „Цариградско шосе“ № 47А, ет. 4
София, п. к. 1124

Одиторско дружество с рег. № 0138
„Захаринава Нексия“ ООД
Бул. „Константин Величков“ № 157-159
София, п.к. 1309
Одиторско дружество с рег. № 0138

Доклад на независимите одитори

До акционерите

На Българска банка за развитие АД

Доклад относно одита на индивидуалния финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения индивидуален финансов отчет на Българска банка за развитие АД („Банката“), включващ индивидуален отчет за финансовото състояние към 31 декември 2018 година, индивидуален отчет за всеобхватния доход, индивидуален отчет за промените в собствения капитал и индивидуален отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният индивидуален финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Банката към 31 декември 2018 година и за нейните финансови резултати от дейността и паричните й потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетяване (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на индивидуалния финансов отчет“. Ние сме независими от Банката в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на индивидуалния финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на индивидуалния финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси. За всеки въпрос, включен в таблицата по-долу, описанието на това как този въпрос беше адресиран при проведения от нас одит, е направено в този контекст.

Ние изпълнихме нашите отговорности, описани в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на индивидуалния финансов отчет“, в т.ч. по отношение на тези въпроси. Съответно, нашият одит включи изпълнението на процедури, разработени в отговор на нашата оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания в индивидуалния финансов отчет. Резултатите от нашите одиторски процедури, включително процедурите, изпълнени да адресират въпросите по-долу, осигуряват база за нашето мнение относно одита на приложения индивидуален финансов отчет.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
<p>Обезценка на кредити и аванси на клиенти и съпътстващия ефект от първоначално прилагане на МСФО 9 „Финансови инструменти“</p> <p>Оповестяванията на Банката по отношение на обезценка на кредити и аванси на клиенти са включени в Пояснителна бележка 18 „Предоставени кредити и аванси на клиенти“ и Пояснителна бележка 4.1. „Кредитен риск“ като допълнителна информация за съпътстващия ефект от първоначалното прилагане на МСФО 9 „Финансови инструменти“ е представена в Пояснителна бележка 2.1 „Промени в счетоводните политики и оповестявания“.</p>	<p>В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива, включиха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Получаване на разбиране за процеса по приемане на МСФО 9 от Банката, като се фокусирахме върху оценката на първоначалния ефект от прилагане на стандарта, разработената и възприетата от Банката методология и новия модел за обезценка, както и ключовите предположения и преценки, които са използвани в него. • Оценяване дали новата политика за обезценка и възприетите подходи за приблизителна оценка на ОКЗ са в съответствие с изискванията на МСФО 9, както и дали ефектът от първоначално прилагане на стандарта е отчетен в съответствие с неговите изисквания за преход. • Оценяване на вътрешните контроли на ниво организация по отношение на разработването и използването на новия модел за обезценка, включително документация на модела, както и честотата на актуализиране и обоснованост на прилаганите параметри и макро показатели.
<p>Предоставените кредити и аванси на клиенти представляват съществена част (34%) от общите активи на Банката към 31 декември 2018 година като тяхната брутна стойност възлиза на 1,197,889 хиляди лева, а натрупаната обезценка е в размер на 158,809 хиляди лева. Концентрацията на кредитен риск на клиентския портфейл (извън банкови институции) е оповестена в Пояснителна бележка 4.1 „Кредитен риск“. В резултат на първоначалното прилагане на МСФО 9 ефективно от 1 януари 2018 година, Банката въвежда нов модел за обезценка, базиран на очаквани кредитни загуби (ОКЗ). Ефектът от приемането на МСФО 9 е отчетен в началното салдо на собствения капитал към 1 януари 2018 година и възлиза на 11,286 хиляди лева допълнително отчетена обезценка, както е оповестено в Пояснителна бележка 2.1 „Промени в счетоводните политики и оповестявания“.</p>	

Прилагането на новия модел за обезценка е довело до повишено ниво на сложност в изчисленията и по-значителна степен на преценки от страна на ръководството при определяне на ОКЗ, както е оповестено в Пояснителна бележка 4.1 „Кредитен риск“. Ключовите предположения, преценки и параметри при определяне на ОКЗ са свързани с разработване на количествени и качествени показатели за проследяване на значително увеличение на кредитния риск за разпределението на отделните експозиции кредити и аванси на клиенти по фази (Фаза 1: Експозиции без значително увеличение на кредитния риск; Фаза 2: Експозиции със значително увеличение на кредитния риск, но без налични обективни доказателства за обезценка и Фаза 3: Експозиции с налични обективни доказателства за обезценка); за определянето на „вероятността за влошаване“ (PD), „загубата при неизпълнение“ (LGD) и „експозиция при неизпълнение“ (EAD), а също така и за включването на информация за бъдещо развитие на макро-икономически фактори предвид различни сценарии при определянето на приблизителните оценки на ОКЗ. По-високата степен на приближение и оценъчна несигурност са присъщи на оценката на ОКЗ за кредити и аванси на клиенти от Фаза 1 и Фаза 2 в зависимост от това доколко Банката разполага с подкрепяща историческа информация за тестване на използваните допускания и калибриране на точността на оценките за PD и LGD в модела за обезценка. В допълнение, определянето на загуби от обезценка на кредити и аванси на клиенти от Фаза 3 е също свързано с прилагането на значителни преценки и предположения от ръководството, най-вече, относно времевото разпределение и сумите на очакваните бъдещи парични потоци, включително от реализиране на обезпечения.

- Получаване на разбиране и извършване на обхождане на процесите и контролите на Банката, свързани с мониторинг и обезценка на кредити и аванси на клиенти, като се фокусирахме на промените, в резултат от първоначалното прилагане на МСФО 9. Ние включихме нашите експерти по Информационни технологии (ИТ) в извършването и оценяването и на общите ИТ контроли на вътрешната информационна система на Банката, използвана в процеса по обезценка на кредити и аванси на клиенти.
- Оценяване и тестване на оперативната ефективност на ключови контроли в процеса по мониторинг и обезценка на кредити и аванси на Банката.
- Оценяване на новия модел за обезценка на Банката, както към датата на първоначално прилагане, така и към края на отчетния период, съобразно изискванията на МСФО 9 и в контекста на спецификите на кредитните портфейли на Банката и наличието на вътрешна историческа информация и на данни за бъдещо развитие на параметрите. За рисково-базирана извадка ние анализирахме за разумност определените от Банката показатели за проследяване на значително увеличение на кредитния риск и съответното разпределение на отделните кредитни експозиции по фази. В допълнение, ние оценихме за разумност и изчисленията за използваните параметри за PD и LGD чрез преглед на подкрепяща информация за ключовите предположения и входящи данни.
- Анализ на изчисленията на параметрите, използвани от Банката, с оглед включването на корекция в модела за обезценка относно бъдещото развитие на макро икономическите фактори и тяхната взаимовръзка с кредитите и аванси на клиенти на Банката. Ние тествахме математическата точност на формулите използвани в модела за обезценка.
- Извършване на аналитични процедури на база на детайлни данни, за да оценим взаимовръзките на тенденциите в отчетените разходи за загуби от обезценка спрямо тенденциите в развитието на кредитния портфейл на Банката.
- Специфичен анализ на използваните от Банката предположения при определянето на сумата на очакваните бъдещи парични потоци, в това число от реализация на обезпечения за рисково-базирана извадка от кредити и аванси на клиенти,

Поради съществеността на предоставените кредити и аванси на клиенти като елемент на индивидуалния финансов отчет на Банката и концентрацията на кредитния риск, както и сложността, значителните преценки и високата степен на присъща несигурност в приблизителните оценки на ОКЗ, заложили в новия модел за обезценка в резултат на първоначалното прилагане на МСФО 9, ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.

които са класифицирани във Фаза 3 от страна на Банката, като се фокусирахме върху онези, чиято обезценка би имала потенциално най-значителен ефект върху индивидуалния финансов отчет. Ние използвахме наши вътрешни експерти по оценки, които да ни подпомогнат при оценката на реализируемата стойност на обезпеченията, на извадкова база.

- Извършване на одиторски процедури за последващи събития, насочени към развитието на кредитите и аванси на клиенти от посочената извадка в предходния параграф след отчетната дата, за да оценим последователността на предположенията, използвани от Банката за очакваните бъдещи парични потоци.
- Оценка на адекватността и уместността на оповестяванията на Банката, свързани със загубите от обезценка на кредити и аванси от клиенти и съпътстващия ефект от прилагането на МСФО 9 за първи път.

Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, в т.ч. декларация за корпоративно управление, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва индивидуалния финансов отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно индивидуалния финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на индивидуалния финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с индивидуалния финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за индивидуалния финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този индивидуален финансов отчет, който дава вярна и честна представа в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на индивидуалния финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Банката или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Банката.

Отговорности на одитора за одита на индивидуалния финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали индивидуалният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този индивидуален финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в индивидуалния финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Банката.

- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в индивидуалния финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Банката да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на индивидуалния финансов отчет, включително оповестяванията, и дали индивидуалният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него“, по отношение на доклада за дейността, в т.ч. декларацията за корпоративно управление, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, съответства на индивидуалния финансов отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- в) В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100 (н), ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

Допълнително докладване във връзка с Наредба №38/2007 г. и №58/2018 г. на Комисията за финансов надзор

Изявление във връзка с чл. 33 от Наредба №38/2007 г. на Комисията за финансов надзор (КФН) за изискванията за дейността на инвестиционните посредници и чл. 11 от Наредба №58/2018 г. на КФН за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и за предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични и непарични облиги

На база на извършените одиторски процедури и на придобитото познаване и разбиране за дейността на Банката в хода и контекста на нашия одит на нейния индивидуален финансов отчет като цяло, създадената и прилагана организация във връзка със съхраняването на клиентски активи съответства на изискванията на чл. 28-31 от Наредба №38 и на чл. 3-10 от Наредба №58 на КФН по отношение на дейността на Банката в ролята ѝ на инвестиционен посредник.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- „Ърнст и Янг Одит“ ООД и „Захаринава Нексия“ ООД са назначени за задължителни одитори на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Българска банка за развитие АД („Банката“) от общото събрание на акционерите, проведено на 16 август 2018 година за период от една година.
- Одитът на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Банката представлява четвърти пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от „Ърнст и Янг Одит“ ООД и втори пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от „Захаринава Нексия“ ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Банката, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Банката.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД:

Одиторско дружество „Захаринава Нексия“ ООД:

Милка Начева-Иванова
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

1 юли 2019 година
гр. София, България

Димитрина Захаринава
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

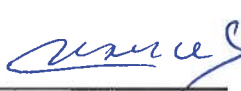
БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2018
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Бележка	Към 31.12.2018	Към 31.12.2017
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	16	297,622	447,648
Вземания от банки	17	429,548	198,379
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	21А	594,249	-
Ценни книжа, на разположение за продажба	21Б	-	230,903
Предоставени кредити и аванси на клиенти	18	1,039,080	699,680
Активи, държани за продажба	25	4,840	9,924
Текущи данъчни вземания	26	1,244	1,596
Ценни книжа, държани до падеж	20	-	594
Други активи	26	712	686
Вземания от Републиканския бюджет	19	471,999	737,516
Активи, придобити от обезпечения	26	27,128	15,875
Инвестиционни имоти	24	7,649	7,702
Инвестиции в дъщерни дружества	22	105,625	87,643
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	23	32,818	32,949
Активи по отсрочени данъци	14	247	1,148
Общо активи		3,012,761	2,472,243
Пасиви			
Депозити от кредитни институции	27	5,759	33,909
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	28	1,307,522	790,590
Други пасиви	32	2,221	2,499
Провизии	31	3,185	930
Привлечени средства от международни институции	29	904,782	869,822
Други привлечени средства	30	17,306	17,492
Общо пасиви		2,240,775	1,715,242
Собствен капитал			
Акционерен капитал	33	601,774	601,774
Неразпределена печалба		25,130	20,145
Преоценъчен резерв на финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	34	6,055	4,947
Резерви	34	139,027	130,135
Общо собствен капитал		771,986	757,001
Общо пасиви и собствен капитал		3,012,761	2,472,243

Приложените бележки 1 до 38 са неделима част от този финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие АД на 12 юни 2019 г.

Румен Митров
Изпълнителен
директор

Николай Димитров
Изпълнителен
директор

Иван Личев
Главен
счетоводител
Съставител

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 01 юли 2019 година

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Оудит“ ООД

Одиторско дружество „Захариева Нексия“ ООД

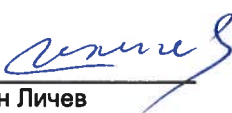
БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Бележка	2018	2017
Приходи от лихви	6	63,280	60,748
Разходи за лихви	6	(9,489)	(5,754)
Нетен лихвен доход	6	53,791	54,994
Приходи от такси и комисиони	7	2,062	2,215
Разходи за такси и комисиони	7	(35)	(34)
Нетен доход от такси и комисиони	7	2,027	2,181
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	8	379	409
Нетна печалба/(загуба) финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	9	738	188
Други приходи от дейността	10	3,004	2,514
Други разходи за дейността	11	(1,457)	(816)
(Разходи)/приходи за/от реинтегрирани обезценки и провизии	12	(8,781)	(20,774)
Оперативен доход		49,701	38,696
Разходи за персонала	13А	(11,690)	(9,932)
Общи и административни разходи	13Б	(10,120)	(5,407)
Разходи за амортизации	23	(1,138)	(1,091)
Печалба преди данъци		26,753	22,266
Разход за данък върху печалбата	14	(1,623)	(2,121)
Нетна печалба за годината		25,130	20,145
Друг всеобхватен доход			
<i>Статии, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Актьорски печалби/(загуби) по планове с дефинирани приходи, нетно от данъци	32	33	(63)
<i>Статии, които впоследствие се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	15	1,108	1,466
Общо друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци		1,141	1,403
Общо всеобхватен доход за годината		26,271	21,548

Приложените бележки 1 до 38 са неделима част от този финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие АД на 12 юни 2019г.

Румен Митров
Изпълнителен
директор

Николай Димитров
Изпълнителен
директор

Иван Личев
Главен
счетоводител
Съставител

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 01 юли 2019 година

Одиторско дружество „Брнст и Янг Одит“ ООД:

Одиторско дружество „Захаринова Нексия“ ООД:

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
ЗА ГОДИНАТА ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Акционерен капитал	Законови резерви	Допълнителни резерви	Преоценъчен резерв по финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	Неразпределена печалба	Общо
601,774	58,705	47,887	3,481	42,920	754,767
Към 1 януари 2017					
Общо всеобхватен доход за периода					
Печалба	-	-	-	20,145	20,145
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	(63)	1,466	-	1,403
Общо всеобхватен доход за периода	-	(63)	1,466	20,145	21,548
Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал					
Дивиденди към акционери	-	-	-	(19,314)	(19,314)
Трансфер между резерви въз основа на решение на акционерите	4,292	19,314	-	(23,606)	-
Общо сделки с акционери	4,292	19,314	-	(42,920)	(19,314)
Към 31 декември 2017	62,997	67,138	4,947	20,145	757,001
Общо всеобхватен доход за периода					
Ефект от първонач. прилагане на МСФО 9	-	-	-	(11,286)	(11,286)
Към 01/01/2018	62,997	67,138	4,947	8,859	745,715
Печалба	-	-	-	25,130	25,130
Друг всеобхватен доход	-	33	1,108	-	1,141
Общо всеобхватен доход за периода	-	33	1,108	25,130	26,271
Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал					
Дивиденди към акционери	885	7,974	-	(8,859)	-
Разпределение на печалба	885	7,974	-	(8,859)	-
Общо сделки с акционери	63,882	75,145	6,055	25,130	771,986
Към 31 декември 2018					

Приложените бележки от 1 до 38 са неделима част от този финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие АД на 12 юни 2019 г.

Румен Митров
Изпълнителен директор

Иван Личев
Главен счетоводител

Финансов отчет за периода сме издали одиторски доклад с дата: 01 юли 2019 година

Одиторско дружество "Захарина Нейсма" ООД

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	<i>Бележка</i>	2018	2017
Парични потоци от оперативна дейност			
Печалба за годината		25,130	20,145
Корекции за:			
Приходи от дивиденди	11	(909)	(1,393)
Разходи/ (Приходи) от реинтегрирани обезценки на кредити	12	5,694	23,091
Разходи/(Приходи) за/от провизии по гаранции и неуспорени кредитни ангажименти	12	1,152	(2,514)
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	9	1,703	-
Загуби от обезценки и продажба на други активи	12	232	194
Нетна печалба от преоценка на валутни активи и пасиви	8	(7)	10
Разходи за амортизации	23	1,139	1,091
Печалба от продажба на имоти придобити от обезпечения		(437)	(196)
Балансова стойност на отписани активи	23	1	32
Разход за данък печалба	14	1,623	2,121
		35,321	42,581
Изменение на:			
Вземания от банки		14,542	35,020
Кредити и вземания		(357,433)	(1,724)
Предоставени кредити на Републиканския бюджет		265,517	(312,350)
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		(365,508)	34,931
Активи, държани за продажба	25	(3,879)	(9,417)
Други активи		(26)	(536)
Депозити от кредитни институции		(28,150)	(9,828)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции		516,932	81,030
Провизии		2,255	122
Други пасиви		(278)	1,376
Паричен поток, (използван в)/ от оперативна дейност		79,293	(138,795)
Платени данъци от печалбата		(2,640)	(5,413)
Нетен паричен поток използван в оперативна дейност		76,653	(144,208)

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

<u>Бележка</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Паричен поток от инвестиционна дейност		
Парични плащания за придобиване на имоти машини и съоръжения и нематериални активи	(1,010)	(348)
Постъпления от продажба на имоти машини и съоръжения и нематериални активи	1	7
Постъпления от падеж на ценни книжа, държани до падеж	593	791
Постъпления от продажба и подобрения на активи придобити от обезпечения	(2,521)	796
Постъпления от инвестиционни имоти	53	480
Получени дивиденди от инвестиции в дъщерни дружества	892	1,393
Покупка на дялове в дъщерни дружества	(13,750)	-
Нетен паричен поток, (използван в)/ от инвестиционна дейност	(15,742)	3,119
Паричен поток от финансова дейност		
Платени дивиденди на собствениците на капитала	-	(19,313)
Платени суми по издадени облигационни заеми	-	-
Платени суми по други привлечени средства	(202)	(186)
Получени суми по други привлечени средства	16	-
Получени суми по привлечени средства от международни институции	156,254	556,939
Платени суми по привлечени средства от международни институции	(121,294)	(67,837)
Нетен паричен поток от финансова дейност	34,774	469,603
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти	95,685	328,514
Парични средства и парични еквиваленти в началото на периода	36	521,616
Парични средства и парични еквиваленти в края на периода	36	617,301

Оперативни парични потоци, свързани с лихви

Постъпления от лихви	59,857	49,294
Платени лихви	(8,019)	(5,290)

Приложените бележки от 1 до 38 са неделима част от този финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие АД на 12.06.2019г.

 Румен Митров
 Изпълнителен директор

 Николай Димитров
 Изпълнителен директор

 Иван Личев
 Главен счетоводител
 Съставител

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 01 юли 2019 година

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД:

Одиторско дружество „Захаринова Нексия“ ООД:

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА

Финансовият отчет на Българска банка за развитие АД („Дружеството“) за годината, приключваща на 31 декември 2018 г., е одобрен за издаване съгласно решение на Управителния съвет от 12 юни 2019 г.

Българска банка за развитие АД е акционерно дружество, регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 121856059, със седалище гр. София, област София-град, България и адрес на управление ул. Дякон Игнатий № 1. Финансовата година на Банката приключва на 31 декември.

Българска банка за развитие АД (ББР/Банката) е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество в България под наименованието „Насърчителна банка“ АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ДВ бр.43/29.04.2008 г.). С него е уредена структурата и обхвата на дейността на Банката, включително и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества. По силата на този закон функциите, всички права и задължения са приложени към Насърчителна банка АД. Съгласно изискване на закона е проведено Общо събрание на акционерите (26.06.2008 г.), на което е променено наименованието ѝ на „Българска банка за развитие“ и уставът ѝ е приведен, в съответствие с новите законови изисквания към Банката.

Банката притежава лиценз за банкова дейност, издаден от Българска народна банка (БНБ) на 25.02.1999 г. и с последна актуализация от 16.11.2009 г. (поради новия закон за кредитните институции (ЗКИ)) и може да осъществява всички банкови операции, разрешени от българското законодателство. Банката също така е лицензиран инвестиционен посредник.

Банката е била създадена още от самото начало със специална цел - да подкрепя изпълнението на икономическата политика на държавата по отношение на финансиране развитието на бизнеса на малките и средни предприятия (МСП), включително за подкрепяне на техните възможности и инициативи за осъществяване на инвестиции и износ. С приемането на Закона за Българската банка за развитие през 2008 г. тази цел е допълнително доразвита в заложените по закон цели, принципи и обхват на дейност на Банката.

Кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- Пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия,
- финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия.

Основните цели на Банката са:

- подобряване, стимулиране и развитие на общия икономически, експортен и технологичен потенциал на малките и средни предприятия чрез улесняване на достъпа им до финансиране;
- привличане и управление на средносрочни и дългосрочни местни и чуждестранни ресурси, необходими за реализиране на икономическото развитие на страната;
- прилагане на схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

- привличане на средства и управление на проекти от международни финансови и други институции; привличане на средства и предоставяне на финансиране с цел намаляване на регионалните дисбаланси в страната;
- финансиране на проекти на местни компании, създаващи експорт, иновации, висока заетост и/или добавена стойност;
- финансиране на приоритетни сектори от икономиката, съгласно приетата правителствена политика за икономическо развитие.

Българска банка за развитие АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет (НС) и Управителен съвет (УС). През 2017 г. е имало промени в структурата на органите на управление. Надзорният съвет и Одитният Комитет представляват лицата натоварени с общо управление. Към 31 декември 2018 година, Надзорният съвет на ББР (НС) има следния състав: Лъчезар Димитров Борисов – председател на НС, Митко Емилов Симеонов – зам. председател и член на НС, Велина Илиева Бурска – член на НС.

Съставът на Управителния съвет на ББР към 31 декември 2018 г. е следният: Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на УС и главен изпълнителен директор, Румен Димитров Митров – заместник-председател/член на УС и изпълнителен директор, Николай Димитров Димитров – член на УС и изпълнителен директор.

Банката се представлява съвместно от всеки двама от тримата изпълнителни директори.

Към 31.12.2018 г., в Банката работят 191 служители (31.12.2017 г.: 171).

В Закона за Българската банка за развитие (2008 г.) е предвидено учредяването на две дъщерни акционерни дружества на Банката – Фонд за капиталови инвестиции и Национален гаранционен фонд (Бележка № 22).

Фондът за капиталовите инвестиции е учреден към 31.12.2018 г.

Към 31.12.2018 г., Българска банка за развитие АД няма открити клонове.

Банката е започнала процеса на изготвяне на своя консолидиран годишен финансов отчет за 2018 г. в съответствие с МСФО за 2018 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален годишен финансов отчет. Съгласно планираните дати ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде одобрен за издаване не по-късно от 30.06.2019 г., след която дата отчетът ще бъде на разположение на трети лица.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Приложими стандарти

Този индивидуален финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приложими в Европейския Съюз.

Този финансов отчет е изготвен на индивидуална основа. Банката изготвя консолидиран финансов отчет, съгласно Закона за счетоводство. Този индивидуален финансов отчет следва да се разглежда заедно с консолидирания финансов отчет.

Изявление за съответствие

Финансовият отчет на Банката е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Европейския съюз („МСФО, приети от ЕС“). Отчетната рамка „МСФО, приети от ЕС“ по същество е определената национална счетоводна база МСС, приети от ЕС, регламентирани със Закона за счетоводството и дефинирани в т.8 от неговите Допълнителни разпоредби.

Настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на:

- Деривативни инструменти, които се отчитат по справедлива стойност в печалбата или в загубата;
- Търгуеми финансови инструменти, които се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- Финансови инструменти, които се отчитат по справедлива стойност в друг всеобхватен доход;
- Инвестиционни имоти, активи държани за продажба и активи, придобити от обезпечения, които се отчитат съответно по справедлива стойност, себестойност, намалена с разходите за продажба и нетна реализируема стойност (която при активите придобити от обезпечения е справедлива стойност, намалена с разходите за продажба), при условие, че справедливата стойност може да бъде надеждно оценена.

Действащо предприятие

Ръководството на Банката е извършило оценка на способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие и е уверено в наличието на достатъчни ресурси за продължаване на нормална дейност в обозримо бъдеще. В допълнение, Ръководството не вижда съществена несигурност, която би могла да постави под съмнение способността на Банката да продължи да действа като действащо предприятие. С оглед на горното, настоящите финансови отчети са изготвени на база действащо предприятие.

Степен на ликвидност и матуритетна структура

Банката представя индивидуалния отчет за финансовото си състояние най-общо по степен на ликвидност. Анализ относно възстановяването на активите или уреждането на пасивите е представен в Бележка 4.3.

Съпоставимост на данните

Финансовият отчет предоставя сравнителна информация по отношение на предходния период.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Валута на представяне

Българският лев е отчетната и функционалната валута на отчетната единица. Този индивидуален финансов отчет е представен в хиляди лева.

Приблизителни счетоводни оценки

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчитане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени по-долу.

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност

а) Очаквани кредитни загуби от активи, отчитани по амортизирана стойност

Всеки месец, Банката извършва преглед на своите кредитни портфейли и други активи, отчитани по амортизирана стойност, с цел да установи наличие на условия, предполагащи обезценка в настоящ или бъдещ период, и изчисли загубите от обезценката. При определяне на това дали да се включи загуба от обезценка в индивидуалния отчет за всеобхватния доход, ръководството на Банката преценява дали са налице и какви са видимите индикатори и данни, които посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от кредитния портфейл като цяло, или респективно – намаление, свързано с конкретен кредит/компонент от този портфейл. Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на кредитополучателите от определена група или от конкретен кредитополучател, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за дадена група/вид кредити.

Основните показатели за определяне на рисковите групи са финансово състояние на длъжника и изпълнение на проекта, финансиран от кредита, проблеми в обслужването, включително просрочие на лихви и падежирали главници, източници за погасяване и предоставено обезпечение, като вид и възможност за реализация. Допълнително, за кредитите, приети за гарантиране от ЕИФ, се признава загуба от обезценка след приспадане на частта, поета от Фонда (Бележка №4.1).

При определянето на схемата на бъдещите парични потоци, ръководството на Банката използва приблизителни оценки, преценки и предположения на базата на историческия си опит за загуби от активи, които притежават сходни характеристики на кредитен риск, както и на обективни доказателства за обезценка или очаквана обезценка на портфейла от нереализирала се в конкретен негов компонент, загуба. Аналогичен подход се използва и за оценка на ниво индивидуална кредитна експозиция, като се взема предвид и качеството на обезпеченията. Методологията и използваните предположения, за извършване на приблизителна оценка на размера и периода за получаване на бъдещите парични потоци, се преглеждат редовно, за да се минимизират разликите между направената приблизителна оценка на загубите и размера на действителните загуби (Бележка № 12, 18 В).

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

б) Оценка на финансови инструменти отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход

Капиталови инструменти, некотирани на фондов пазар

Банката класифицира като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, притежавани от нея инвестиции под формата на акции в непублични дружества/предприятия (под 20% в капитала им), които са придобити с цел установяване и развитие на стопански отношения от значение за нея. Ръководството оценява тези финансови активи по справедлива стойност, използвайки допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато е преценило, че цената на придобиване (себестойност) най-добре отразява справедливата стойност, в случаите, когато

- Липсва достатъчна и съвременна информация, чрез която да се оцени справедливата стойност, или
- Където има широк кръг от възможни методи и/или резултиращи оценки на справедливата стойност, и цената на придобиване е най-близо до справедливата стойност от диапазона получени стойности. (Бележка № 9, 21).

Капиталови и дългови инструменти, котирувани на фондов пазар

Към 31.12.2018 г., Банката е направила подробен сравнителен анализ на промените в движението на борсовите цени на националния и чуждестранни фондови пазари по отношение на притежаваните от нея акции на публични дружества и публично търгувани облигации.

За инвестициите в ценни книжа регистрирани за търговия на регистрирани фондови пазари, ръководството е извършило проучване и анализи и счита, че могат да се оценяват последващо по справедлива стойност, определяна директно на база реализирани сделки на борсовия пазар през последния месец на финансовата година (Ниво 1). Допълнително, приложените цени са анализирани за тенденцията в поведението на борсовите цени на съответните ценни книжа поне за последните три месеца на годината, и респективно до датата на издаване на индивидуалния финансов отчет. (Бележка № 9, 15, 21).

Банката начислява обезценка на дълговите инструменти съобразно Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване.

в) Провизии по издадени банкови гаранции

Банката е формирала провизии свързани с портфейл с условни ангажименти за плащане в съответствие с МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи. Банката извършва преглед на условните си ангажименти с цел да установи дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да бъде изплатен ангажимент за погасяване на задължение. В случай на възникнали събития, Банката провизира задължението си до стойността на бъдещите си разходи, свързани с изходящите потоци от стопански изгоди/плащания. Тези разходи/загуби се определят на база на настоящата стойност на бъдещите нетни парични потоци, представляващи разликата между задължението за плащане и евентуалните входящи потоци от последващи регресни искове към ползвателя на гаранцията или трети лица (Бележка № 12, 35).

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

г) *Актьорски изчисления*

При определяне на настоящата стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани методи и изчисления на актьори, базирани на предположения за смъртност, текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката (Бележка № 32).

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

д) *Оценка на инвестиционни имоти*

При определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти са използвани становища и оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката. Оценките са направени, използвайки различни подходи за оценка – метод на възстановителната стойност, метод на капитализиране на доходите, метод на пазарните сравнения, като за всеки метод е определена тежест за достигане на крайната справедлива стойност на инвестиционните имоти към края на отчетния период. (Бележка № 24).

е) *Активи, придобити от обезпечения*

Активите, придобити от обезпечения включват активи, които банката е придобила в резултат на кредити в неизпълнение. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализируема стойност. Нетната реализируема стойност се определя на базата на оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката.

ж) *Справедлива стойност на финансовите инструменти*

Когато справедливите стойности на финансовите активи и пасиви в индивидуалния отчет за финансовото състояние, не могат да бъдат получени от активни пазари, те се определят с помощта на различни техники за оценяване, които включват използването на математически модели. Базовите данни за тези модели са извлечени от историческите наблюдения на Банката и индикатори, които се наблюдават на финансовите пазари, където това е възможно. В противен случай се правят допускания за установяване на справедливи стойности. Допусканията вземат предвид фактори, свързани с ликвидност, волатилност за по-дългосрочни деривативи и дисконтови проценти, предсрочни плащания и предположения за неизпълнение, свързани с ценни книжа, обезпечени с активи.

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания

Нови и изменени стандарти и разяснения

Счетоводните политики на Дружеството са последователни с тези, прилагани през предходния отчетен период, с изключение на следните изменени МСФО, възприети от 1 януари 2018 г.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти заменя МСС 11 Договори за строителство, МСС 18 Приходи и свързаните с тях Разяснения и се прилага по отношение на приходите, произтичащи от договори с клиенти и попадащи в обхвата на:

- Лизингови договори (МСС 17/МСФО 16 Лизинг);
- Застрахователни договори (МСФО 4 Застрахователни договори);
- Финансови инструменти и други договорни права или задължения (МСФО 9 Финансови инструменти, МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, МСФО 11 Съвместни предприятия, МСС 27, Индивидуални финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия;
- Непарични сделки между предприятия в един и същ бизнес за улесняване на продажби на клиенти или потенциални клиенти.

Банката прилага МСФО 15 считано от 1 януари 2018 г.

МСФО 15 въвежда петстъпков модел, който да се прилага по отношение на приходите, произтичащи от договори с клиенти, независимо от вида на сделката или индустрията, изискващи от Банката да (1) идентифицира договорите с клиенти, (2) да идентифицира задълженията за изпълнение по тези договори, (3) да определи сумата на възнаграждението по договор, (4) да разпредели възнаграждението по договорите по идентифицираните задължения за изпълнение, и (5) да признава приход, когато е удовлетворено всяко едно от определените задължения за изпълнение.

Банката е идентифицирала следните 3 задължения за изпълнение съгласно МСФО 15:

- Услуги във връзка с извършване на трансакции – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите, поради краткия времеви период на извършване на услугата. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на трансакцията, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на трансакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. По МСС 18, Банката е признавала прихода при следване на принципа на начисление, който е довел до признаване на прихода по същия начин.

Издаване на гаранции и акредитиви – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Прехвърлянето на изгодите към клиента е равномерно за срока на договора и затова, Банката прилага линеен метод за измерване на напредъка по договора, водещ до линейна амортизация на таксите за договорения период. Таксите за тези услуги са фиксирани суми, изчислени в зависимост от:

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (продължение)

- стойността на гаранцията или акредитива. По МСС 18, Банката е признавала прихода като е разсрочвала на линейна база за срока на договора фиксираната такса, което е по същество идентично с политиката по МСФО 15.
- Поддържане на депозити – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на месечна база, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на транзакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. По МСС 18, Банката е признавала прихода при следване на принципа на начисление, който е довел до признаване на прихода по същия начин.

Извършване на дейност като посредник, за която Банката получава агентски комисиони - приходите се признават в определен момент във времето при предоставяне на посредническата услуга, тъй като Банката оперира в качеството си на посредник. На база на тези обстоятелства Банката признава приходи равни на стойността на комисионното възнаграждение за изпълнение на посредническата услуга. Комисионното възнаграждение представлява нетната сума, която Банката задържа след изплащане на частта, дължима на третата страна, на която Банката посредничи за изпълнение на услугите от същата тази трета страна.

Приходите от такси и комисиони на Българска банка за развитие за 2018 и 2017 г. са както следва:

<i>Приходи от такси и комисиони по МСФО 15</i>	2018	2017
Услуги във връзка с извършване на трансакции	594	-
Издаване на гаранции и акредитиви	1,383	-
Поддържане на сметки	69	-
Общо приходи от такси и комисиони по договори с клиенти	2,046	-
Други такси	16	-
Общо такси и комисиони 2018	2,062	-
Гаранции и акредитиви	-	1,329
Поддържане на сметки, преводи и касови операции на клиенти	-	570
Обслужване на облигационни емисии	-	252
Управление на средства на Министерство на финансите със специално предназначение (Бележка 30)	-	64
Общо такси и комисиони 2017	-	2,215
Разходи за такси и комисиони		
Агентски комисиони	(2)	(1)
Обслужване на сметки в други банки	(29)	(30)
Преводи и касови операции в други банки	(4)	(3)
Общо разходи за такси и комисиони	(35)	(34)
Нетен доход от такси и комисиони	2,027	2,181

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (продължение)

Таксите за обслужване на облигационни емисии представляват такси за изпълняване на функцията банка-довереник по облигационна емисия на предприятие от обществен интерес. Възнаграждението се начислява и заплаща периодично, съгласно договор.

Приходите от средства на доверително управление представляват такси за управление на средства, предоставени от Министерство на финансите във връзка със заем от Kreditanstalt für Wiederaufbau предоставен на Министерство на финансите. Те се признават когато са дължими по договор.

Банката – с изключение на ограничени операции предоставяни на нейните служители – не реализира приходи от услуги, свързани с банкиране на дребно: размерът на приетите депозити към 31.12.2018 г. е несъществен (967 хил. лв.), както и броят открити сметки. Банката не е анализирала в детайли потенциалното влияние на такива услуги върху приходите с оглед ограничената ѝ експозиция към клиенти на дребно и липсата на клонова мрежа.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване

Стандартът е в сила считано от 1 януари 2018 г., като Банката е избрала да не го прилага по-рано. Банката е избрала да не преизчислява статиите по Отчета за финансово състояние и Отчета за доходите за предходни периоди, по новия стандарт. Всички разлики, възникнали до 31.12.2017 г. са отчетени в Неразпределени печалби/(загуби).

През юли 2014 г. СМСС публикува окончателната версия на МСФО 9 Финансови инструменти, която замени МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, както и всички предишни версии на МСФО 9. МСФО 9 обединява и трите аспекта на проекта за счетоводно отчитане на финансовите инструменти: класификация и оценяване, обезценка и счетоводно отчитане на хеджирането. С изключение на счетоводното отчитане на хеджирането се изисква ретроспективно прилагане, но предоставянето на сравнителна информация не е задължително. По отношение на счетоводното отчитане на хеджирането, изискванията на стандарта се прилагат за бъдещи периоди, с някои ограничени изключения.

Първоначално прилагане на МСФО 9

Банката за пръв път прилага МСФО 9 през 2018 г. В месеците предхождащи 1.1.2018 г., ръководството на Банката прие програма за имплементиране на стандарта, включваща:

- Преглед на класификацията и оценката на финансовите активи за съответствие с критериите за класификация и оценка на МСФО 9 и въвеждане на нови счетоводни сметки на Банката;
- Разработване на нова методология за обезценка на финансови активи;
- Въвеждане на промени в информационните системи и процеси.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

Признаване на активи

Банката признава финансов актив или финансов пасив в отчета си за финансовото състояние, тогава и само тогава, когато е част от съществуващо договорно отношение, уреждащо инструмента.

Банката класифицира финансовите активи, както измервани впоследствие по амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход или справедлива стойност през печалбата или загубата въз основа на:

- а) бизнес модел на банката за управление на финансовите активи (или под-портфейл от финансови активи) и
- б) характеристиките на договорния паричен поток на финансовия актив.

Признаване на активи (продължение)

Независимо от избора си по отношение на подхода за отчитане, Банката има възможност при първоначалното признаване да определи неотменимо определен финансов актив като оценяван по справедлива стойност в печалбата или загубата, ако това елиминира или значително намалява несъответствието в оценката или признаването, което в противен случай би възникнало от оценяването на активи или пасиви или от признаването на печалби и загуби от тях на различна основа, както е описано по-долу:

- а) Ако Банката има пасиви по застрахователни договори, чието оценяване включва текуща информация и финансови активи, които тя счита за свързани и които в противен случай биха били оценени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход или амортизирана стойност.
- б) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковите си характеристики и това води до противоположни промени в справедливата стойност, които са склонни взаимно да се компенсират.
- в) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковите си характеристики, което води до противоположни промени в справедливата стойност, които имат възможност да се нетират, и нито един от финансовите активи или финансови пасиви не отговаря на изискванията за определяне като хеджиращ инструмент, тъй като те не се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансов актив се оценява по амортизирана стойност, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- а) Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци (Hold to Collect); и
- б) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати (SPPI).

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

Финансов актив се оценява по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- а) Финансовият актив е държан в рамките на бизнес модел, чиято цел се постига чрез събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и
- б) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати.

Финансов актив се оценява по справедлива стойност в печалбата или загубата, освен ако не се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход в съответствие с посочените критерии.

При първоначалното признаване, Банката може да направи неотменим избор да представи по справедливата стойност в друг всеобхватен доход последващи промени в инвестиция в капиталов инструмент, която не е държана за търгуване, или не е условно възнаграждение, признато от приобретател в бизнес комбинация, към която се прилага МСФО 3.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

Таблицата по-долу представя ефекта от първоначалното прилагане на МСФО 9 към 01.01.2018 г., спрямо МСС 39 към 31.12.2017 г.:

Финансови активи	МСС 39		Към 01/01/2018 Ефект от прилагане на МСФО 9	МСФО 9	
	Категория	Сума		Сума	Категория
Парични средства в брой и по сметки в БНБ	Кредити и вземания	447,648	-	447,648	Амортизирана стойност
Кредити и аванси на централни банки и държавно управление	Кредити и вземания	737,516	(1,432)	736,084	Амортизирана стойност
Кредити и аванси на банки и финансови институции	Кредити и вземания	198,379	(3,594)	194,785	Амортизирана стойност
Кредити и аванси на клиенти	Кредити и вземания	699,680	(5,050)	694,630	Амортизирана стойност
Финансови активи на разположение за продажба	На разположение за продажба/Държани до падеж	231,497	(460)	231,037	Справедлива стойност в ДВД
Дългови ценни книжа	На разположение за продажба/Държани до падеж	227,917	(459)	227,458	Справедлива стойност в ДВД
Капиталови ценни книжа	На разположение за продажба/Държани до падеж	2,986	(1)	2,985	Справедлива стойност в ДВД
Общо финансови активи		2,314,720	(10,536)	2,304,184	
Задбалансови експозиции		519,634	(750)	518,884	

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

Рекласификация на финансови активи

Когато и само когато Банката промени своя бизнес модел за управление на финансови активи, тя рекласифицира всички засегнати финансови активи, в съответствие с изискванията за класификация на активи. В случай, че Банката приложи такава рекласификация на финансовите активи, тя я прилага заанапред, от датата на рекласификация. Банката не преизчислява признати в миналото печалби, загуби (включително печалби или загуби от обезценка) или лихви.

Оценка и отчитане

При първоначално признаване, в случай на финансов актив или пасив, който не се отчита по справедлива стойност в печалбата или загубата, Банката отчита финансов актив или финансов пасив по справедлива стойност, вземайки предвид като евентуално увеличение и/или намаление разходи по сделката, които са пряко свързани с придобиването или създаването на финансовия актив или пасив.

Определяне на бизнес модела

Банката дефинира "бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци" като бизнес модел, при който финансовите активи на банката се управляват за да се реализират парични потоци чрез събиране на договорни плащания през жизнения цикъл на инструмента. Банката може да използва този бизнес модел и в случай на конвертиране на продажба на активи с повишен кредитен риск или с цел намаляване на концентрационния риск. Тези финансови активи се отчитат по амортизирана стойност.

Банката определя "бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи" като бизнес модел, при който ключовият ръководен персонал на Банката е взел решение, че събирането на договорните парични потоци и продажбата на финансови активи са неразделна част от постигането на целта на бизнес модела и включва много по-чести и на по-висока стойност продажби на финансови активи в сравнение с бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

Банката определя "Други бизнес модели" като бизнес модел, който не включва нито държане на финансови активи с цел събиране на договорни парични потоци, нито за едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Обикновено включва активно изкупуване и продажба на финансови активи. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата.

В тази връзка, към 1 януари 2018 г. и 31.12.2018 г., Банката е определила следната класификация на основните финансови активи:

- Финансови активи отчитани по справедлива стойност през печалбата и загубата – ще се отчитат като финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата;

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

- Финансови активи на разположение за продажба – ще се отчитат като финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход;
- Кредити и аванси на клиенти – ще се отчитат като финансови активи по амортизирана стойност;
- Финансови активи, държани до падеж – ще се отчитат като финансови активи по амортизирана стойност;
- Други вземания – ще се отчитат като финансови активи по амортизирана стойност;

Определяне на бизнес модела (продължение)

Банката отписва финансов актив, когато и само когато:

- Договорните права върху паричните потоци от финансовия актив са изтекли, или
- Прехвърля финансовия актив и прехвърлянето отговаря на условията за отписване.

Обезценка на финансови активи

МСФО 9 фундаментално променя отчитането на обезценката на финансовите активи, като заменя модела на понесените кредитни загуби с този на очакваните кредитни загуби. МСФО 9 изисква признаването на обезценка не само на необслужваните кредити, но на всички кредити, вземания от банки, вземания по лизингови договори и дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, както и начисляването на провизии за кредитни ангажменти и финансови гаранции. Размерът на обезценката зависи от вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца след първоначалното признаване, освен ако не е настъпило значително увеличение на кредитния риск, което налага да се оценят очакваните кредитни загуби (ОКЗ) през целия живот на финансовия актив.

Оценката на ОКЗ се основава на цялата налична, разумна и аргументирана информация към отчетната дата за миналите събития, текущата ситуация, както и използване на уместни макроикономически показатели и надеждни прогнози за бъдещите икономически условия. Основните макроикономически показатели, които Банката използва са брутен вътрешен продукт, безработица, инфлация, промяна на цените на петрола и промяна в курса на щатския долар и 3-месечния ЮРИБОР. Очакваните кредитни загуби, за кредити оценени във фаза 3, се оценяват на базата на три макроикономически сценария – реалистичен, негативен и оптимистичен – които се използват при изчислението на обезценката с различни тегла. Получените резултати могат допълнително да се коригират и очакваните кредитни загуби да се увеличат или намалят, за да бъдат отразени бъдещи рискове, които не подлежат на моделиране (основно законодателни или регулаторни).

Банката е изготвила методология, която въвежда критерии за класифициране на финансовите активи в три категории (т.нар. „фази“), критерии за трансфери между тях и определяне размер на обезценка в зависимост от фазата, в която е класифициран съответният актив.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

По-долу са описани фазите и техните характеристики:

- Фаза 1 – включва обслужвани кредити без значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Обезценката на тези активи се основава на вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца или за по-къс период, ако животът на инструмента е по-къс от една година;
- Фаза 2 – включва активи със значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Такова увеличение се предполага да има, ако кредитът е просрочен повече от 30 дни; длъжникът е поставен под наблюдение; кредитният рейтинг на длъжника се е влошил към отчетната дата в сравнение с рейтинга му на датата на признаване на инструмента или Банката очаква кредитът да бъде реструктуриран. В този случай очакваните кредитни загуби се изчисляват за целия живот на актива;
- Фаза 3 – включва активи, за които съществуват обективни доказателства, че са обезценени, като например кредити в неизпълнение. Банката е определила специфични критерии, според които се определя че даден длъжник е в неизпълнение. Очакваните кредитни загуби за тези инструменти също се изчисляват за целия им живот.

Абсолютният праг за прехвърляне на кредитите между нивата е обвързан с вътрешния кредитен рейтинг, определен от Банката на съответния кредитополучател. Банката е определила кредитен рейтинг от 7 за граница за преминаване във фаза 2.

Отчитане на хеджирането

МСФО въвежда значително изменение в отчитането на хеджирането, изискващ по-голям обем оповестявания относно дейността по управление на риска. Бизнес моделът на Банката не включва заемането на значими пазарни или валутни позиции. Доколкото Банката е изложена на валутен или лихвен риск, тя предприема подходящи мерки за неговото минимизиране: осигуряване на съответствие между размера на активните и пасивните експозиции в съответната валута, осигуряване на покритие на лихвоносните активи с фиксирана лихва със сходни по размер лихвоносни пасиви с фиксирана лихва.

Банката поема в пълна степен пазарния риск по притежаваните от нея ценни книжа, независимо дали са държани за събиране на парични потоци или за продажба.

Банката не притежава дъщерни дружества в чужбина, които да консолидира.

Банката не отчита активни финансови инструменти, за които е определено хеджиращо взаимоотношение, поради което изискванията относно хеджирането съгласно МСФО 9 не оказват влияние върху финансовите отчети на Банката.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

МСФО 2 Плащане на базата на акции (Изменения): Класификация и оценяване на сделки с плащане на базата на акции

Измененията влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията предвиждат изисквания за: счетоводното отчитане на ефектите от условията за упражняване и неупражняване върху оценяването на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; за плащане на базата на акции с възможност за нетно от задълженията за данък при източника уреждане и за изменения на условията за плащане на базата на акции, което променя класификацията от сделка уреждана с парични средства в сделка, уреждана чрез издаване на инструменти на собствения капитал. Измененията са приети от ЕС през м. февруари 2018 г. Измененията не са приложими за Банката.

МСФО 4 Застрахователни договори (Изменения): Прилагане на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори

Измененията влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г. Целта на измененията е да преодолеят несъответствието между датите на влизане в сила на МСФО 9 и очаквания нов застрахователен стандарт МСФО 17 Застрахователни договори. Дружествата, които издават застрахователни договори все още ще могат да възприемат МСФО 9 на 1 януари 2018 г. С измененията се въвеждат два алтернативни подхода - подход за временно освобождаване и подход на припокриване. Временното освобождаване позволява на дружествата да отложат датата на възприемане на МСФО 9. Подходът на припокриване позволява на дружествата, които прилагат МСФО 9 от 2018 г. да премахнат от печалбата или загубата ефекта, произтичащ от някои счетоводни несъответствия, които могат да възникнат от прилагането на МСФО 9 преди МСФО 17. Стандартът не оказва значимо влияние върху финансовото състояние и резултатите на Банката през 2018 г. Банката не очаква значимо влияние върху тях за в бъдеще.

КРМСФО 22 Отчитане на сделки и авансови плащания по сделки в чуждестранна валута

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда въпроса за определяне на датата на сделката за целите на определянето на спот валутния курс, който ще се използва за превалутиране на актива, прихода или разхода (или част от тях) при първоначалното им признаване, което е свързано с отписването на непаричен актив или непаричен пасив, произтичащи от платено или получено авансово плащане по сделка в чуждестранна валута. Разяснението е прието от ЕС през м. април 2018 г. Разяснението не променя по значим начин финансовото състояние и резултатите на Банката през 2018 г. Банката не очаква значимо влияние от това разяснение за в бъдеще.

МСС 40 Инвестиционни имоти (Изменения): Прехвърляне на инвестиционен имот

Измененията влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията дават разяснения относно прехвърляния от или към инвестиционен имот при промяна в намеренията на ръководството само когато има доказана промяна в използването. Измененията са приети от ЕС през м. март 2018 г. Измененията нямат значим ефект върху финансовото състояние и резултатите на Банката през 2018 г. и не се очаква да имат такова върху бъдещите финансови отчети на Банката.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2014-2016 година

В цикъла 2014-2016 година от проекта за годишни подобрения в МСФО, БМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане - заличаване на краткосрочните освобождавания от изискванията за предприятията, прилагащи за първи път стандартите;
- МСФО 12' Оповестяване на участия в други предприятия - поясняване на обхвата на изискването за оповестяване в МСФО 12 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017 г., но подобрението все още не е прието от ЕС);
- МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - оценяване на предприятието, в което е инвестирано по справедлива стойност.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2014-2016 година са приети от ЕС през м. февруари 2018 г. Измененията не оказват значимо влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Банката през 2018 г.

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Банката към датата на издаване на настоящия финансов отчет. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Банката възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

МСФО 16 Лизинг

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. МСФО 16 определя принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг и за двете страни по договор, т.е. клиента („лизингополучател“) и на доставчика („лизингодател“). МСФО 16 изисква лизингополучателите да отчитат повечето лизинги в баланса и да прилагат единен модел при отчитането на всички лизингови договори, с някои изключения. Отчитането при лизингодателите не се променя по същество. Банката е анализирала потенциалните ефекти от възприемането на този стандарт върху финансовото състояние и резултатите от дейността и, предвид минималната наличност на лизингови активи – балансова стойност от 698 хил. лв. към 31.12.2018 – не счита, че ефектът от прилагането му е съществен.

МСФО 17 Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15 Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. МСФО 17 Застрахователни договори установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на издадени

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

застрахователни договори. Също така, той изисква прилагането на сходни принципи и по отношение на презастрахователните договори и инвестиционните договори с допълнителен, негарантиран доход. Целта на стандарта е да изисква дружествата да предоставят информацията, свързана със застрахователни договори по начин, който достоверно отразява тези договори. Тази информация осигурява базата за потребителите на финансови отчети да оценят ефекта, който договорите в рамките на обхвата на МСФО 17, оказват върху финансовото състояние, финансовите резултати и паричните потоци на Банката. Стандартът все още не е приет от ЕС.

КРМСФО 23 Несигурност при третиране на данъци върху дохода

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда счетоводното отчитане на данъците върху дохода, когато данъчното третиране е свързано с несигурност, която засяга прилагането на МСС 12. Разяснението предоставя насоки относно несигурни данъчни третираня поотделно или заедно, проверки от данъчните органи, приложимия метод за отразяване на несигурността и счетоводно отчитане на промени във фактите и обстоятелствата. Разяснението е прието от ЕС през м. октомври 2018 г. Банката не очаква значимо влияние на това разяснение върху отчетите и финансовото състояние за бъдещи периоди.

МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия (Изменения): Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват, че МСФО 9 Финансови инструменти е приложим по отношение на дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, които по своята същност представляват част от нетната инвестиция в асоциираните или съвместните предприятия, но по отношение на които не се прилага метода на собствения капитал. Предприятието прилага МСФО 9 към тези дългосрочни участия преди да приложи МСС 28. При прилагането на МСФО 9 предприятието не взема под внимание корекции в балансовата стойност на дългосрочните участия, които възникват в резултат от прилагането на МСС 28. Тези изменения все още не са приети от ЕС.

МСС 19 Доходи на наети лица (Изменения): Изменения, съкращения и уреждания на плана

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията изискват от предприятията да използват актуализирани актюерски предположения за определяне на разходите за текущ стаж и нетната лихва за оставащия период от годишния отчетен период след извършването на промяна в плана, съкращение или уреждане. Също така, измененията разясняват начина, по който счетоводното отчитане на промяната в плана, съкращението или уреждането влияят върху изискванията за таван на актива. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

МСФО 3 Бизнес комбинации (Изменения): Дефиниция за бизнес

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват минималните изисквания за бизнес и ограничават дефиницията за бизнес. Измененията също така премахват преценката, дали пазарните участници са в състояние да променят липсващи елементи, предоставят насоки, подпомагащи дружествата в преценката, дали придобитият процес е съществен и въвеждат незадължителен тест за концентрация на справедлива стойност. Тези изменения все още не са приети от ЕС.

Изменения в МСС 1 Представяне на Финансови Отчети и МСС 8 Счетоводна Политика, Промени в Счетоводните Приблизителни Оценки и Грешки: Дефиниция за същественост

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват дефиницията за същественост и как трябва да бъде прилагана тя, като предоставят практически насоки, които до сега са били включени в други МСФО. Измененията също така поясняват, че съществеността зависи от естеството и значимостта на информацията. Тези изменения все още не са приети от ЕС.

Концептуална рамка за финансово отчитане

БМСС публикува Изменената Концептуалната рамка за финансово отчитане на 29 март 2018 г., която е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. Концептуалната рамка представя концепциите за финансовото отчитане, разработване на стандарти, насоки относно изготвянето на последователни счетоводни политики и насоки към разбирането и интерпретирането на стандартите. Основните промени, въведени в ревизираната Концептуална рамка за финансово отчитане, са свързани с концепцията за оценка, включително факторите, които следва да се вземат предвид при избора на база за оценка, и концепцията за представяне и оповестяване, включително и кои доходи и разходи се класифицират в друг всеобхватен доход. Концептуалната рамка също така предоставя актуализирани определения за актив и пасив и критерии за тяхното признаване във финансовите отчети. Концептуална рамка за финансово отчитане все още не е приета от ЕС.

Годишни подобрения на МСФО Цикъл 2015-2017

В цикъла 2015-2017 година от проекта за годишни подобрения в МСФО, БМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 3 Бизнес комбинации и МСФО 11 Съвместни споразумения – разяснение относно счетоводното отчитане на държани преди това дялове в съвместни дейности;
- МСС 12 Данъци върху дохода – разяснение относно последствията от гледна точка на данъците върху дохода от плащания във връзка с финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал;
- МСС 23 Разходи по заеми – разяснение относно разходите по заеми, отговарящи на условията за капитализиране.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2015-2017 година са приети от ЕС през м. март 2019 г. Банката ще анализира и оцени ефекта от измененията върху бъдещите си финансови отчети.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

Изменения в МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия: Продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие

Измененията разглеждат установеното несъответствие между изискванията на МСФО 10 и МСС 28 при продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие. Признава се пълната печалба или загуба, когато сделката касае бизнес и част от печалбата или загубата, когато сделката касае активи, които не представляват бизнес. Влизането в сила на това изменение е отложено за неопределено време от БМСС в зависимост от резултатите от неговия проучвателен проект, касаещ отчитане по метода на собствения капитал. Измененията все още не са приети от ЕС.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

3.1 Финансови инструменти

Финансови активи

Банката първоначално признава заеми и вземания и депозити на датата, на която те са възникнали. Всички други финансови активи (включително активи отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби) се признават първоначално на датата на търгуване, на която Банката е станала страна по договорните условия на инструмента.

Банката отписва финансов актив, когато договорните права за паричните потоци от актива са погасени, или Банката прехвърли правата за получаване на договорените парични потоци от финансовия актив в сделка, според която значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността на финансовия актив са прехвърлени. Всяко участие в прехвърлен финансов актив, който е създаден или задържан от Банката, се признава като отделен актив или пасив.

Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в индивидуалния отчет за финансово състояние тогава и само тогава, когато Банката има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база, или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

Банката има следните не-деривативни финансови активи:

- Финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- Финансови активи отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход;
- Финансови активи по амортизирана стойност;

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби

Един финансов актив се класифицира като отчитан по справедлива стойност в печалби и загуби ако е държан за търгуване или е определен като такъв при първоначално признаване. Финансови активи се определят като такива отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби, ако Банката управлява такива инвестиции и взема решения за покупка и продажба на базата на тяхната справедлива стойност, според документираната стратегия за управление на риска или за инвестициите на Банката. Свързаните разходи по сделката се признават в печалба и загуба, когато възникнат.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби (продължение)

Финансовите активи отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби се оценяват по справедлива стойност и всички свързани промени, включително доходи от дивиденди, се отчитат в печалби и загуби.

При първоначалното придобиване, ръководството на Банката определя дали един финансов актив ще се държи за търгуване. Обикновено ръководството определя като такива деривативите.

Деривативите са финансови инструменти:

- чиято стойност се променя в отговор на промени в лихвен процент, цена на ценна книга, цена на стока, валутен курс, индекс на цени или лихвени проценти, кредитен рейтинг или кредитен индекс, или друга променлива;
- които не изискват първоначална нетна инвестиция или изискват малка първоначална нетна инвестиция в сравнение с други видове договори, които реагират по подобен начин на промени в пазарните условия;
- които са платими на бъдеща дата.

Когато при сключване на конкретна деривативна сделка, Банката определя конкретна позиция за хеджиране и са изпълнени всички изисквания на МСФО 9, съответния дериватив се отчита като такъв за хеджиране, като се определя дали той хеджира

- отклонения в справедливата стойност на конкретен актив (fair value hedge),
- разлики в очаквани бъдещи парични потоци (cash flow hedge), или
- ефект от инвестиции в чуждестранни дъщерни предприятия (net investment hedge).

Деривативи, които не отговарят на критериите за хеджиране, се отчитат като по справедлива стойност през печалба и загуба.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по цена на придобиване (включително разходите по сделката) и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Деривативите се отчитат като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност са финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не са котираны на активен пазар и които представляват само плащания на главници и лихви (SPPI). Банката държи такива финансови активи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци в рамките на жизнения цикъл на актива. Такива активи се признават първоначално по справедлива стойност плюс всички пряко съотносими разходи по сделката. След първоначално признаване заемите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, като се използва метода на ефективния лихвен процент, намалена със загуби от обезценка. Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления за периода на очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е подходящо за по-къс период, до балансовата стойност на финансовия актив или на финансовия пасив.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност(продължение)

При изчисляване на ефективния лихвен процент, Банката оценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но не взема предвид бъдещи загуби по кредити.

Изчислението включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Банката взема предвид доказателства за обезценка на заеми и вземания за всеки конкретен актив с изключение на вземанията от служители (Бележка 3: Обезценка на финансови инструменти). След проведен задълбочен преглед на качеството и тест за обезценка на редовните експозиции, Банката установи, че към 31.12.2018 г., както и в 2017 г. очакваната кредитна загуба от вземания от служители е 0%, а тази възникнала от вземанията от Републиканския бюджет по НПЕЕМЖС е 804 хил. лв. (Към 01.01.2018, след отчитане на ефекта от въвеждане на МСФО 9: 1,432 хил. лв., към 31.12.2017 г.: нула лв.).

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност включват пари и парични еквиваленти, вземания от банки, кредити и аванси на клиенти, вземания от Републикански бюджет и търговски и други вземания.

Финансови активи отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход представляват активи, придобити съгласно бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и не са класифицирани в никоя от предходните категории. След първоначално признаване те се оценяват по справедлива стойност и промените в тази стойност, различни от загуби за обезценка (Бележка 3: Обезценка на финансови активи), и валутни курсови разлики от дългови инструменти на разположение за продажба, се отчитат в другия всеобхватен доход, и се представят в резерв за справедлива стойност в собствения капитал. Когато една инвестиция се отпише, натрупаните печалби и загуби в друг всеобхватен доход се рекласифицират в печалби и загуби.

Финансовите активи отчитани през друг всеобхватен доход включват капиталови и дългови ценни книжа, както и специфични случаи на кредити и аванси.

Рекласификация на финансови активи

Съгласно трактовките на МСФО 9, финансови активи се рекласифицират само ако има промяна в бизнес модела за тяхното придобиване и/или управление. При такава промяна, Банката рекласифицира всички засепнати активи от едната категория в другата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Активи на доверително управление

Банката предоставя доверителни услуги, които водят до държане на или инвестиране в активи от името на клиенти. Активите държани на доверително управление, освен ако са изпълнени определени критерии за признаване, не са показват във финансовите отчети на Банката, тъй като не представляват активи на Банката.

Българска Банка за Развитие извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник, Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията по Финансов Надзор (КФН). Банката също така следва да спазва изискванията на Директива 2014/65/ЕС за Пазарите на финансови инструменти (MiFID II) и Регламент 600/2014 на ЕС относно Пазарите на Финансови инструменти (MiFIR). Банката е създадена и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на горепосочените национални и Европейски нормативни актове. Банката е изградила система от вътрешни правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят пълното съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви, които не са деривативни инструменти или не са определени при придобиването им за отчитане по справедлива стойност в печалбата или загубата, се отчитат по амортизирана стойност. Първоначално, те се признават по "себестойност", т.е. справедливата стойност на получените парични потоци при възникване на пасива, намалени с разходите по сделката. Впоследствие, всяка разлика между нетните парични потоци и остатъчната стойност се признава в печалбата или загубата за периода по метода на ефективната лихва за срока на пасива. Финансовите пасиви, отчетени от Банката като депозити, привлечени средства и издадени ценни книжа, се представят по амортизирана стойност.

Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления за периода на очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е подходящо за по-къс период, до балансовата стойност на финансовия актив или на финансовия пасив. При изчисляване на ефективния лихвен процент, Банката оценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но не взема предвид бъдещи загуби по кредити. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови пасиви (продължение)

Отписване на финансови инструменти

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва, когато:

- Договорните права върху паричните потоци от финансовия актив са изтекли;
- Договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са прехвърлени, или договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са запазени, но е поето договорно задължение за плащане на всички събрани парични потоци, без съществено отлагане, на трета страна по сделка за прехвърляне, при което:
 - Банката е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив или
 - Банката нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но не е запазила контрола върху него.

Когато Банката е прехвърлила договорните си права за получаване на парични потоци от финансовия актив и нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но е запазила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления финансов актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай, Банката признава и съпътстващо задължение. Прехвърленият актив и съпътстващото задължение се оценяват така че да отразяват правата и задълженията, които Банката е запазила.

Степента на продължаващото участие, което е под формата на гаранция за прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната стойност на възнаградението, което може да се наложи да бъде възстановено от Банката.

Финансов пасив се отписва от индивидуалния отчет за финансовото състояние, когато той е погасен, т.е. когато задължението, определено в договора, е отпаднало или е анулирано или срокът му е изтекъл. Замяната на съществуващ финансов пасив с друг дългов инструмент от същия заемодател със съществено различни условия, или същественото модифициране на условията на съществуващ финансов пасив, се отчита като отписване на първоначалния финансов пасив и признаване на нов финансов пасив. Разликата между балансовите стойности на първоначалния и новия пасив, се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Обезценка на финансови инструменти

Финансовите активи класифицирани във Фаза 1 – Редовни – се обезценяват индивидуално въз основа на вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца или за по-къс период, ако животът на инструмента или остатъчният срок е по-къс от една година;

Финансов актив, класифициран във Фаза 2 – Наблюдавани – е актив със значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Такова увеличение се предполага да има, ако графикът на плащания е просрочен повече от 30 дни; длъжникът е поставен под наблюдение; кредитният рейтинг на длъжника се е влошил към отчетната дата в сравнение с рейтинга му на датата на признаване на инструмента или Банката очаква кредитът да бъде реструктуриран. В този случай очакваните кредитни загуби се изчисляват за целия живот на актива;

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови инструменти (продължение)

Финансов актив класифициран във Фаза 3 – Необслужвани – който не се отчита по справедлива стойност в печалби и загуби, се преглежда към всяка отчетна дата, за да се прецени дали съществуват обективни доказателства че е обезценен. Един финансов актив е обезценен ако има обективни доказателства за обезценка в резултат от едно или повече събития, възникнали след първоначалното признаване на актива, и това събитие на загуба е засегнало очакваните бъдещи парични потоци от този актив, което може да бъде надеждно оценено.

Обективно доказателство, че финансов актив е обезценен, включва неизпълнение или просрочие от длъжника, реструктуриране на задължението към Банката при условия, които Банката иначе не би разглеждала, индикации, че длъжник или емитент ще изпадне в несъстоятелност, неблагоприятни промени в статуса на плащания на длъжник или емитент, икономически условия, които водят до неизпълнения или изчезването на активен пазар за дадена ценна книга.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Банката обезценява активи на индивидуална и колективна база.

Банката взема предвид доказателства за обезценка на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (заеми и вземания) както за конкретен актив, така и на колективно равнище. Активите, които имат сходни рискови характеристики се проверяват колективно за обезценка.

При проверката на колективно ниво за обезценка, Банката използва историческите тенденции за вероятността за неизпълнение, времето за възстановяване и размера на възникналите загуби.

Загубата от обезценка за финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, се изчислява като разликата между неговата отчетна стойност и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Загуба от обезценка се признава в печалби и загуби и се отразява в корективна сметка намаляваща кредитите и вземанията или дълговите ценни книжа, държани до падеж. Когато събитие, настъпило след признаването на обезценка, намалява загубата от обезценка, това намаление се отразява обратно през печалби и загуби.

Съгласно „Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции“, разбирането на Банката за обезценка на колективна (портфейлна) основа е следното:

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови инструменти (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

„Чл. 32. (1) Въз основа на мотивирано предложение от управление „Риск“, банката може да обособява подпортфейли от експозиции със сходни рискови характеристики.

(2) Показателите, мотивирали обособяването на подпортфейл, се контролират и наблюдават минимум веднъж годишно с цел установяване на потенциална неблагоприятна динамика и промени на рисковия профил на портфейла.

Чл. 33. Размерът на колективната обезценка се определя при спазване на приетата от банката методика. Допуска се разработването и на допълнителни методики, отчитащи специфични рискови фактори за конкретни подпортфейли.

Чл. 34. За групи финансови инструменти (портфейли), чийто кредитен риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, може да се извърши оценка на портфейлна база, като се вземе предвид информацията, която удостоверява значителното увеличение на кредитния риск на ниво група или подгрупа от финансови инструменти. По този начин Банката признава очаквани кредитни загуби за целия срок на финансовите инструменти, чийто кредитен риск се е увеличил значително, дори когато на ниво отделен инструмент липсват доказателства за това.

Чл. 35. (1) Когато Банката определя дали е настъпило значително увеличение на кредитния риск и признава корекции за загуби на колективна база, финансовите инструменти може да се групират на базата на общи характеристики на кредитния риск с цел провеждане на анализ, целящ своевременното установяване на значително увеличение на кредитния риск.

(2) Групирайки финансови инструменти, Банката спазва принципа да не влошава качеството на наличната информация чрез групиране на финансови инструменти с различни рискови характеристики. Общите характеристики на кредитния риск включват например, но не се ограничават до: вид инструмент; рейтинг за кредитния риск; вид обезпечение; дата на първоначално признаване; остатъчен срок до падежа; отрасъл; географско местоположение на заемополучателя; и относителната стойност на обезпечението спрямо финансовия актив, ако тя оказва въздействие върху вероятността от настъпване на неизпълнение (например заеми без право на регресен иск в някои юрисдикции или съотношения заем/обезпечение).“

Понастоящем Банката е определила като портфейл за колективна обезценка вземанията по НПЕЕМЖС.

Под обезценка на индивидуална база, Банката разбира (пак в същата Политика) оценка на очакваните кредитни загуби въз основа на индивидуалните параметри на експозицията:

1. Когато експозицията е във Фаза 3, се прилага индивидуална матрица за очакваните бъдещи парични потоци от реализация на обезпеченията.

2. Когато експозицията е във Фаза 1 или 2 се използва инструмент (tool), който съпоставя индивидуалните характеристики на експозицията (матуритет, модел на изплащане, сектор, тип и т.н.) с приложими към експозиции със сходни характеристики исторически обосновани вероятности за неизпълнение, макроикономически параметри, секторни специфики и др.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови инструменти (продължение)

Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Загубата от обезценка по отношение на финансовите активи отчитани през друг всеобхватен доход се признава чрез рекласификация в печалба и загуба на загубите, натрупани в резерв от справедлива стойност в собствения капитал. Кумулативната загуба, която се рекласифицира от собствения капитал в печалби и загуби, е разликата между цена на придобиване, нетно от изплащания на главница и амортизация, намалена със загуба от обезценка призната преди това в печалби и загуби, и текущата справедлива стойност. Промени в обезценката, дължащи се на прилагането на метода на ефективната лихва, се отразяват като компонент на приходите от лихви. Ако в последващ период, справедливата стойност на обезценена дългова ценна книга на разположение за продажба се увеличи, и увеличението може обективно да бъде свързано със събитие, настъпило след признаването на загубата от обезценка в печалбата или загубата, тогава загубата от обезценка се възстановява обратно, като сумата се признава в печалбата или загубата. За капиталовите ценни книги не се начислява обезценка, като всяко движение на справедливата стойност се отчита в друг всеобхватен доход до окончателната продажба или отписване на ценната книга.

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Дефиниции

Справедливата стойност се дефинира като цената, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Банката оповестява информация за справедливата стойност на тези финансови активи и пасиви, за които има налична пазарна информация и чиято справедлива стойност е съществено различна от отчетената балансова стойност.

Справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви, които се търгуват на активни пазари и за които има достъпна пазарна информация, са основани на обявени пазарни цени или цени на затваряне. Използването на реални пазарни цени и информация намалява нуждата от управленска преценка и предположения, както и несигурността, свързана с определянето на справедливи стойности. Наличността на реални пазарни цени и информация варира в зависимост от продуктите и пазарите, и се променя въз основа на специфичните събития и общите условия на финансовите пазари. За част от останалите финансови инструменти, Банката определя справедливите стойности, използвайки техника на оценяване, базирана на нетна настояща стойност. Изчисляването на нетната настояща стойност се извършва с пазарни криви за доходност и кредитни спредове, където е необходимо, за съответния инструмент. Целта на техниките на оценяване е да се определи справедлива стойност, която отразява цената на финансовия инструмент на отчетната дата, която би била определена от преки участници на пазара. За инвестициите в дъщерни и асоциирани дружества и капиталови инвестиции, за които няма наблюдаеми пазарни цени, Банката приема, че справедливата стойност е цената на придобиване. Банката има установена контролна среда по отношение на оценяването на справедливите стойности.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не са търгувани на активни пазари

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

(напр. деривативи, нетъргуеми на борсата), които са обект на сделка между страните, са определени чрез използването на техники за оценки. Тези техники за оценки се придържат към употребата на пазарни данни, когато има такива и колкото е възможно по-малко на специфичните оценки на дружеството.

Йерархия на справедлива стойност

Банката използва следната йерархия за определяне и оповестяване на справедливата стойност на финансовите инструменти чрез оценителска техника:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които, пряко или косвено, са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котиран цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котиран цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котиран цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват, за да отразят разликите между инструментите;

Йерархията на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви е оповестена в Бележка 5.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, по разплащателни сметки в други банки, предоставени депозити на други банки - на виждане и/или с оригинален срок до три месеца, в това число и по репо-сделки с оригинален срок до три месеца, както и салда по сметките с Централната банка, които са свободни от всякакви ограничения (не са блокирани). Банката поддържа Минимален Задължителен Резерв според изискванията на БНБ и за целите на паричния поток ги включва в Пари и Парични еквиваленти.

Те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната амортизирана стойност.

Банковите овърдрафти, които са платими при поискване и формират неразделна част от управлението на паричните наличности на Банката, се включват като компонент на пари и парични еквиваленти за целите на изготвянето на индивидуалния отчет за паричните потоци.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи

Активи държани за продажба

Активи се класифицират като държани за продажба, ако тяхната балансова стойност ще бъде възстановена чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба в дейността на Банката. Активите, държани за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. Тези активи, обичайно, са били първоначално приети от Банката като обезпечения и се придобиват в следствие от нея в резултат на замяна "дълг срещу собственост" от кредитополучатели, които не обслужват своите задължения съгласно договорните условия по кредита.

Активи, класифицирани в тази група, са налични за незабавна продажба в тяхното настоящо състояние. Ръководството обичайно активно провежда мероприятия за реализиране на сделка за продажба, която се цели да бъде изпълнена в рамките поне на една година от датата на класифициране на актива в тази група.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние отделно и се оценяват по по-ниската от балансовата стойност и справедливата им стойност, намалена с преките очаквани разходи по продажбата.

Активите от тази класификационна група не се амортизират.

Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни дружества, са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване, която представлява справедливата стойност на възнаграждението което е платено, включително преките разходи по придобиването на инвестицията. Тези инвестиции не се търгуват на фондови борси.

Притежаваните от Банката инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага датата на сключване на сделката. Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя отделно към статията други доходи/(разходи) от/за дейността на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Данъци

Банката начислява текущи данъци съгласно българските закони. Данъкът върху печалбата се изчислява на база на облагаемата печалба за периода, определена в съответствие с правилата, установени от данъчните власти, по силата на които се плащат (възстановяват) данъци.

Данъчният ефект, свързан със сделки или други събития, отчетени в отчета за всеобхватния доход, също се отчита в отчета за всеобхватния доход, и данъчният ефект, свързан със сделки и други събития, отчетени директно в собствения капитал, също се отнася директно в собствения капитал.

Задълженията по отсрочени данъци се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на данъчно облагане, освен в случаите, когато възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Данъци (продължение)

Отсрочените данъчни активи се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на приспадане, до степента, до която е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която да се извършат съответните приспадания по отсрочени данъчни вземания. Това не се отнася за случаите, когато те възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочени данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба за периода, освен в случаите, когато тези данъци възникват от сделка или събитие, отчетено за същия или различен период директно в собствения капитал. Отсрочени данъци се начисляват в или приспадат директно от собствения капитал, когато тези данъци се отнасят за позиции, които се начисляват или приспадат през същия или различен период, директно в собствения капитал.

Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията са представени в индивидуалния финансов отчет по историческа цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубата от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите и съоръженията се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и други.

Последващо оценяване

Избраният от Банката подход за последваща оценка на имотите и съоръженията е модела на себестойността по МСС 16 – цената на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Печалби и загуби при отписване на имоти, машини и съоръжения (определят се като разлика между постъпленията и балансовата стойност на актива) се признават нетно в други доходи/разходи от/за дейността в печалби и загуби.

Метод на амортизация

Банката използва линеен метод на амортизация на имоти и оборудване. Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – 50 г.
- банково оборудване и компютри – 5 г.
- транспортни средства – 5 г.
- стопански инвентар – 6.7 г.

Полезният живот по групи активи не е променен в сравнение с 2017 г.

Полезният живот на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване. Определеният полезен живот на съоръженията се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Имоти, машини и съоръжения (продължение)

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти и съоръжения, които имат характер на подмяна на определени възлови части или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Нематериални активи

Нематериалните активи са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени програмни продукти (софтуер) и лицензи за ползване на софтуер.

В Банката се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубите от обезценката се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Нематериалните активи се отписват от индивидуалния финансов отчет, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди, или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на нематериалните активи се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата.

Инвестиционни имоти

Ръководството на Банката използва тази категория при отдаване под наем на активи, придобити от обезпечения по кредити. Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. След първоначалното признаване, инвестиционните имоти се отчитат по модела на справедливата стойност. Печалбата или загубата, възникнала от промяната в справедливата стойност на инвестиционните имоти, се включва в печалбата или загубата за периода, в който е възникнала. Справедливата стойност на инвестиционните имоти се определя въз основа на оценката от независим оценител.

Приходите от наем от инвестиционните имоти се представят в други доходи от дейността, а оперативните разходи пряко или непряко свързани с генерираните доходи от наем се представят в други разходи за дейността. Отписването на инвестиционен имот се извършва при продажба или трайно изваждане от употреба, като от продажбата му не се очакват бъдещи ползи. Печалбите или загубите от отписването на инвестиционни имоти се отчитат в печалбата или загубата за периода, в които са възникнали.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Активи, придобити от обезпечения

Активите, придобити от обезпечения се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализируема стойност съгласно изискванията на МСС 2 Материални запаси.

Себестойността на активите, придобити от обезпечения представлява сумата от всички преки разходи по придобиването на активите, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до тяхното настоящо местоположение и състояние. Нетната реализируема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус приблизително оценените разходи за завършване на търговския цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Обезценката на тези активи се изчислява в съответствие със счетоводната политика на Банката на база на очакваната реализация на активите от придобити обезпечения. Обезценката на активите, придобити от обезпечения се включва в Отчета за печалбата или загубата. Ръководството на Банката счита, че балансовата стойност на активите, придобити от обезпечения представлява най-добрата преценка за тяхната нетна реализируема стойност към датата на отчета за финансово състояние. Към 31 декември 2018 обезценката на тези активи е нула лева (2017: нула лв.). Допълнителна информация е представена в приложение 21.

Обезценка на нефинансови активи

Отчетните стойности на нефинансовите активи на Банката, различни от инвестиционни имоти, материални запаси и отсрочени данъчни активи, се преглеждат към всяка отчетна дата с цел да се определи дали има признаци за обезценка. В случай, че съществуват такива признаци, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. За нематериални активи с неопределен полезен живот, или които още не са готови за употреба, възстановимата стойност се определя на всяка година по едно и също време. Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци (ОГПП), част от която е той, превишава неговата възстановима стойност.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП, е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. При оценката на стойността в употреба, бъдещите парични потоци се дисконтират до настоящата им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите оценки за пазара, цената на парите във времето и специфичния риск за актива или за ОГПП. За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат разглеждани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП.

Загубите от обезценка се признават в печалби и загуби. Загубите от обезценка, признати за ОГПП се разпределят така, че да намалят отчетните стойности на активите в обекта пропорционално.

Загубата от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви

Пенсионни и други задължения на персонала по социалното и трудово законодателство

Съгласно българското законодателство, Банката е задължена да плаща вноски във фондовете за социално и здравно осигуряване. Трудовите отношения с работниците и служителите на Банката, в качеството ѝ на работодател, се основават на разпоредбите на Кодекса на труда.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала на Банката под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки се признават като разход в индивидуалния отчет за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Банката вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

В края на всеки отчетен период, Банката прави оценка и отчита сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена в резултат на неизползаното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда, работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в даденото предприятие може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики, тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната настояща стойност към датата на отчета, по която те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние, коригирана с размера на актюерските печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби - в друг всеобхватен доход.

Разходите за минал стаж се признават веднага в отчета за всеобхватния доход, в периода, в който са възникнали.

Към края на всеки отчетен период, Банката назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните ѝ задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта, те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Настоящата стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации, деноминирани в български лева.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Пенсионни и други задължения на персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)

Дългосрочни доходи при пенсиониране (продължение)

Актьорските печалби и загуби произтичат от промени в актьорските предположения и опита. Актьорски печалби и загуби от промени в демографските и финансови предположения при пенсиониране по възраст и стаж са признати в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране, обезщетения за:

- неспазено предизвестие – брутно трудово възнаграждение за един месец;
- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – брутно трудово възнаграждение за един месец;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – обезщетение в размер на 2 брутни месечни работни заплати;
- за неизползван платен годишен отпуск – за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж

Банката признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната настояща стойност.

Провизии и условни пасиви

Провизии се признават, когато Банката има настоящо конструктивно или правно задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към края на отчетния период за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен.

Условните задължения са задължения, възникнали в резултат на минали събития, съществуването на които може да се потвърди само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат напълно контролирани от Банката, или не е вероятно да се появи необходимост от изходящ поток от ресурси за погасяване на задължението. Същите не се признават в индивидуалния отчет за финансовото състояние, но подлежат на специално оповестяване.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3 Пасиви (продължение)

Договори за финансови гаранции

Договори за финансови гаранции са такива договори, които задължават издателя на гаранцията да обезщети лицето в полза на което е издадена, вследствие на неизпълнение от страна на трето лице - дебитор, на поети задължения, които са били гарантирани. Първоначалното отчитане на финансови гаранции се извършва по справедлива стойност, като се приема, че справедливата стойност към момента на издаване на гаранцията е таксата събрана за издаването ѝ. Вземания за бъдещи премии не се признават. Приходът от комисионни се разсрочва по линеен метод, за периода за който се отнася. В последствие, задълженията на Банката по финансови гаранции се отчитат по по-високата от първоначално признатата стойност, намалена със съответната амортизация и провизията, която би следвало да се начисли, за да може Банката да покрие задълженията си по договора, възникващи към датата на отчета. Очакваните кредитни загуби, отнасящи се до издадени финансови гаранции, се отразяват в отчета за всеобхватния доход в перото Обезценка на финансови активи. Вероятността да възникне задължение за плащане от страна на Банката по такива договори, се оценява на базата на исторически опит с подобни инструменти.

3.4 Капитал

Основен капитал

Основният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платените акции. Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

Разходите, отнасящи се пряко до издаването на нови акции, с изключение на тези по бизнес комбинации, се приспадат от капитала нетно от свързаните с тях данъци. Дивидентите по обикновени акции се признават в периода, в който са били одобрени от акционерите. Дивидентите за периода, обявени след датата на изготвяне на финансовите отчети, се оповестяват като събитие след датата на отчета.

Дивиденди

Задължение за парични разпределения към собствениците се признава, когато разпределението е одобрено от тях и не зависи от Банката. Кореспондиращата сума се отписва директно от собствения капитал.

3.5 Приходи и разходи

Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават в отчета за всеобхватния доход на база на принципа на начисляване за всички лихвоносни инструменти при използване на метода на ефективния доход на основата на цената на придобиване или приложимия променлив лихвен процент. Приходите от лихви и разходите за лихви включват амортизация на всеки отбив или премия, или други разлики между първоначалната балансова стойност на лихвоносни инструменти и тяхната стойност на падеж, изчислена на база ефективен лихвен процент.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.5 Приходи и разходи (продължение)

Приходи от лихви и разходи за лихви (продължение)

Приходът от лихви включва лихвени доходи по дългови ценни книжа, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход и през печалби и загуби, лихви по депозити в други банки, лихви по предоставени кредити и аванси на клиенти, такси и комисионни по предоставени кредити и аванси на клиенти, които са неразделна част от ефективния доход на финансовия инструмент.

Разходът за лихви се признава на принципа на начисляване и включва лихвите по привлечени депозити от клиенти и от банки, както и по получени кредити и други привлечени средства, такси и комисионни по получени кредити, които са неразделна част от ефективния разход за лихви.

За кредитите с просрочие над 90 дни се спира балансовото отчитане на приход от лихви, такси и комисионни и други свързани с кредита приходи. За експозициите, класифицирани във фази 1 и 2, Банката признава приходи от лихви и други формиращи ЕЛП приходи, начислени върху тяхната амортизирана стойност преди обезценка за очаквани кредитни загуби. За експозициите, класифицирани във фаза 3, Банката признава приходи от лихви и други формиращи ЕЛП приходи, начислени върху тяхната амортизирана стойност, намалена с обезценката за очаквани кредитни загуби.

Банката също така притежава инвестиции и активи в страни с отрицателни лихвени равнища. Банката оповестява изплатени лихви по такива активи като лихвен разход с допълнително оповестяване в Бележка №6.

Такси и комисиони

Съгласно МСФО 15, Приходи по договори с клиенти и приетата класификация, описана в т. 2.1 приходите от такси и комисиони се признават на еднократна или периодична база през периода на съществуване на експозицията, при осигуряване на съпоставимост с разходите за оказване на услугата, както и консумирането на ползите от предоставените услуги от клиента.

Разходите за такси и комисиони, се признават в момента на извършване на услугата, за която се отнасят, или постигане на резултата от нея.

Операции в чуждестранна валута

Сделки, осъществени в чуждестранни валути, са трансформирани в лева по курсовете на БНБ за деня на сделката. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно. В края на годината са преоценени в легова равностойност по заключителните обменни курсове на БНБ, които на по-важните валути към датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние са следните:

<u>Вид валута</u>	<u>31 декември 2018</u>	<u>31 декември 2017</u>
Щатски долари	1.70815	1.63081
Евро	1.95583	1.95583

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.5 Приходи и разходи (продължение)

Операции в чуждестранна валута (продължение)

От 1999 г., българският лев е обвързан с еврото, официална валута на Европейския съюз, в съотношение 1 евро за 1.95583 лева.

Нетните печалби или загуби от промяната на валутните курсове, възникнали от преоценката на вземания, задължения и от сделки с чуждестранна валута, са отчетени в индивидуалния отчет за всеобхватния доход за периода, в който са възникнали.

Отчитане по сегменти

Банката не отчита информация по оперативни сегменти, тъй като преобладаващият ѝ източник на рискове и възвръщаемост е корпоративния сектор, няма един отделен външен клиент, приходите от който да възлизат на повече от 10%, както и Банката извършва своята дейност на територията на страната. Ако в бъдеще този факт се промени и Банката представя във финансовите си отчети оперативни сегменти, то те ще бъдат определени и представени в съответствие с изискванията на МСФО 8 Оперативни сегменти.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и оценяват с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва поемането на неоправдан риск. Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ.

Управлението на риска в Българска банка за развитие АД представлява комплекс от методи и процедури, които Банката използва за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции. Банката управлява следните основни категории риск:

- Кредитен;
- Ликвиден;
- Пазарен;
- Операционен.

При управление на рисковете, Българска банка за развитие АД прилага политики и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност и базирани се на добри банкови практики.

4.1. Кредитен риск

Кредитен риск е рискът от потенциални загуби, породени от неизпълнение от страна на клиентите на Банката на договорни задължения, във връзка с вземания и притежавани от Банката финансови инструменти, вкл. държавен риск, риск от контрагента и сетълмент риск и кредитен риск от концентрация.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена Банката, поради което управлението му е основно в дейността ѝ. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР АД и с действащите закони и подзаконни нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики, както и изискванията на МСФО.

Банката използва модели за генериране на вътрешен рейтинг при оценката и управлението на кредитния (включително контрагентния) риск по експозициите. Вътрешните рейтинг модели са съобразени със спецификата на оценявания субект. Създадените модели за оценка на кредитния риск при корпоративни клиенти на банката са базирани на анализ на исторически данни и настоящото финансово състояние на контрагентите и свързаните с тях лица, историята и поведението им при обслужване на задължения към други контрагенти, анализ на бъдещите парични потоци, източник на обслужване на съществуващите и потенциално възникващите задължения към Банката и други специфични за конкретната сделка параметри. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни, доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. Съществува „Процедура за ранно предупреждение при корпоративни кредитни клиенти“, включваща система за ранно предупредителни сигнали и действия.

При управлението на кредитния риск на Банката се съблюдава система от вътрешнобанкови лимити, които се преразглеждат и актуализират периодично.

В Банката функционира специализирано звено, оценяващо риска, както на ниво клиент, така и на ниво експозиция, като нивото на кредитоспособност се оценява и следи през целия живот на кредита – от кандидатстването до неговото пълно погасяване. Кредитният риск се редуцира частично и чрез прилагане на техниката „обезпечена кредитна защита“, посредством приемане на различни видове обезпечения, като оценките по обезпеченията във всеки един момент не са по-стари от 12 месеца.

Банката формира обезценки по експозиции, в зависимост от рисковия профил на кредитополучателя и/или групата свързани клиенти и на база извършени индивидуални тестове за обезценка.

Експозициите в корпоративния кредитен портфейл на Банката се разделят основно на три категории според наличието на Индикатори за обезценка – изменение на обективните показатели, на базата на които се извършва първоначалната оценка и последващо наблюдение на експозиция / клиент, което би довело до изменение на паричните потоци от финансовите активи в това число просрочие на дължими плащания от кредитополучателя: Фаза 1, „редовни“ (с присъден вътрешен рейтинг от 1 до 6 вкл.; Фаза 2, „наблюдавани“ или “forborne” (с присъден вътрешен рейтинг 7) и Фаза 3, „проблемни/необслужвани“ (с присъден вътрешен рейтинг 8, 9 или 10).

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

При клиенти, за които текущо няма установени индикации за повишен риск, Банката извършва периодично (най-малко веднъж годишно) преглед на финансовото и правно състояние, включително и на приетите обезпечения, с цел установяване необходимостта от промяна в процента на обезценки за риск от загуба и /или промяна в оценката на степента на кредитен риск. При клиенти с повишен кредитен риск, прегледът се извършва веднъж на 6 месеца, като при клиенти „проблемни/необслужвани“, прегледът се извършва на тримесечие. В изпълнение на препоръките на Базелския комитет и тяхното транспониране в регулации в рамките на Европейския съюз и по-конкретно Регламент 575/2013/ЕС и Директива 2013/36/ЕС, търговските банки следва да въведат с вътрешно-нормативните си актове вътрешно-рейтингова система, която позволява съпоставимост с официален кредитен рейтинг на кредитополучатели от признати външни рейтингови институции, която възприема международно използваната скала от десет кредитни рейтингови категории, включително две категории за необслужвани кредити. Банката е разработила детайлна вътрешно-нормативната база, включваща Политика и правила за определяне на обезценка за несъбираемост на рискови експозиции, Методика за анализ и оценка на кредитния риск в Българска банка за развитие АД и Наръчник за кредитната дейност на ББР, осигуряващи пълно съответствие на политиката и процедурите при определянето на вътрешен кредитен рейтинг с посочените нормативни актове на ЕС. Размерът на обезценката се определя като разликата между текущия размер на амортизираната стойност на експозицията на клиента към банката и нейния възстановим размер.

Банката начислява обезценка на портфейлна основа за вземанията по НПЕЕМЖС.

С цел предпазване и намаляване на кредитния риск, Банката приема обезпечения съгласно вътрешните си правила. Банката не предоставя необезпечени кредити. Обичайната практика на Банката е да изисква обезпечение от кредитоискателите поне в размер на 100%, спрямо договорения размер на кредита, като се изисква изготвяне на оценки от лицензирани независими оценители.

На база на подписано гаранционно писмо с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) през 2003 г. и последващи анекси, Банката участва в гаранционната схема за предоставяне на кредити на малки и средни предприятия (МСП), съгласно дългосрочната програма на Европейския съюз за МСП. ЕИФ се ангажира да предостави пряка гаранция, която да покрива 50% от остатъчната загуба по главницата и лихвите от всеки кредит от групата заеми, включени в кредитния под-портфейл на Банката, формиран на база предвидените в споразумението условия, но общо не повече от 2,520 хил. евро (4,929 хил. лв.). Банката е прилагала намалени изисквания за обезпечение на кредитите, включени в портфейла гарантиран от ЕИФ. Към 31.12.2018 г., общата експозиция по кредити гарантирани от ЕИФ е в размера на 5,286 хил. лв. (31.12.2017 г.: 5,659 хил. лв.). Тази сума включва усвоената, но неиздължена част от кредитите и поетите ангажименти от Банката по неусвоени кредити. Ангажиментът за плащане от страна на ЕИФ към тази дата възлиза на 3,563 хил. лв. (31.12.2017 г.: 3,563 хил. лв.), като покритите загуби от страна на ЕИФ са в размер на 2,617 хил. лв. (31.12.2017 г.: 2,773 хил. лв.).

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

През ноември 2016 г., ББР е подписала споразумение за контра-гаранция с Европейския Инвестиционен Фонд (ЕИФ) по програма COSME в подкрепа на малкия и среден бизнес. Програма COSME се реализира с подкрепата на ЕФСИ (Европейския фонд за стратегически инвестиции), известен още като „Плана Юнкер“. ББР има възможност да покрива до 60% от риска по кредитите за МСП, отпуснати от търговските банки, с които ще си партнира. Половината от този риск ще бъде контра-гарантиран от ЕИФ, като общият размер на контра-гаранцията е 10 млн. евро. С гарантирания по програма COSME ресурс, банките-партньори на ББР ще могат да отпускат инвестиционни и оборотни кредити, банкови гаранции, както и револвиращи заеми. Максималният размер на отпусканите кредити е 150,000 евро. Срокът за погасяване е от 1 до 10 години.

Към 31.12.2018 г., няма ангажимент по споразумението за контра-гаранция.

Кредитен риск в дейността на Банката възниква и по линия на задбалансови ангажименти, основно неусвоени средства по одобрени заеми, гаранции и акредитиви, представляващи неотменяем ангажимент на Банката да извърши плащания в случай, че клиент не може да изпълни задълженията си към трета страна и са носители на кредитен риск, аналогично на балансовите кредитни експозиции.

Банката формира различни подпортфейли, базирани на типа на контрагентите и носителите на кредитен риск, както следва:

- директно кредитиране – портфейл от кредитни ангажименти с длъжници юридически лица, различни от банкови финансови институции и кредити към физически лица (кредити към служители на Банката), както и субекти от публичния сектор.
- индиректно финансиране или „он-лендинг“ – портфейл от кредити, формирани към финансови (банкови и небанкови) институции, които имат за цел предоставяне на финансиране/улесняване достъпа до финансиране на микро, малки и средни предприятия в Република България.
- Финансиране по линията на НПЕЕМЖС в изпълнение на ПМС 18 на МС.

Извън рамките на кредитния портфейл, кредитен риск в дейността на Банката е наличен при експозиции, формирани при други нейни дейности:

- портфейл от финансови инструменти различни от кредити, формиран във връзка с управление на свободните средства на Банката, който е съставен основно от държавни ценни книжки с емитент Република България, класифицирани като „финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход“.
- към банки по линия на операции на паричен пазар, пласирани срочни депозити и наличности по ностро сметки;
- експозиции на вземания, обвързани с държавния бюджет.

В Банката функционира система от лимити във връзка с кредитния риск и риска от концентрации за различните подпортфейли, като текущо се следи кредитния риск и риска от концентрации на финансовите активи, както на базата на отраслови критерии, по отделни контрагенти, така и по застрахователни дружества, осигуряващи покритие. По отношение на директното кредитиране на Банката, за него се следи разпределението по икономически сектори и към клиенти и група свързани клиенти, като се спазват вътрешни ограничения (лимити) за концентрация на корпоративния кредитен портфейл по икономически сектори.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Максимална експозиция на кредитен риск

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от финансовите активи, признати в индивидуалния отчет за финансовото състояние е, както следва:

Финансов актив	2018		2017	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Вземания от банки	430,660	429,548	198,379	198,379
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,197,889	1,039,080	854,853	699,680
Вземания от Републиканския бюджет	472,803	471,999	737,516	737,516
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход/ (2017: Ценни книжа на разположение за продажба)	594,249	594,249	230,903	230,903
Ценни книжа, държани до падеж	-	-	594	594
Други финансови активи	12	12	36	36
	2,695,613	2,534,888	2,022,281	1,867,108

Паричните средства по разплащателни средства и в Централна банка носят минимален кредитен риск за Банката и не са включени в горната таблица.

Позиция „Вземания от Републикански бюджет“ включва кредити по Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради в размер на 471,999 хил. лв. (2017: 728,010 хил. лв.).

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от условни ангажименти, отчетени задбалансово, е както следва:

	2018		2017	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Банкови гаранции и акредитиви	56,073	37,536	71,531	61,226
Неусвоен размер на разрешени кредити	348,377	348,377	447,976	447,976
Участие в инвестиционна програма SIA	1,410	1,410	1,603	1,603
	405,860	387,323	521,110	510,805
Максимална експозиция към кредитен риск	3,101,473	2,922,211	2,543,391	2,377,913

При определяне на нетната експозиция, са взети предвид високоликвидни обезпечения (държавни ценни книжа и парични средства), както и нетната настояща стойност на ликвидни обезпечения - недвижими имоти.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск - концентрация

По-долу са представени данни за финансовите активи на Банката (парични средства по разплащателни сметки и в Централна банка, вземания от банки, финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, предоставени кредити и аванси на клиенти, вземания от Републиканския бюджет и други финансови активи), класифицирани по сектори на икономиката (по брутна стойност преди обезценка):

	2018	%	2017	%
Сектори				
Държавно управление	1,090,620	36.44	997,809	40.40
Финансови услуги	850,817	28.42	726,911	29.43
Промисленост, общо	480,750	16.06	300,669	12.17
<i>Промисленост - производство и разпределение на енергия</i>	<i>119,752</i>	<i>4.00</i>	<i>85,046</i>	<i>3.44</i>
<i>Промисленост - други производства</i>	<i>92,866</i>	<i>3.10</i>	<i>44,076</i>	<i>1.78</i>
<i>Промисленост - производство на хранителни продукти</i>	<i>51,392</i>	<i>1.72</i>	<i>50,032</i>	<i>2.03</i>
<i>Промисленост - производство на тютюневи изделия</i>	<i>149,129</i>	<i>4.98</i>	<i>58,773</i>	<i>2.38</i>
<i>Промисленост - производство на машини и оборудване</i>	<i>67,611</i>	<i>2.26</i>	<i>62,742</i>	<i>2.54</i>
Строителство	162,402	5.43	146,346	5.93
Транспорт	130,765	4.37	105,615	4.28
Операции с недвижими имоти	49,552	1.66	49,286	2.00
Административни и офис дейности	-	-	48,815	1.98
Търговия	32,165	1.07	35,848	1.45
Селско стопанство	29,159	0.97	26,984	1.09
Туристически услуги	108,148	3.61	16,282	0.66
Събиране и обезвреждане на отпадъци	4,190	0.14	8,399	0.34
Други отрасли	54,667	1.83	6,965	0.28
	2,993,235	100	2,469,929	100

Най-голямата кредитна експозиция на Банката предоставена на група свързани лица /извън банкови институции/ е в размер на 150,129 хил. лв. (включително 149,129 хил. лв. балансов и 1 000 хил. лв. задбалансов ангажимент) по амортизирана стойност (2017: 69,239 хил. лв.), което представлява 23,22% от собствения(СК)/приемливия (Пр.К) капитал на Банката съгласно Регламент 575/2013/ЕС (2017: 10,88%). Концентрацията на клиентския портфейл /извън банкови институции/ е представена в следващата таблица:

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск – концентрация (продължение)

	2018 Нетна експозиция* (хил. лв.)	% от СК/Пр.К	2017 Нетна експозиция* (хил. лв.)	% от СК
Най-голяма обща експозиция към клиентска група	149,182	23,07%	60,438	9.49%
Общ размер на десетте най-големи експозиции	706,117	109.19%	395,365	62.11%
Обща сума двадесетте най-големи експозиции	1,003,205	155.13%	564,118	88.62%

Към 31.12.2018 г. няма експозиция на клиент или група свързани клиенти, която да е по-голяма от 25% от собствения капитал на Банката.

*Нетна експозиция – Стойността на експозицията след приспадане на провизиите и високо ликвидните обезпечения

Структурата на финансовите активи на Банката съгласно рисковите класификационни групи е следната (по брутна стойност преди обезценка):

Към 31 декември 2018 г.	Редовни (Фаза 1)	Наблюдаван и (Фаза 2)	Необслужвани (Фаза 3)	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	297,622	-	-	297,622
Вземания от банки	430,660	-	-	430,660
Вземания от Републикански бюджет	472,803	-	-	472,803
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	247,402	77,079	70,011	394,494
Търговски кредити	220,607	104,773	116,642	442,022
Селскостопански кредити	-	-	2,040	2,040
Потребителски кредити	778	-	19	797
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1,436	-	-	1,436
Кредити на други финансови институции	69,281	-	44,661	113,942
Други кредити и вземания	119,792	90,901	32,467	243,160
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	594,249	-	-	594,249
Ценни книжа, държани до падеж	-	-	-	-
Други финансови активи	12	-	-	12
Общо финансови активи	2,454,642	272,753	265,840	2,993,237

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Към 31 декември 2017 г.	Редовни (Фаза 1)	Наблюдава ни (Фаза 2)	Необслужва ни (Фаза 3)	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	447,648	-	-	447,648
Вземания от банки	198,379	-	-	198,379
Вземания от Републикански бюджет	737,516	-	-	737,516
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	267,005	84,936	54,680	406,621
Търговски кредити	217,368	52,873	71,868	342,109
Селскостопански кредити	-	-	2,103	2,103
Потребителски кредити	900	28	-	928
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1,972	-	-	1,972
Кредити на други финансови институции	32,915	-	44,541	77,456
Други кредити и вземания	6,805	16,769	90	23,664
Ценни книжа на разположение за продажба	230,903	-	-	230,903
Ценни книжа, държани до падеж	594	-	-	594
Други финансови активи	36	-	-	36
Общо финансови активи	2,142,041	154,606	173,282	2,469,929

По-долу са представени видовете обезпечения, приети от Банката във връзка с отпуснати кредити, по справедлива стойност определена от лицензирани независими оценители и потвърдена от служител на банката, притежаващ необходимия лиценз:

Вид обезпечение	2018		2017	
	Справедлива стойност	%	Справедлива стойност	%
Ипотеки	514,012	52.31	252,215	42.18
Ипотеки върху кораби	148,321	15.09	111,711	18.68
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	273,290	27.81	213,538	35.71
Ценни книжа котиран на борсов пазар	20,536	2.09	-	-
Застраховка кредитен риск	18,482	1.88	16,237	2.72
Банкови гаранции	3,863	0.39	1,064	0.18
Блокирани депозити	4,164	0.42	3,176	0.53
Общо обезпечения	982,668	100	597,941	100

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитните експозиции могат да бъдат обезпечени с повече от едно обезпечение, т.е. могат да бъдат включени в повече от една позиция. Сумата от обезпеченията може да надхвърля 100%, тъй като по един кредит може да има повече от едно обезпечение.

Банката може да предоговори първоначалните условия по сключени договори в случаите на молба от страна на контрагентите. Обичайно това са сроковете за усвояване на кредитите, размера на кредита, лихвените нива и/или погасителните планове от гледна точка размерите на конкретни погасителни вноски. Най-често това се наблюдава в случаи на промяна на първоначалните параметри, целите и обхвата, респ. времевия график на проектите. При предоговарянето се анализират измененията в първоначалните условия, с цел установяване дали промените представляват концесия (отстъпка) в полза на длъжника и експозицията следва да се приеме за реструктурирана и, съответно, да бъде класифицирана във Фаза 2 или Фаза 3, съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР, както следва:

„Чл. 11. Индикатори за обезценка:

(1) Значително увеличение на кредитния риск, водещо до признаване на очакваната кредитна загуба през целия живот на актива (т.е. преминаване от 12-месечна очаквана кредитна загуба) и респективно класифициране във Фаза 2 (наблюдавани) би могло да е резултат от следните обстоятелства:

1. значителни промени във вътрешните индикатори на кредитния риск в резултат на промяна в кредитния риск спрямо началото на живота на актива;

2. други промени в лихвените нива или условията на съществуващ финансов инструмент, които биха били съществено различни, ако инструментът бе новоотпустнат или емитиран към датата на отчета (например по-строги условия, увеличени изисквания за обезпечение или гаранции) поради промени в кредитния риск на финансовия инструмент спрямо този при първоначалното му признаване;

3. значителни промени в индикаторите на външния пазар на кредитен риск за конкретен финансов инструмент или подобни финансови инструменти със същия очакван срок на живот. Промените в пазарните показатели за кредитен риск включват, но не се ограничават до:

а) кредитния спред;

б) цената на суапа за кредитно неизпълнение за кредитополучателя;

в) продължителността на периода или степента, в която справедливата стойност на даден финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност; и

г) промени в цената на дълга и капиталовите инструменти на кредитополучателя

д) друга пазарна информация, свързана с кредитополучателя.

4. реална или очаквана съществена промяна във външен кредитен рейтинг на финансовия инструмент (или на длъжника);

5. реално или очаквано понижаване на вътрешен кредитен рейтинг за кредитополучателя или намаляване на скоринг рейтинг използван за оценка на кредитния риск;

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

6. съществуващи или прогнозирани неблагоприятни промени в бизнеса, финансовите или икономически условия, които се очаква да доведат до значителна промяна в способността на заемополучателя да изпълни задълженията си.;

7. действителна или очаквана значителна промяна в оперативните резултати на Кредитополучателя, като например реални или очаквани намаляващи приходи или маржове, увеличаване на оперативните рискове, недостиг на оборотен капитал, влошаване на качеството на активите, увеличен ливъридж, ниска ликвидност, проблеми с управлението или промени в обхвата на бизнес или организационната структура, които води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълни задълженията си по дълга.;

8. значителни увеличения на кредитния риск за други финансови инструменти на същия кредитополучател.;

9. настъпила или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на кредитополучателя, която води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да посрещне задълженията си.;

10. значителни промени в стойността на обезпечението по дълга или в качеството на гаранции и допълнителни кредитни защити от трета страна, при които се очаква да се намали икономическия стимул на заемополучателя за извършване на планирани договорни плащания или по друг начин да окаже влияние върху вероятността за неизпълнение на кредита.;

11. значителна промяна в качеството на гаранция, предоставена от акционер (или от собствениците на дадено лице), ако акционерът (собствениците) имат стимул и финансова възможност да предотвратят неизпълнение, чрез увеличение на капитал и/или парични средства.;

12. значителни промени, като например намаляване на финансовата подкрепа от предприятието майка или друго дъщерно дружество или действителна или очаквана значителна промяна в качеството на кредитна защита, които се очаква да намалят икономическия стимул на заемополучателя да извършва договорни плащания.;

13. очаквани промени в документацията по заема, включително очаквано нарушение на договора, което може да доведе до освобождаване на длъжника от задължение за спазване на договорни ангажименти или изменение на договорите, лихвени ваканции, лихвени увеличения, изисквания за допълнително обезпечение, гаранции или други промени в договорната рамка на инструмента.;

14. значителни промени в очакваните резултати и поведение на кредитополучателя, включително промени в платежното състояние на кредитополучателите в групата.;

15. конкретни промени в подхода на Банката по отношение управлението на кредита във връзка с финансовия инструмент. Например въз основа на новопоявили се индикатори за промяна в кредитния риск на финансовия инструмент, се очаква практиката на Банката за управление на кредитния риск да стане по-активна или съсредоточена върху управлението на инструмента, включително по-внимателно или по-контролиращо наблюдение, или активна намеса в отношенията с кредитополучателя.;

16. информация за просрочия, включително случаи на просрочие с повече от 30 дни (ако има доказателства, че значителен брой длъжници с просрочие за повече от 30 дни не достигат етапа на значително влошаване, този праг може да бъде увеличен, като за целта са необходими обширни подкрепящи данни съгласно параграф B5.5.19 на МСФО 9);

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

17. стартиране на съдебни процедури, предявяване на банкови гаранции или други обстоятелства, които се очаква да доведат до значителни разходи за кредитополучателя;

18. значително забавяне в предоставянето на финансова и друга необходима информация от страна на кредитополучателя;

19. поемането на значителни задължения на кредитополучателя към трети лица, вкл. задбалансови, които биха довели до затруднения или невъзможност за коректното обслужване на кредитната експозиция в Банката.

(2) Събития, свързани с класификация, при която даден финансов инструмент се класифицира във Фаза 3, т.е. се счита за актив с влошено кредитно качество и в повечето случаи съответстват на дефиницията за неизпълнение по инструмента, са:

1. значителни финансови затруднения на длъжника;

2. просрочени или неплатени задължения към Банката за повече от 90 дни;

3. представяне на отстъпка на длъжника поради финансовите му затруднения, която в никакъв друг случай не би била предоставена от Банката;

а) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), Банката оценява само 12-месечната очаквана загуба. Допълнителен анализ на очаквана кредитна загуба се осъществява в случай на наличието на повишен кредитен риск.

б) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), но в резултат на това последният се отчита като закупен/възникнал обезценен актив, Банката признава кумулативните изменения в очакваните кредитни загуби през целия му живот.

в) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника финансовият актив не бъде отписан, банката анализира дали има значително увеличение на кредитния риск, сравнявайки между:

(аа) риска от неизпълнение, оценен към отчетната дата (въз основа на променени договорни условия); и

(бб) рискът от неизпълнение, оценен при първоначалното признаване (въз основа на първоначалните непроменени договорни условия);

за да установи дали трябва да се признае очаквана кредитна загуба за целия живот или за 12 месеца;

4. висока вероятност от неплатежоспособност на длъжника или друга финансова реорганизация на длъжника;

5. други доказателства за влошаване на платежния статус на длъжника.“

По отношение на кредитите отпускани по програмата за енергийна ефективност, следва да бъде отбелязано, че съгласно параметрите на програмата размерът на одобрения кредит подлежи на регулярен процес на актуализация с оглед контрол на разходите по изпълнение. Резултат от този контрол е подписването на анекси по кредитите с актуализиране на финансовите параметри.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени данни за стойността на портфейла от финансови активи на Банката по видове инструменти след извършените обезценки:

	Кредити и вземания от нефинансови институции		Вземания от Републикански Бюджет		Кредити и вземания от финансови институции		Кредити и вземания от физически лица		Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка		Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход/ 2017: Ценни книжа на разположение за продажба		Ценни книжа, държани до падеж	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Обезценени на индивидуална основа														
-----редовни (Фаза 1)	656,220	-	-	-	98,971	-	2,214	-	-	-	514,691	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	272,227	111,503	-	-	1,467	-	-	28	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	261,872	174,112	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	1,190,319	285,615			100,438		2,233	28			514,691			
В т.ч. предоговорени	890,545	177,625			48,290		370							
Просрочени, но необезценени														
-----редовни (Фаза 1)		46,280	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност		46,280												
В т.ч. предоговорени		46,280												
<i>До 30 дни</i>														
<i>От 30- 90 дни</i>														
<i>Над 90 дни</i>														

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Кредити и вземания от нефинансови институции		Вземания от Републикански Бюджет		Кредити и вземания от финансови институции		Кредити и вземания от физически лица		Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка		Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всвобхатен доход/ 2017: Ценни книжа на разположение за продажба		Ценни книжа, държани до падеж		
Обезценени на портфейлна основа															
.....редовни	-	-	472,803	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	-	-	472,803	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
В т.ч. предоговорени	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Непросрочени и необезценени															
.....Фаза 1	874	414,487	-	737,516	330,222	198,379	-	2,872	297,622	447,648	79,558	230,903	-	594	-
.....Фаза 2	526	101,091	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.....Фаза 3	3,949	4,509	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	5,349	520,087	-	737,516	330,222	198,379	-	2,872	297,622	447,648	79,558	230,903	-	594	-
В т.ч. предоговорени	5,337	360,961	-	-	48,290	66,269	-	494	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	1,195,668	851,982	472,803	737,516	430,660	198,379	2,233	2,900	297,622	447,648	594,249	230,903	-	594	-
В т.ч. предоговорени	905,971	603,876	-	-	48,290	66,269	370	494	-	-	-	-	-	-	-

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Банката класифицира непросрочени и необезценени експозиции в посочените класове в зависимост от вътрешния им кредитен рейтинг, както следва:

- висок клас – от кредитен рейтинг от 1 до 3 – Фаза 1
- стандартен клас – от кредитен рейтинг от 4 до 5 – Фаза 1
- нисък клас – от кредитен рейтинг от 6 до 7 – Фаза 1 (рейтинг 6) или Фаза 2 (рейтинг 7)
- необслужвани – Фаза 3 (рейтинг 8, 9 и 10)

Банката оценява кредитното качество на предоставените условни ангажменти чрез методология, която оценява дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да изтекат ресурси от Банката. Тези разходи (загуби) се определят на база Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване на ББР въз основа на Конверсионен фактор (CCF), който се прилага при задбалансови експозиции, при които има вероятност те да се превърнат в балансови (плащане по гаранции, усвояване на част от разрешения размер на кредита и др.). Към датата на отчета, Банката е идентифицирала ангажменти за 56,073 хил. лв. (2017 г.: 71,510 хил. лв.), които са провизирани в размер на 2,998 хил. лв. (2017: 833 хил. лв.) (Бележка 31).

Наблюдаваните кредити и вземания (Фаза 2), представени по амортизирана стойност, са както следва:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	77,079	84,936
Търговски кредити	104,773	52,873
Кредити на банки	1,467	-
Потребителски кредити	-	28
Други кредити и вземания	<u>90,901</u>	<u>16,768</u>
	<u>274,220</u>	<u>154,605</u>

Когато първоначалните условия на споразумението са изменени чрез даване на концесии (отстъпки) от страна на Банката към длъжника, който изпитва или предстои да изпита затруднения при изпълнението на своите финансови задължения, кредитът се класифицира като „преструктуриран“ (Фаза 2 или 3, съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР).

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Преструктурираните кредити и вземания, представени по амортизирана стойност, са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	2018	2017
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	47,387	56,955
в т.ч. Редовни (Фаза 1)	966	5,443
Наблюдавани (Фаза 2)	9,412	14,068
Необслужвани (Фаза 3)	37,009	37,444
Други кредити и вземания	67,315	67,867
в т.ч. Редовни (Фаза 1)	-	53,330
Наблюдавани (Фаза 2)	52,971	1,548
Необслужвани (Фаза 3)	14,344	12,989
	<u>114,702</u>	<u>124,822</u>

Отчитане на ОКЗ

За инструментите, отчитани по амортизирана стойност, ОКЗ намаляват балансовата стойност в отчета за финансовото състояние.

За дългови инструменти отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ОКЗ е част от негативната промяна на справедливата стойност, дължаща се на увеличен кредитен риск. Те продължават да се представят по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние, като натрупания коректив за загуби се представя в отчета за всеобхватния доход. При последващо отписване на инструмента, натрупаният коректив се признава в печалбата или загубата за периода.

Вероятност от неизпълнение (PD)

PD е вероятността даден контрагент да не изпълни договорните клаузи, свързани с изплащане на дълга. За всеки вид индивидуална експозиция или портфейл, когато група експозиции се оценяват колективно, Банката поддържа историческа информация за движението между различните фази.

Стойността на 12M PD се определя въз основа на наблюдаваните темпове на влошаване и се изчислява като движеща се средна стойност (moving average) за период, който обхваща минимум 2 години. За експозиции, които се оценяват индивидуално, стойността на 12M PD се определя в зависимост от присъдения кредитен рейтинг съобразно вътрешен модел. Данните за промените в рейтинга на кредитополучателите в едногодишен хоризонт се обобщават в транзакционни матрици, като за всяка стъпка на рейтинга се изчислява 12M PD в зависимост от броя на установените случаи на неизпълнение. Банката коригира стойностите на 12M PD с цел отразяване на текущите или очаквани икономически условия, които могат да се различават от тези през анализирания исторически периоди.

Експозиция при неизпълнение (EAD)

EAD представлява очаквания размер на експозицията към момента на неизпълнение. Тя се определя в зависимост от типа на кредита, като се отчитат както усвоените, така и договорените неусвоени суми, според очакванията за бъдещи усвоявания.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на ОКЗ (продължение)

Загуба при неизпълнение (LGD)

LGD представлява съотношението между очакваната загуба по експозицията, дължаща се на неизпълнение, към размера на експозицията при неизпълнение. Банката изчислява каква би била потенциалната загуба, ако експозицията мине в неизпълнение и единственият източник за погасяване на задълженията би бил реализиране на обезпеченията. Загубата се представя като процент от EAD.

Банката е определила относителни прагове, които също се използват за експозициите, за които важат абсолютните прагове и за тези, за които няма определени такива. Те са на базата на матрици обхващащи целия кредитен цикъл (through-the-cycle, TTC) и промяната на вероятността за неизпълнение на съответните експозиции от външните агрегирани данни на Moody's (като предварително Банката има разработена методология за приравняване на вътрешните кредитни рейтинги към тези на рейтинговата агенция).

Основни групи активи, подлежащи на обезценка

В таблиците по-долу са представени движенията на основните групи активи, подлежащи на обезценка, между различните фази за периода 01.01-31.12.2018:

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Активи отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно Управление и вземания от банки)

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	462,814	128,350	263,689	854,853
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(35,079)	35,079	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(1,670)	-	1,670	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3		(8,037)	8,037	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	1,233	(1,233)	-	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	103,573	31,021	14,631	149,225
Изплатени или прехвърлени	(113,927)	(21,355)	(103,711)	(238,993)
Увеличени	241,087	108,931	82,786	432,804
Салдо към 31.12.2018	658,031	272,756	267,102	1,197,889

В таблицата, представена по-горе, се включват всички активи, отчитани по амортизирана стойност – нефинансови предприятия, включително с държавно участие, физически лица и небанкови финансови институции.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Основни рискови параметри, влияещи върху размера на ОКЗ (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Активи отчитани по амортизирана стойност - Държавно Управление	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	737,516	-	-	737,516
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	8,179	-	-	8,179
Изплатени или прехвърлени	(549,510)	-	-	(549,510)
Увеличени	276,618	-	-	276,618
Салдо към 31.12.2018	472,803	-	-	472,803

В Държавно управление Банката представя активи, отчитани по амортизирана стойност, свързани основно с Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС). През 2018 г., придобитите чрез цесия заеми за Военномедицинска академия са окончателно погасени.

Активи отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	198,379	-	-	198,379
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	343,245	-	-	343,245
Изплатени или прехвърлени	(113,513)	-	-	(113,513)
Увеличени	2,549	-	-	2,549
Салдо към 31.12.2018	430,660	-	-	430,660

Заемите към банки и финансови институции включват както операции на междубанков пазар, така и депозити с различна срочност.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Основни рискови параметри, влияещи върху размера на ОКЗ (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Активи отчитани по справедлива стойност през Друг всеобхватен доход	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	231,497	-	-	231,497
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	315,141	-	-	315,141
Изплатени или прехвърлени	(80,015)	-	-	(80,015)
Увеличени	127,626	-	-	127,626
Салдо към 31.12.2018	594,249	-	-	594,249

Портфейлът от ценни книжа е съставен основно от облигации на Република България, други европейски суверенни емитенти и облигации на големи корпоративни клиенти.

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2018 г.

Размерът на очакваната кредитна загуба е функция на вероятността от неизпълнение на инструмента, реализираната загуба и размера на балансовата и задбалансовата експозиция. Вероятността от неизпълнение (PD) и реализираната загуба при неизпълнение (LGD) са параметрите, които участват в определяне на процента за провизиране и тези параметри се определят на базата на индивидуален преглед на ранните предупредителни знаци, които са хомогенни по отношение на кредитните си характеристики и на обвързаността си с международни и местни макроикономически променливи, които биха могли да им повлияят.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Основни рискови параметри, влияещи върху размера на ОКЗ (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2018 г. (продължение)

По-долу са представени движенията на обезценките през 2018 г.:

Активи отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно Управление)

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	4,211	902	155,109	160,222
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(915)	915	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(406)	-	406	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(2,048)	2,048	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	2	(2)	-	-
Нови експозиции	2,519	185	-	2,704
Изплатени или прехвърлени	(4,211)	(902)	(60,340)	(65,453)
Увеличение на обезценката по съществуващи експозиции	3,610	3,106	54,620	61,336
Салдо на обезценките към 31.12.2018	4,810	2,156	151,843	158,809

Активи отчитани по амортизирана стойност - Държавно Управление

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	1,432	-	-	1,432
Нетно движение на обезценките по НПЕЕ	(824)	-	-	(824)
Изплатени цесии ВМА	196	-	-	196
Салдо на обезценките към 31.12.2018	804	-	-	804

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Основни рискови параметри, влияещи върху размера на ОКЗ (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2018 г. (продължение)

Активи отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	3,594	-	-	3,594
Изплатени или прехвърлени	(2,482)	-	-	(2,482)
Салдо на обезценките към 31.12.2018	1,112	-	-	1,112

Активи отчитани по справедлива стойност през Друг всеобхватен доход

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	459	-	-	459
Нови експозиции	7,249	-	-	7,249
Изплатени или прехвърлени	(4,926)	-	-	(4,926)
Други движения	(622)	-	-	(622)
Салдо на обезценките към 31.12.2018	2,160	-	-	2,160

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Основни рискови параметри, влияещи върху размера на ОКЗ (продължение)

Стойност на обезпеченията към 31.12.2018 г.

Стойността на обезпеченията по обезпечени активи е представена в следващата таблица:

Вид обезпечение	Балансова стойност на кредита, хил. лв.	Стойност на обезпечението, хил. лв.
Ипотeki	569,590	516,035
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	375,483	277,314
Блокирани депозити	200,600	4,164
Ипотека в/у кораб	58,102	148,321
Застраховки	27,343	18,482
Банкови гаранции	22,631	3,863
Ценни книжа	14,718	20,536
Общо	1,268,467	988,715

Риск от държавата

Банката е формирала портфейл от ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, формиран от държавни ценни книжа с емитент Република България. Експозицията на Банката към държавен дълг е 540,158 хил. лв. към 31.12.2018 г. и 227,917 хил. лв. към 31.12.2017 г.

Република България има присъден кредитен рейтинг BBB- със стабилна перспектива от Standard & Poor's (01.12.2017), BBB с положителна перспектива от Fitch Ratings (23.03.2019) и Baa2 със стабилна перспектива от Moody's (26.05.2017).

Според Fitch Ratings, рейтинг BBB означава, че „очакванията за неплатежоспособност са ниски и капацитетът за обслужване на финансовите задължения е адекватен, но при влошаване на икономическите условия или бизнес средата този капацитет е вероятно да намалее.“ Moody's и Standard&Poor's имат сходни дефиниции за рейтингите, дадени на суверена.

4.2. Пазарен риск

Пазарните рискове са свързани с негативни изменения на лихвени проценти, валутни курсове, ликвидната позиция и други фактори, оказващи влияние върху цените на ценните книжа и другите финансови активи. Тези движения могат да дадат отражение върху финансовата позиция и рентабилността на Банката.

Лихвен риск

Лихвеният риск е вероятността от изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, и пазарната стойност на собствения капитал, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища.

Лихвеният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени във времеви интервали според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Лихвен риск (продължение)

Подходът за измерване на лихвения риск по отношение на цялостната дейност основно включва:

- Анализ на лихвената чувствителност на дохода – измерващ лихвената чувствителност на нетния лихвен доход на Банката;
- Анализ на лихвената чувствителност на икономическия капитал (Дюрационен GAP Анализ) – измерва лихвената чувствителност на икономическата стойност на Банката;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за лихвен риск, отразяващи волатилността на съответната лихвена крива, както и рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за лихвен риск – които представят потенциалното изменение на годишния нетен лихвен доход след прилагане на стрес-сценарии за изменение на лихвените криви по валути.

Анализът на лихвения риск при паричните потоци се извършва чрез разпределението на паричния поток на активите и пасивите, участващи в анализа на лихвения дисбаланс и формиращи съответните матуритетни несъответствия. При наличие на позиции в баланса на Банката, класифицирани като такива, определени по справедлива стойност, анализа на риска от справедлива стойност се свежда до отнасянето на съответната позиция в приложимата матуритетна зона в анализа на лихвения дисбаланс. Банката поддържа определение безлихвени активи и пасиви във връзка с осъществяване на разплащателни операции.

Освен анализа на лихвената чувствителност, при управление на лихвения риск регулярно се идентифицират и основните източници, участващи в промяната на нетния лихвен спред на Банката. Това спомага за вземане на своевременни решения по отношение на лихвената политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо лихвения риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите граници и лимити за Банката.

Таблицата по-долу обобщава лихвената експозиция и риск на Банката. В нея са включени активите и пасивите на Банката по балансова стойност, съгласно лихвените клаузи, заложи в договорите, матуритетната им структура и чувствителността им, спрямо движението на лихвените проценти.

	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>общо</i>
31 декември 2018 г.				
Финансови активи				
Вземания от банки	4,506	414,499	10,543	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	991,442	47,638	-	1,039,080
Вземания от Републикански бюджет	471,999	-	-	471,999
Ценни книжа, държани до падеж	-	-	-	-
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг				
всеобхватен доход	-	590,966	3,283	594,249
Други финансови активи	-	-	12	12
Общо финансови активи	1,467,947	1,053,103	13,838	2,534,888

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

<i>31 декември 2018 г.</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>общо</i>
Финансови пасиви				
Депозити от кредитни институции	5,759	-	-	5,759
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	702,074	578,747	26,701	1,307,522
Привлечени средства от международни институции	727,017	177,765	-	904,782
Други привлечени средства	11,236	6,070	-	17,306
Общо финансови пасиви	1,446,086	762,582	26,701	2,235,369
Общо балансова лихвена експозиция	21,861	290,521	(12,863)	299,519
Условни задължения и ангажименти	328,077	20,300	98,733	447,110
<i>31 декември 2017 г.</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>общо</i>
Финансови активи				
Вземания от банки	5,665	182,172	10,542	198,379
Предоставени кредити и аванси на клиенти	649,617	50,063	-	699,680
Вземания от Републикански бюджет	728,010	9,506	-	737,516
Ценни книжа, държани до падеж	594	-	-	594
Ценни книжа на разположение за продажба	-	227,917	2,986	230,903
Други финансови активи	-	-	36	36
Общо финансови активи	1,383,886	469,658	13,564	1,867,108
Финансови пасиви				
Депозити от кредитни институции	3,897	30,012	-	33,909
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	584,538	183,878	22,174	790,590
Привлечени средства от международни институции	663,490	206,332	-	869,822
Други привлечени средства	11,236	6,256	-	17,492
Общо финансови пасиви	1,263,161	426,478	22,174	1,711,813
Общо балансова лихвена експозиция	120,725	43,180	(8,610)	155,295
Условни задължения и ангажименти	444,394	3,582	73,134	521,110

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Анализ на лихвената чувствителност

Таблицата по-долу включва финансовите инструменти на Банката, представени по балансова стойност, категоризирани по по-ранната от двете дати – датата на промяна на лихвения процент по договор или датата на падежа.

	до 1 м.	1-3 м.	6-12 м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксирана лихва	Безлихвени	Общо
<i>31 декември 2018 г.</i>								
Финансови активи								
Вземания от банки	4,506	-	-	-	-	414,499	10,543	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	64,794	926,648	-	-	-	47,638	-	1,039,080
Вземания от Републиканския бюджет	471,999	-	-	-	-	-	-	471,999
Ценни книжа, държани до падеж	-	-	-	-	-	-	-	-
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	76,821	8,635	8,961	268,445	228,104	-	3,283	594,249
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	12	12
Общо финансови активи	618,120	935,283	8,961	268,445	228,104	462,137	13,836	2,534,888

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	до 1 м.	1-3 м.	6-12 м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксирана лихва	Безлихвени	Общо
31 декември 2018 г.								
Финансови пасиви								
Депозити от кредитни институции	5,759	-	-	-	-	-	-	5,759
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	781,267	4,074	24,860	92,537	-	-	26,701	1,307,522
Привлечени средства от международни институции	101,397	251,770	-	-	-	177,765	-	904,782
Други привлечени средства	-	11,236	-	-	6,070	-	-	17,306
Общо финансови пасиви	888,423	267,080	24,860	92,537	6,070	177,765	26,701	2,235,369
Общо експозиция на лихвена чувствителност	(270,303)	668,203	(15,899)	175,908	222,034	284,372	(12,863)	299,519
Условни задължения и ангажименти	54,295	43,477	79,578	142,938	-	20,300	98,733	447,110

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

31 декември 2017 г.	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12 м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксир ана лихва	Безлихве ни	общо
Финансови активи									
Вземания от банки	2,182	3,483	-	-	-	-	182,172	10,542	198,379
Предоставени кредити и аванси на клиенти	82,352	567,265	-	-	-	-	50,063	-	699,680
Вземания от Републиканския бюджет	728,010	-	-	-	-	-	9,506	-	737,516
Ценни книжа, държани до падеж	594	-	-	-	-	-	-	-	594
Ценни книжа на разположение за продажба	67,346	-	-	-	133,797	26,774	-	2,986	230,903
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	-	36	36
Общо финансови активи	880,484	570,748	-	-	133,797	26,774	241,741	13,564	1,867,108
Финансови пасиви									
Депозити от кредитни институции	3,897	30,012	-	-	-	-	-	-	33,909
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	638,862	1,406	436	16,330	111,382	-	-	22,174	790,590
Привлечени средства от международни институции	1,838	23,255	4,053	48,519	293,848	291,977	206,332	-	869,822
Други привлечени средства	-	11,236	-	-	-	6,256	-	-	17,492
Общо финансови пасиви	644,597	65,909	4,489	64,849	405,230	298,233	206,332	22,174	1,711,813
Общо експозиция на лихвена чувствителност	235,887	504,839	(4,489)	(64,849)	(271,433)	(271,459)	35,409	(8,610)	155,295
Условни задължения и ангажменти	1,355	12	9,274	31,413	405,922	-	-	73,134	521,110

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Чувствителност на лихвените активи и пасиви с плаващ лихвен процент

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември с плаващ лихвен процент и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Реалният ефект от промени в пазарните лихвени нива може да бъде различен, тъй като съществена част от кредитите и вземанията от клиенти се олихвяват с плаващ лихвен процент, базиран на определяна от Банката променлива част, която се влияе от множество фактори.

Валута	2018			2017		
	Увеличение в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал	Увеличение в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал
BGN	0.50%	819	(2,350)	0.50%	1,981	(689)
EUR	0.50%	(454)	(9,103)	0.50%	(1,291)	(1,551)
USD	0.50%	(237)	(32)	0.50%	(153)	-
BGN	-0.50%	(819)	2,350	-0.50%	(1,981)	689
EUR	-0.50%	454	9,103	-0.50%	1,291	1,551
USD	-0.50%	237	32	-0.50%	153	-

Средните лихвени проценти по финансовите активи и пасиви са представени в следната таблица:

	31.12.2018	31.12.2017
Финансови активи	2,66%	2,35%
Финансови пасиви	0,37%	0,43%

Валутен риск

Валутният риск е риск от негативно влияние на изменения във валутните курсове върху финансовото състояние и паричните потоци на Банката в резултат на открити валутни позиции. При управлението на валутния риск, Банката следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции съгласно зададени лимити. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а в следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Политика на Банката е основната част от активите и пасивите, и респективно банковите операции да са деноминирани във валутите евро или лев. Банката не извършва съществени сделки и не държи значителни открити позиции във валути, различни от евро и лев. Докато курсът на лева е устойчиво фиксиран към еврото, еврото не се разглежда като валута, носеща валутен риск за паричните потоци и финансовата позиция на Банката.

Валутният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени според валутата, в която са деноминирани.

Подходът за измерване на валутния риск по отношение на цялостната дейност включва основно:

- Анализ на валутната чувствителност на дохода – измерващ приходите на банката от валутни операции;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за валутен риск, отразяващи рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за валутен риск, които представят потенциалното изменение на годишния доход след прилагане на стрес-сценарии за изменение на валутните курсове.

Анализът на валутния риск се извършва чрез разпределението на активите и пасивите на банката според валутата, в която са деноминирани, което спомага за вземане на своевременни решения по отношение на валутната политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо валутния риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите за Банката граници и лимити.

Следващата таблица обобщава експозицията на Банката към валутен риск. В нея са включени финансовите инструменти и условните задължения и ангажименти на Банката по балансова стойност, категоризирани по вид валута.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Към 31 декември 2018 г.	В USD	В EUR	В друга чуждестранна валута	В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	28	4,178	-	293,416	297,622
Вземания от банки	114,399	122,448	57	192,644	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	735,825	-	303,255	1,039,080
Вземания от Републиканския бюджет	-	-	-	471,999	471,999
Ценни книжа, държани до падеж	-	-	-	-	-
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	17,597	460,260	-	116,392	594,249
Други финансови активи	-	-	-	12	12
Общо финансови активи	132,024	1,322,711	57	1,377,718	2,832,510
Финансови пасиви					
Депозити от кредитни институции	-	1,465	-	4,294	5,759
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	131,979	97,012	40	1,078,491	1,307,522
Привлечени средства от международни институции	-	904,782	-	-	904,782
Други привлечени средства	-	17,306	-	-	17,306
Общо финансови пасиви	131,979	1,020,565	40	1,082,785	2,235,369
Нетна балансова валутна позиция	45	302,146	17	294,933	597,141
Условни задължения и ангажменти	1,025	206,657	-	239,428	447,110

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Към 31 декември 2017 г.	В USD	В EUR	В друга чуждестранна валута	В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	30	4,748	-	442,870	447,648
Вземания от банки	76,461	23,864	144	97,910	198,379
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	479,136	1,009	219,535	699,680
Вземания от Републиканския бюджет	-	-	-	737,516	737,516
Ценни книжа, държани до падеж	-	594	-	-	594
Ценни книжа на разположение за продажба	-	111,382	-	119,521	230,903
Други финансови активи	-	-	-	36	36
Общо финансови активи	76,491	619,724	1,153	1,617,388	2,314,756
Финансови пасиви					
Депозити от кредитни институции	-	2,013	-	31,896	33,909
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	76,484	69,886	92	644,128	790,590
Привлечени средства от международни институции	-	868,802	1,020	-	869,822
Други привлечени средства	-	17,492	-	-	17,492
Общо финансови пасиви	76,484	958,193	1,112	676,024	1,711,813
Нетна балансова валутна позиция	7	(338,469)	41	941,364	602,943
Условни задължения и ангажименти	408	56,899	-	463,833	521,110

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени във валутния курс на база структурата на активите и пасивите към 31 декември 2018 г.

2018						
Валута	КУРС	Промяна на валутния курс		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.9558	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.7082	+1,201	-1,337	-28	31	-
Японска Йена (JPY)	0.0155	+17	-16	-	-	-
Британски паунд (GBP)	2.1864	-2,504	1,005	-2	1	-
Общ ефект				-30	32	-

2017						
Валута	КУРС	Промяна на валутния курс		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.9558	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.6308	-1,270	+2,068	31	(51)	-
Японска Йена (JPY)	0.0145	-15	+18	(3)	4	-
Британски паунд (GBP)	2.2044	-2,524	+1,987	(3)	2	-
Общ ефект				25	(44)	-

Към 31 декември 2018 г откритите позиции по валути и пазарната волатилност на съответните валути биха оказала незначителен ефект върху финансовия резултат на банката, оценен в размер на минус 30 хил. лв. в хипотезата на неблагоприятна промяна на валутните курсове спрямо откритите позиции по отделните валути на банката с отчетените базисни точки (BPS: 1 б.т. = 0.0001 в десетична форма).

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Ценови риск на акции котиран на борсата

Банката е изложена на ценови риск по отношение на притежаваните от нея акции, класифицирани като инвестиции по справедлива стойност в друг всеобхватен доход. За целта, ръководството на Банката следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на авторитетни в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия момент силно са редуцирани операциите на фондовите пазари и търговията със закупените акции, като текущо се наблюдават докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му.

4.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск представлява риск от това, Банката да бъде в невъзможност да посрещне текущите и потенциалните си задължения, свързани с плащания, когато те са дължими, без да понесе загуби.

Дейността на Банката изисква устойчив паричен поток, който да замени съществуващите депозити и получени кредити при изтичането на срока им, както и да задоволи търсенето на клиентите за допълнителни кредити. При управление на ликвидността, Банката взема предвид и ангажиментите, свързани с неусвоената част по отпуснати кредити и всички други видове условни ангажименти.

Падежните срокове на активите и пасивите, способността за заместване, на приемлива цена, на лихвените задължения в момента на техния падеж, както и влиянието на промените в лихвените проценти и валутните курсове върху печалбата преди данъци и собствения капитал са важни фактори при оценката на ликвидността на Банката. За да управлява ликвидния риск, във всеки момент, Банката поддържа високоликвидни активи в съответствие с валутата на пасивите си.

Контролът и следенето на общата ликвидност се извършват от Комитета за управление на активи и пасиви (КУАП), въз основа на падежни таблици със сценарии за установяване на нетните парични потоци по периоди, включващи номинален, реалистичен и песимистичен сценарий, отразяващи в различна степен негативни допускания, свързани със загуба на доверие от страна на клиенти, влошаване на качеството на кредитния портфейл, негативни допускания за банковия пазар и други допускания, които биха могли да повлияят върху ликвидната позиция на Банката, както и нормативно определени коефициенти и съотношения. Допълнително се следят редица съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва и чрез прилагане на допълнителни три сценария за паричните потоци от дейността и чрез следене нивото на ликвидните буфери на Банката и допълнителните източници на финансиране при пазарни шокове, идиосинкратични шокове, представляващ загуба на доверие от страна на пазара в отделна банка или банкова група, което е равносилно на намаляване рейтинга на институцията с поне две степени и комбинирани шокове.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени стойностите в проценти на отношение на ликвидно покритие на Банката:

	2018	2017
Към 31 декември	1,331.20%	301.05%
Средна стойност за периода	1,053.40%	216.71%
Най-високо за периода	1,785.50%	457.21%
Най-ниско за периода	424.26%	91.61%
Парични средства и парични салда при БНБ	297,622	447,648
Средства по разплащателни сметки в други банки и междубанкови депозити до 7 дни	319,679	73,968
Държавни ценни книжа	540,158	227,917
Ликвидни активи	1,157,459	749,533
Финансови пасиви оценявани по амортизирана стойност	2,235,369	1,711,813
Провизии	3,185	930
Задължения към персонала при пенсиониране	400	366
Пасиви	2,238,954	1,713,109
Коефициент на ликвидните активи (КЛА)	51,70%	43,75%

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу е направен анализ на финансовите активи и пасиви на Банката по балансова стойност, групирани по остатъчен срок до падежа:

Към 31 декември 2018 г.	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Неопред. падеж	общо
Финансови активи							
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	297,622	-	-	-	-	-	297,622
Вземания от банки	218,627	102,757	10,317	1,644	96,203	-	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	51,917	36,001	141,342	445,922	363,898	-	1,039,080
Вземания от Републикански бюджет	23,756	143,647	304,596	-	-	-	471,999
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг							
всеобхватен доход	78,151	10,849	11,606	210,595	279,765	3,283	594,249
Активи, държани за продажба	-	-	4,840	-	-	-	4,840
Текущи данъчни вземания	-	-	1,244	-	-	-	1,244
Ценни книжа, държани до падеж	-	-	-	-	-	-	-
Други активи	-	-	712	-	-	-	712
Активи, придобити от обезпечения	-	-	-	27,128	-	-	27,128
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	7,649	7,649
Инвестиции в дъщерни дружества	-	-	-	-	-	105,625	105,625
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	-	-	-	-	-	32,818	32,818
Активи по отсрочени данъци	-	-	247	-	-	-	247
Общо финансови активи	670,073	293,254	474,904	685,289	739,866	149,375	3,012,761

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

<i>Към 31 декември 2018 г.</i>	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Неопред. падеж	общо
Финансови пасиви							
Депозити от кредитни институции	5,759	-	-	-	-	-	5,759
Текущи данъчни задължения	-	-	-	-	-	-	-
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	782,564	4,330	415,628	103,979	1,021	-	1,307,522
Провизии	-	-	-	-	-	3,185	3,185
Други пасиви	1,067	-	-	118	-	1,036	2,221
Привлечени средства от международни институции	1,837	21,992	597,177	-	283,776	-	904,782
Други привлечени средства	-	-	213	960	16,133	-	17,306
Общо финансови пасиви	791,227	26,322	1,013,018	105,057	300,930	4,221	2,240,775
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	(121,154)	266,932	(538,114)	580,232	438,936	145,154	771,986
Условни задължение и ангажименти	58,248	51,252	97,015	157,552	23,256	45,944	433,267

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2017 г.	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Неопред. падеж	общо
Финансови активи							
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	447,648	-	-	-	-	-	447,648
Вземания от банки	75,286	122	19,377	10,947	92,647	-	198,379
Предоставени кредити и аванси на клиенти	8,428	13,820	132,400	326,628	218,404	-	699,680
Вземания от Републикански бюджет	-	-	-	737,516	-	-	737,516
Ценни книжа на разположение за продажба	67,346	-	-	133,797	26,774	2,986	230,903
Активи, държани за продажба	-	-	9,924	-	-	-	9,924
Текущи данъчни вземания	-	-	1,596	-	-	-	1,596
Ценни книжа, държани до падеж	7	-	587	-	-	-	594
Други активи	-	-	686	-	-	-	686
Активи, придобити от обезпечения	-	-	-	15,875	-	-	15,875
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	7,702	7,702
Инвестиции в дъщерни дружества	-	-	-	-	-	87,643	87,643
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	-	-	-	-	-	32,949	32,949
Активи по отсрочени данъци	-	-	1,148	-	-	-	1,148
Общо финансови активи	598,715	13,942	165,718	1,224,763	337,825	131,280	2,472,243
Финансови пасиви							
Депозити от кредитни институции	3,897	30,012	-	-	-	-	33,909
Текущи данъчни задължения	-	-	-	-	-	-	-
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	641,390	1,406	24,016	123,778	-	-	790,590
Провизии	-	-	-	-	-	930	930
Други пасиви	1,562	-	-	510	-	427	2,499
Привлечени средства от международни институции	1,838	23,255	94,613	458,138	291,978	-	869,822
Други привлечени средства	-	-	213	853	16,426	-	17,492
Общо финансови пасиви	648,687	54,673	118,842	583,279	308,404	1,357	1,715,242
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	(49,972)	(40,021)	46,876	641,484	29,131	(26,276)	757,001

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени брунтните недисконтирани парични потоци, свързани със задълженията на Банката към 31 декември:

	Балансо ва стойност	Брутен поток	Под 1м.	от 1 до 3 м.	от 3 до 12 м.	от 1 до 5 г.	над 5 г.
Към 31 декември 2018 г.							
Финансови пасиви							
Депозити от кредитни институции	5,759	5,759	5,759	-	-	-	-
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1,307,522	1,308,132	782,566	4,332	415,776	104,436	1,022
Финансови пасиви, държани за търгуване	-	-	-	-	-	-	-
Привлечени средства от международни институции	904,782	954,593	1,837	22,086	611,195	-	319,475
Други привлечени средства	17,306	18,909	-	30	303	1,473	17,103
	2,235,369	2,287,393	790,162	26,448	1,027,274	105,909	337,600
Провизии по банкови гаранции	2,998	2,998	300	600	2,098	-	-
Неусвоени кредитни ангажименти	348,377	348,377	54,295	43,477	87,367	142,938	20,300
	Балансо ва стойност	Брутен поток	Под 1м.	от 1 до 3 м.	от 3 до 12 м.	от 1 до 5 г.	над 5 г.
Към 31 декември 2017 г.							
Финансови пасиви							
Депозити от кредитни институции	33,909	33,912	3,897	30,015	-	-	-
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	790,590	791,508	641,391	1,407	24,075	124,635	-
Привлечени средства от международни институции	869,822	905,278	1,838	23,379	95,187	465,399	319,475
Други привлечени средства	17,492	19,202	-	31	306	1,307	17,558
	1,711,813	1,749,900	647,126	54,832	119,568	591,341	337,033
Провизии по банкови гаранции	833	833	45	-	171	617	-
Неусвоени кредитни ангажименти	447,976	447,976	1,355	12	40,687	405,922	-

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2018 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 95,47% от общата сума на задълженията към други клиенти (31 декември 2017 г.: 97,13%). Делът на най-големия небанков депозант в общата сума на задълженията към други клиенти възлиза на 33,70% (31 декември 2017 г.: 46,07%).

В таблицата по-долу са представени финансовите активи на Банката, които са на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране и финансовите активи, които са заложили като обезпечение на финансови пасиви:

Към 31 декември 2018 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	-	125,479	172,143	297,622
Вземания от банки	10,543	419,005	-	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	656,605	382,475	1,039,080
Вземания от Републикански Бюджет	-	471,999	-	471,999
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	6,633	584,894	2,722	594,249
Ценни книжа, държани до падеж	-	-	-	-
Други финансови активи**	-	-	12	12
Общо финансови активи	17,176	2,257,982	557,352	2,832,510

Към 31 декември 2017 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	-	327,248	120,400	447,648
Вземания от банки	10,542	187,837	-	198,379
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	526,965	172,715	699,680
Вземания от Републикански Бюджет	-	737,516	-	737,516
Ценни книжа на разположение за продажба	7,515	220,768	2,620	230,903
Ценни книжа, държани до падеж	-	594	-	594
Други финансови активи**	-	-	36	36
Общо финансови активи	18,057	2,000,928	295,771	2,314,756

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

* Към 31.12.2018 година, по контра-гаранции на два корпоративни клиента са блокирани средства в размер на 10,543 хил. лв. (2017: 10,542 хил. лв.), с падежна структура както следва:

Падежен интервал	Вземания от банки, заложи като обезпечение
На виждане	182
От 91 до 180 дни	2,712
От 181 до една година	6,479
Над една година	1,170

Към 31.12.2018 са блокирани ценни книжа по законово изискване за обезпечаване средства на държавния бюджет, в размер на 6,633 хил. лв. (2017: 7,515 хил. лв.)

** Други представляват финансови активи, които не са обременени с тежести и нямат рестрикции да бъдат използвани като обезпечение, но Банката не би ги взела предвид като на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране в нормалния си ход на дейността.

Преглед на размера, развитието и кредитното качество на необременените с тежести активи се извършва веднъж годишно.

Управление Риск, съвместно с други звена в Банката, месечно следи и докладва пред Комитета за управление на активите и пасивите (КУАП) съотношенията на активите, заложи като обезпечение към общата балансова стойност на активите на Банката. При превишение на одобрените от Управителния съвет на Банката лимити, КУАП докладва пред същия за предприемане на съответни корективни действия.

4.4. Операционен риск

Основните източници на операционен риск в Банката са персонал, процеси, системи и външни събития. Банката е определила основните видове операционен риск като:

- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси;
- Риск от загуба от неадекватни, неправомерни и/или неправилни действия или бездействия на персонала;
- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи системи;
- Риск от загуба от външни събития, включително правен риск.

Управлението на операционния риск се основава на принципите за непоемане на необоснован риск, стриктно спазване на нивата на компетентност и приложимата нормативна уредба. Банката прилага надеждни методи за ограничаване влиянието на операционните рискове, в т.ч. чрез разделяне на функциите и отговорностите, двоен контрол, нива на компетентност, вътрешен контрол и други. Допълнително във всички вътрешни правила и политика на Банката са заложи контролни процедури по редуциране на операционния риск.

В процеса на управление на операционния риск стриктно се наблюдават и регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността различните звена и процеси на Банката, като събитията, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези със съществен ефект, служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.4. Операционен риск (продължение)

Операционният риск е измерим и контролируем, като в процеса на работа се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Банката.

За целите на измерване на операционния риск Банката прилага "Метода на базисния индикатор".

4.5. Управление на собствения капитал

Основните цели на Банката при управлението на собствения капитал е да поддържа неговото ниво в размери достатъчни за развитие на дейността и постигане на общите цели, заложи при създаването ѝ – подкрепа на икономическата политика на страната и развитието на малкия и среден бизнес.

В дейността си, Банката следва да спазва регулаторните изисквания за капитала, както и да продължи да оперира като действащо предприятие.

В таблицата са показани основните компоненти на собствения капитал, съгласно регулаторните изисквания и съотношенията, които Банката е постигнала:

	2018	2017
СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА	646,679	636,570
КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	646,679	636,570
БАЗОВ СОБСТВЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	646,679	636,570
Акционерен капитал	601,774	601,774
Законови резерви	63,882	62,997
Допълнителни резерви	75,153	67,180
Натрупан друг всеобхватен доход	6,047	4,905
Нематериални активи	(285)	(268)
Инвестиции в дъщерни дружества	(105,625)	(87,643)
Преходни корекции на базовия собствен капитал от първи ред	9,649	(994)
Елементи на или приспадания от базовия собствен капитал от първи ред - други	(3,916)	(11,381)
ДОПЪЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	-	-
КАПИТАЛ ОТ ВТОРИ РЕД	-	-

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.5. Управление на собствения капитал (продължение)

	2018	2017
<u>ОБЩ РАЗМЕР НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ</u>	1,798,134	1,151,075
Кредитен риск – Стандартизиран подход	1,581,269	1,041,637
Централно управление или централни банки	50,976	-
Регионални или местни власти	-	202
Субекти от публичния сектор	-	9,506
Многостранни банки за развитие	939	939
Институции	184,806	125,576
Предприятия	827,069	530,416
На дребно	5,209	7,734
Обезпечени с ипотека върху недвижими имоти	265,587	101,621
Влошени експозиции	166,960	188,827
Позиции, свързани с високорискови експозиции	2,934	2,936
Капиталови инструменти	199	152
Други позиции	76,590	73,728
Валутен риск	105,452	-
Оперативен риск – Подход на базисния индикатор	111,413	109,438

	2018	2017
Съотношение на базовия собствен капитал от първи ред	35.96%	55.30%
Съотношение на обща капиталова адекватност	35.96%	55.30%

Буфер с оглед запазването на капитала	44,954	28,777
Буфер с оглед на системния риск	53,944	34,532

Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер	-	-
Буфер на други институции със системно значение	2,248	-

Регулаторно изисквани нива

Адекватност на базовия собствен капитал от първи ред	4.50%	4.50%
Адекватност на капитал от първи ред	6.00%	6.00%
Обща капиталова адекватност	8.00%	8.00%

Буфер с оглед запазването на капитала	2.50%	2.50%
Буфер с оглед на системния риск	3.00%	3.00%
Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер	0.00%	0.00%
Буфер на други институции със системно значение	0.125%	0.00%

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Таблицата показва балансовите и справедливите стойности на активите и пасивите, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности.

Към 31.12.2018	Балансова стойност							Справедлива стойност			
	Без л.	Държа-ни до падеж	Заеми и вземания	Държан и за търгува не	Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Активи, оценявани по справедлива стойност											
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	21	-	-	-	594,249	-	594,249	593,520	-	-	593,520
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	-	-	27,128	27,128	-	-	27,128	27,128
Инвестиционни имоти	25	-	-	-	-	7,649	7,649	-	-	7,649	7,649
		-	-	-	594,249	34,777	629,026	593,520	-	34,777	628,297
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност											
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	16	-	297,622	-	-	-	297,622	-	297,622	-	297,622
Предоставени кредити на банки	17	-	99,326	-	-	-	99,326	-	104,972	-	104,972
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	17	-	330,222	-	-	-	330,222	-	330,222	-	330,222
Предоставени кредити и аванси на клиенти	18	-	1,039,080	-	-	-	1,039,080	-	1,069,236	-	1,069,236
Вземания от Републиканския бюджет		-	471,999	-	-	-	471,999	-	497,667	-	497,667
Ценни книжа, държани до падеж	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		-	2,238,249	-	-	-	2,238,249	-	2,299,719	-	2,299,719
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност											

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Към 31.12.2018	Балансова стойност						Справедлива стойност				
	Бе л.	Държа-ни до падеж	Заеми и вземания	Държан и за търгува не	Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Депозити от кредитни институции - Разплащателни сметки и срочни депозити от	28	-	-	-	-	5,759	5,759	-	5,759	-	5,759
Депозити от други клиенти, различни от кредитни	29	-	-	-	-	1,307,522	1,307,522	-	1,307,933	-	1,307,933
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	-	-	904,782	904,782	-	936,612	-	936,612
Други привлечени средства	31	-	-	-	-	17,306	17,306	-	17,876	-	17,876
	-	-	-	-	-	2,235,366	2,235,369	-	2,268,180	-	2,268,180

Не е оповестена справедливата стойност на ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с балансова стойност 729 хил. лв. към 31 декември 2018 г. (2017 г.: 491 хил. лв.), държани по цена на придобиване, тъй като според Банката тя не може да бъде надеждно оценена.

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2017	Балансова стойност						Справедлива стойност				
	Държа- ни до Бел.	Държа- ни до падеж	Заеми и вземания	Държани за търгува- не	На разполо- жение за продажба	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Активи, оценявани по справедлива стойност											
Ценни книжа на разположение за продажба	21	-	-	-	230,903	-	230,903	230,412	-	-	230,412
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	-	-	15,875	15,875	-	-	15,875	15,875
Инвестиционни имоти	25	-	-	-	-	7,702	7,702	-	-	7,702	7,702
					230,903	23,577	254,480	230,412	-	23,577	253,989
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност											
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	16	-	447,648	-	-	-	447,648	-	447,648	-	447,648
Предоставени кредити на банки	17	-	113,869	-	-	-	113,869	-	116,576	-	116,576
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	17	-	84,510	-	-	-	84,510	-	84,510	-	84,510
Предоставени кредити и аванси на клиенти	18	-	699,680	-	-	-	699,680	-	710,313	-	710,313
Вземания от Републиканския бюджет		-	737,516	-	-	-	737,516	-	799,661	-	799,661
Ценни книжа, държани до падеж	20	594	-	-	-	-	594	-	598	-	598
		594	2,083,223	-	-	-	2,083,817	-	2,159,306	-	2,159,306

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2018
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Към 31.12.2017	Балансова стойност						Справедлива стойност				
	Държа- ни до Бел.	падеж	Заеми и вземания	Държани за търгува- не	На разполо- жение за продажба	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност											
Депозити от кредитни институции -											
Разплащателни сметки и Депозити от други клиенти, различни от кредитни	28	-	-	-	-	33,909	33,909	-	33,909	-	33,909
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	-	-	869,822	869,822	-	899,003	-	899,003
Други привлечени средства	31	-	-	-	-	17,492	17,492	-	18,385	-	18,385
		-	-	-	-	1,711,813	1,711,813	-	1,742,509	-	1,742,509

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Представената по-долу таблица показва справедлива стойност на активите и пасивите, оценявани по справедлива стойност по вид активи към отчетната дата:

Вид финансов инструмент	Спр. Ст-ст към	Спр. Ст-ст към	Ниво на справедлива стойност	Техника на оценяване	Значими ненаблюдавани входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдавани входящи данни и справедлива стойност
Инвестиционни имоти	7,649	7,702	Ниво 3	<p>Метод на пазарните сравнения</p> <p>При метода на сравнителните продажби се прави оценка чрез пряко сравнение на разглеждания имот и подобни на него, които са били продадени като цената се определя въз основа на тези предишни сделки. При използването на този подход е необходимо, данните за сравняваните имота да бъдат действително сходни, имотите да са подобни, да са в същия район и времето на сделката и датата, към която се изготвя оценката да са близки.</p>	<p>1. Коефициент за пазарна реализация (0.8-0.95)</p> <p>2. Коефициент за местоположение (0.81-1.0)</p> <p>3. Коефициент за специфични особености (състояния) (0.8-1.1)</p>	<p>Определената справедлива стойност ще се увеличи (намали) ако:</p> <ul style="list-style-type: none"> Коефициентът на пазарна реализация се увеличи (намали). Коефициентът на местоположение се увеличи (намали) Коефициентът на състояние се увеличи (намали)
Активи, придобити от обезпечения	27,128	15,875		<p>Метод на капитализиране на дохода (приходна стойност)</p> <p>Приходният метод при изготвяне на оценка на недвижим имот е анализ на стойността на оценявания имот, основан на способността му да генерира приходи чрез капитализиране на нетния приход от имота за даден период. При определяне на приходната стойност на оценявания обект се изхожда от трайно реализирания чист годишен приход на недвижимия имот, като приходната стойност е определена на база реален или възможен постоянно достиган наем, определен на база среден предлаган наем в района (наблюдавана входяща информация), при отчитане състоянието на сградния фонд и остатъчния срок на ползване.</p>	<p>Корекционен коефициент за пазарна адекватност на офертите (от -10% до +5%)</p>	<p>Определената справедлива стойност ще се увеличи (намали) ако:</p> <ul style="list-style-type: none"> Корекционният коефициент за пазарна адекватност на офертите се увеличи (намали).

Банката е доброволно оповестила справедливите стойности на активите, придобити от обезпечения към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г.

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Справедлива стойност на финансови активи и пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност, но се изисква оповестяване по справедлива стойност.

Вид финансов инструмент	Спр. ст-ст към 31.12.2018	Спр. ст-ст към 31.12.2017	Ниво на спр. Ст-ст	Техника на оценяване	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и спр. Ст-ст	
					Значими ненаблюдаеми входящи данни	Значими ненаблюдаеми входящи данни и спр. Ст-ст
Предоставени кредити на банки	104,972	116,576	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са дисконтирани с Euribor за 12 месеца, но не по-малко от 0 с корекция спрямо кривата на доходност на български ДЦК на първичен пазар по публикация в Bloomberg	неприложимо	неприложимо
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,069,236	710,313	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на публикуваните лихвени проценти по нов бизнес за декември 2018 г. от БНБ пазарна статистика, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Вземания от Републиканския бюджет	497,667	799,661	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на български ДЦК към декември 2018, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях	неприложимо	неприложимо
Ценни книжа, държани до падеж	-	598	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на публикуваните лихвени проценти по нов бизнес за кредити към нефинансови предприятия за декември 2018 г. от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Други привлечени средства	17,876	18,385	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на българските държавни ценни книжа към декември 2018 г,	неприложимо	неприложимо
Привлечени средства от международни институции	936,612	899,003	Ниво 2	публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо

За активите и пасивите от баланса, които не са оповестени в таблицата, Ръководството на Банката счита, че тяхната справедлива стойност е близка до тяхната балансова стойност.

6. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ

	2018	2017
Приходи от лихви		
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност		
Кредити и аванси на клиенти	44,756	44,994
Вземания от Републиканския бюджет	9,254	10,157
Кредити на банки	1,707	2,507
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	10	52
Депозити в други банки	1,872	945
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	4,677	2,005
Други пасиви (ефект от отрицателни лихви)	1,004	88
	<u>63,280</u>	<u>60,748</u>
 В т.ч. Приходи от лихви по обезценени кредити и вземания	 <u>4,322</u>	 <u>4,567</u>
 Разходи за лихви		
Привлечени средства от международни институции	(6,631)	(4,464)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	(648)	(891)
Други привлечени средства	(124)	(128)
Други активи (ефект от отрицателни лихви)	(2,061)	(255)
Финансов лизинг	(21)	-
Депозити от кредитни институции	(4)	(16)
	<u>(9,489)</u>	<u>(5,754)</u>
 Нетен доход от лихви	 <u>53,791</u>	 <u>54,994</u>

Доходността на активите като съотношение на нетната печалба и балансовото число е 0,83 % (2017: 0,82%).

7. НЕТЕН ДОХОД ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ

	2018	2017
<i>Приходи от такси и комисиони по МСФО 15</i>		
Услуги във връзка с извършване на трансакции	594	-
Издаване на гаранции и акредитиви	1,383	-
Поддържане на сметки	69	-
Общо приходи от такси и комисиони по договори с клиенти	2,046	-
Други такси	16	-
Общо такси и комисиони 2018	<u>2,062</u>	<u>-</u>
 Гаранции и акредитиви	-	1,329
Поддържане на сметки, преводи и касови операции на клиенти	-	570
Обслужване на облигационни емисии	-	252
Управление на средства на Министерство на финансите със специално предназначение (Бележка 30)	-	64
	<u>-</u>	<u>64</u>

	2018	2017
7. НЕТЕН ДОХОД ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)		
Общо такси и комисиони 2017	-	2,215
Разходи за такси и комисиони		
Агентски комисиони	(2)	(1)
Обслужване на сметки в други банки	(29)	(30)
Преводи и касови операции в други банки	(4)	(3)
Общо разходи за такси и комисиони	(35)	(34)
Нетен доход от такси и комисиони	2,027	2,181
8. НЕТЕН ДОХОД ОТ ОПЕРАЦИИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА		
	2018	2017
Нетна печалба от сделки с чуждестранна валута	386	419
Нетна печалба/(загуба) от преценка на валутни активи и пасиви	(7)	(10)
	379	409
9. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЦЕННИ КНИЖА ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД		
	2018	2017
Нетна печалба от сделки с ценни книжа отчитани по справедлива стойност в ДВД, в т. ч. и реализиран преоценъчен резерв	738	188
	738	188
10. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА		
	2018	2017
Получени дивиденди	909	1,393
Приходи от наем от инвестиционни имоти	594	480
Възстановени съдебни разноски	839	348
Печалба от продажба на активи, държани за продажба	437	197
Приходи от продажба на ДМА	1	7
Други приходи	224	89
	3,004	2,514

11. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	2018	2017
Разходи за активи, държани за продажба	(280)	(335)
Съдебни разноси	(28)	(62)
Загуби от преоценка на инвестиционни имоти	-	-
Данък при източника	(286)	(223)
Преки оперативни разходи, възникващи от инвестиционни имоти	(204)	(165)
Разходи за продажба на ДМА	(1)	(31)
Други разходи	(658)	-
	<u>(1,457)</u>	<u>(816)</u>

12. РАЗХОДИ ЗА/(ПРИХОДИ ОТ РЕИНТЕГРИРАНИ) ОБЕЗЦЕНКИ И ПРОВИЗИИ

	2018	2017
Разходи за/(Приход от/ реинтегрирани) обезценки на кредити, нетно	(5,694)	(23,091)
Разходи за/(Приход от/ реинтегрирани) обезценки по неуسوени кредити	472	
Разходи за /(Приходи от реинтегриране на) провизии по гаранции, нетно	(1,624)	2,511
Разходи за/ (Приходи от реинтегриране на) обезценки на активи, придобити от обезпечения	(232)	(194)
Разходи за /(Приходи от реинтегриране на) провизии по ценни книжа, нетно	(1,703)	-
	<u>(8,781)</u>	<u>(20,774)</u>

Движението на балансово натрупаните разходи за обезценки и провизии е оповестено в Бележка 18В и Бележка 31.

13А. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2018	2017
Възнаграждения на персонала и социално осигуряване	(10,245)	(8,302)
Възнаграждения на членове на Управителния съвет и Надзорния съвет	(1,445)	(1,630)
	<u>(11,690)</u>	<u>(9,932)</u>
	2018	2017
<i>Разходите за персонала включват:</i>		
Заплати	(8,920)	(7,195)
Социални осигуровки	(1,132)	(936)
Социални придобивки	(108)	(96)
Начислени суми по обезщетения при пенсиониране	(85)	(75)
	<u>(10,245)</u>	<u>(8,302)</u>

13Б. ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ

	2018	2017
Вноски във Фонд за реструктуриране на банките	(6,913)	(3,180)
Вноски във Фонда за гарантиране на влоговете	(47)	(39)
Наеми	(9)	(10)
Комуникации и ИТ услуги	(530)	(494)
Поддръжка офис и офис – техника	(752)	(550)
Правни и консултантски услуги	(271)	(226)
Реклама и представителни мероприятия	(858)	(320)
Данъци и държавни такси	(207)	(199)
Външни услуги	(285)	(204)
Консултантски услуги от регистрираните одиторски предприятия	(2)	(9)
Командировки	(88)	(45)
Одит услуги от регистрираните одитори	(158)	(131)
	<u>(10,120)</u>	<u>(5,407)</u>

Начислените за годината суми за услуги, извършени от регистрираните одитори на Дружеството включват: независим финансов одит – 158 хил. лв. (2017 г.: 131 хил. лв.), включително договорени процедури за 6 хил. лв. (2017: 6 хил. лв.), данъчни консултации - 0 хил. лв. (2017 г.: 0 хил. лв.), за други услуги, несвързани с одита - 2 хил. лв. (2017 г.: 9 хил. лв.).

14. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

	2018	2017
Разход за текущ данък	1,396	2,004
(Приход)/разход от отсрочени данъци в резултат на проявени временни разлики	60	117
(Приход)/разход от отсрочени данъци в резултат на проявени на счетоводната политика	167	-
Общо разход за текущ данък	<u>1,623</u>	<u>2,121</u>

Данъците включват: невъзстановим ДДС, еднократни данъци, местни данъци и такси, държавни и съдебни такси.

	2018	2017
Счетоводна печалба	<u>26,753</u>	<u>22,266</u>
Разход за данък според действаща данъчна ставка (10% за 2018, 10% за 2017)	2,675	2,226
Разход за непризнати разходи за данъчни цели	38	34
Приходи, непризнати за данъчни цели	(129)	(139)
(Приход)/разход от отсрочени данъци в резултат на промяна на счетоводната политика	(961)	-
Общо разход за данък	<u>1,623</u>	<u>2,121</u>
Ефективна данъчна ставка	<u>6,07%</u>	<u>9,53%</u>

През 2018 г. Банката е направила авансови вноски за корпоративен данък на стойност 2,640 хил. лв. (2017: 3,600 хил. лв.)

14. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Салдата на отсрочените данъци се отнасят към следните позиции от индивидуалния отчет за финансовото състояние и измененията в индивидуалния отчет за всеобхватния доход:

	Активи		Пасиви		Изменения в отчета за всеобхватния доход
	2018	2017	2018	2017	
Имоти и оборудване	(15)	(15)	-	-	-
Други активи	(232)	(444)	-	-	212
Гаранционен портфейл	-	206	-	-	(206)
Други задължения	-	(55)	-	-	55
Ценни книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	-	(840)	-	-	840
	(247)	(1,148)	-	-	901

Измененията във временните разлики през годината се признават в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира достатъчна данъчна печалба.

15. НЕТНА ПРОМЯНА В СПРАВЕДЛИВАТА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	2018	2017
Промяна в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		
Печалби /(загуби), възникнали през годината	1,781	1,466
10% данък	(673)	-
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	1,108	1,466

16. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНА СМЕТКА В ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА

	2018	2017
Касова наличност	335	244
Разплащателни сметки	297,287	447,404
<i>В т.ч. Минимални задължителни резерви</i>	<u>172,143</u>	<u>120,400</u>
Общо предоставени средства при Централната банка	<u>297,287</u>	<u>447,404</u>
Общо парични средства в каса и по сметки при Централната банка	<u>297,622</u>	<u>447,648</u>

Предоставените депозити при Централната банка са с лихва -0,60 % за превишението с над 105% на МЗР (2017 г.: - 0,60 %).

17. ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ

	2018	2017
Разплащателни сметки и депозити на виждане в местни банки	111	212
Разплащателни сметки и депозити на виждане в чуждестранни банки	14,938	12,512
<i>в т.ч. Разплащателни сметки с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>4,506</i>	<i>2,182</i>
Срочни депозити в местни банки (вкл. репо сделки)	244,030	71,786
<i>Срочни депозити в чуждестранни банки (вкл. репо сделки)</i>	<i>71,143</i>	<i>-</i>
<i>в т.ч. Срочни депозити с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>315,173</i>	<i>71,786</i>
Предоставени кредити на местни банки	98,971	101,270
Предоставени кредити на чуждестранни банки	1,467	12,599
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити на банки	<u>(1,112)</u>	<u>-</u>
	<u>429,548</u>	<u>198,379</u>

Към 31.12.2018 г. са предоставени целеви кредити в лева и евро за кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия с оригинален матуритет до 10 години и лихвени нива в диапазон от 1,40% до 4,50% (2017 г.: 1.49% до 4.40%).

Средства в размер на 10,543 хил. лв. са блокирани по разплащателни сметки в чуждестранни банки като покритие по акредитиви. (2017: 10,542 хил. лв.)

Към 31.12.2018 г. са предоставени кредити на местни банки във валута с номинална стойност в размер на 5,745 хил. евро и легова равностойност 11,236 хил. лв. (31.12.2017 г. – няма предоставени заеми), с оригинален матуритет до 2027 г. и погасяване на кредитите на четири вноски. Кредитите са целеви и са отпуснати на банки за директно кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия (МСП) съгласно заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW.

18. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ

	2018	2017
Кредити (брутна стойност)	1,197,889	854,853
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити	(158,809)	(155,173)
	<u>1,039,080</u>	<u>699,680</u>

	2018	2017
А. Анализ по видове клиенти (брутна стойност)		
Предприятия и еднолични търговци	1,194,728	850,855
Общини	928	1,099
Частни физически лица	2,233	2,899
	<u>1,197,889</u>	<u>854,853</u>

	2018	2017
Б. Анализ по отрасли по предназначение на кредита (брутна стойност)		
Промисленост, общо	435,435	300,655
<i>Промисленост - производство и разпределение на енергия</i>	74,452	85,046
<i>Промисленост - производство на машини и оборудване</i>	67,611	62,742
<i>Промисленост - производство на тютюневи изделия</i>	149,129	58,773
<i>Промисленост - производство на хранителни продукти</i>	51,392	50,032
<i>Промисленост - други производства</i>	92,851	44,062
Строителство	162,402	146,346
Транспорт	130,765	105,615
Финансови услуги	113,942	77,456
Операции с недвижими имоти	49,552	49,286
Административни и офис дейности	-	48,815
Търговия	32,165	35,848
Държавно управление	77,659	32,376
Селско стопанство	29,159	26,984
Туристически услуги	108,148	16,282
Събиране и обезвреждане на отпадъци	4,190	8,399
Други отрасли	54,472	6,791
	<u>1,197,889</u>	<u>854,853</u>

Банката предоставя основно средства за финансиране на дейности на малки и средни предприятия, както и на инвестиционни проекти за реализиране на възвръщаемост между 5 до 10 години.

18. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

В. Движение на коректива за обезценки и несъбираемост на кредитите

	2018			2017		
	Индивидуално обезценени	Колективно обезценени	Общо	Индивидуално обезценени	Колективно обезценени	Общо
На 1 януари	155,173	-	155,173	141,144	-	141,144
Ефект от МСФО 9	10,076	-	10,076	-	-	-
Разходи за обезценки	29,170	-	29,170	42,644	-	42,644
Реинтегрирани обезценки	(23,476)	-	(23,476)	(19,553)	-	(19,553)
Отписани за сметка на обезценки	(12,134)	-	(12,134)	(9,062)	-	(9,062)
Към 31 декември	158,809	-	158,809	155,173	-	155,173

19. ВЗЕМАНИЯ ОТ РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ

	2018	2017
Придобити вземания	-	9,506
Програма Енергийна ефективност	472,803	728,010
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити (колективна обезценка)	(804)	-
	471,999	737,516

Към 31.12.2018 г., (аналогично към 31.12.2017 г.) вземанията класифицирани като Вземания от Републикански бюджет – Придобити вземания, представляват вземания, възникнали по договори за цесия с длъжници, второстепенни разпоредители с бюджетни средства.

С Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на РБ се прие Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата), за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмата и за определяне на органите, отговорни за реализацията ѝ.

Финансирането на Програмата се извършва чрез ББР. За целта, Банката сключва тристранни договори с областните управители (представители на държавата), общинските кметове (пълномощници на сдруженията на собствениците).

Банката счита, така възникналите вземания за носители на минимален кредитен риск, доколкото източник на погашенията е бюджета на РБ. Целево привлеченият ресурс от международни партньори, за целите на финансиране на програмата, ползва държавна гаранция (вж. бележка 30).

Уسوените средства по Програмата към 31.12.2018 г. са в размер на 471,999 хил. лв. (към 31.12.2017 г. са : 728,010 хил. лв.)

20. ЦЕННИ КНИЖА, ДЪРЖАНИ ДО ПАДЕЖ

	2018	2017
Корпоративни облигации на финансови предприятия	-	594
	<u>-</u>	<u>594</u>

Корпоративните облигации на финансови предприятия представляват облигации, издадени от българско дружество, деноминирани в EUR с номинал 1,000 хил. евро.

21.A ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОЦЕНЯВАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Считано от 01.01.2018 г., съгласно МСФО 9, Банката отчита нова категория активи в отчета за финансовото си състояние: финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

	2018	2017
Държавни ценни книжа	540,158	-
Корпоративни облигации	50,808	-
Акции на непублични дружества	2,722	-
Участие в инвестиционна програма SIA (Бележка 35)	546	-
Акции на публични дружества	15	-
	<u>594,249</u>	<u>-</u>

Движение на финансови активи оценявани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход

	2018	2017
Към 1 януари	230,903	-
Увеличение (покупки)	483,171	-
Намаление (продажби и/или падежиране)	(119,447)	-
Нетно (намаление)/увеличение от преоценки на финансови активи оценявани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	(378)	-
Към 31 декември	594,249	-

21.Б ЦЕННИ КНИЖА НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОДАЖБА

През 2017 г. Банката отчита съгласно МСС 39, Активи на разположение за продажба, както следва:

	2018	2017
Държавни ценни книжа	-	227,917
Корпоративни облигации	-	-
Акции на непублични дружества	-	2,620
Участие в инвестиционна програма SIA (Бележка 35)	-	352
Акции на публични дружества	-	14
	<u>-</u>	<u>230,903</u>

През 2018 г., тези активи са прекатегоризирани във Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през Друг всеобхватен доход.

Движение на финансови активи на разположение за продажба

	2018	2017
Към 1 януари	-	264,368
Увеличение (покупки)	-	53,258
Намаление (продажби и/или падежиране)	-	(88,189)
Нетно (намаление)/увеличение от преоценки на финансови активи оценявани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	-	1,466
Към 31 декември	<u>-</u>	<u>230,903</u>

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се състоят основно от държавни ценни книжа с емитент Република България или други европейски държави, и корпоративни облигации.

От притежаваните от Банката акции в непублични дружества, 2,538 хил. лв. са акции от капитала на Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ). Невнесената част от номиналната стойност по придобитите акции на ЕИФ е дължима след решение, което следва да се вземе на Общо събрание на акционерите на ЕИФ.

Останалата част от акциите в непублични дружества в размер на 183 хил. лв. са акции от капитала на лицензираното дружество като оператор на платежни системи по българското законодателство БОРИКА – Банксервиз АД. Акционери в това дружество могат да бъдат само банки и те придобиват своите акции по специален ред, като стойността на една акция при придобиване се определя на база формула, установена в устава на дружеството.

Формираният преоценъчен резерв по финансови активи на разположение за продажба към 31.12.2018 г. е в размер на 4,568 хил. лв. – положителна величина (31.12.2017 г.: 4,947 хил. лв. положителна величина) (Бележка № 34).

През 2018 г., няма прехвърлена и отчетена обезценка на активи, отчетани през друг всеобхватен доход в текущата печалба или загуба за годината. (Бележка № 9) (2017 г.: няма прехвърлена и отчетена обезценка на ценни книжа на разположение за продажба в отчета за всеобхватния доход.).

22. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Банката е едноличен собственик на капитала на Национален гаранционен фонд ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър на 22.08.2008 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2018 г. е 800,000 акции по 100 лева на акция (31.12.2017 г.: 800,000 акции по 100 лева на акция). Към 31.12.2018 г., размерът на внесенния капитал е 80,000 хил. лв. (31.12.2017 г.: 80,000 хил. лв.). Към 31.12.2018 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 80,000 хил. лв. (31.12.2017 г.: 80,000 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване.

Банката е едноличен собственик на капитала на Микрофинансираща институция Джобс, регистрирано на 14 януари 2011 година. Общият размер на внесенния капитал е в размер на 7,643 хил. лв. разпределен в 76,430 броя акции по 100 лева на акция. Към 31.12.2018 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 7,643 хил. лв. (31.12.2017 г.: 7,643 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване.

Българска банка за развитие и Национален гаранционен фонд са собственици на капитала на Фонд за капиталови инвестиции учреден на 24 август 2018г , Капиталът на дружеството е 65 000 хил. лв. разпределен на 650 000 броя акции по 100 лева на акция.

Българска банка за развитие е записала 550 000 поименни акции на обща стойност 55 000 хил. лв., представляващи 84,62 % от капитала. Национален Гаранционен фонд е записал 100 000 акции на обща стойност 10 000 хил. лв., представляващи 15,38 % от капитала на фонда.

Към 31.12.2018г. Българска банка за развитие е внесла 13 750 хил. лв., представляващи 25% от размера на вноската в уставния капитал, а Национален Гаранционен фонд е внесъл 2 500 хил. лв., представляващи 25% от размера на вноската в уставния капитал.

Търговски Център Марица ЕООД става собственост на Българска банка за развитие АД с решение на Управителния съвет на банката, съгласно протокол № 29 от 18.05.2018г.

Към 31.12.2018 г. ръководството е направило преглед за обезценка на инвестициите в дъщерни дружества и е установено, че не са налични индикации за такава.

23. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ, НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Земя и сгради	Банково оборудване и компютри	Стопански инвентар	Транспортни средства	Лиценз и софтуер	Общо
Отчетна стойност						
На 1 януари 2017 г.	32,553	2,114	603	291	1,071	36,632
Придобити	-	196	181	-	132	509
Излезли от употреба	-	(338)	(221)	-	(5)	(564)
На 31 декември 2017 г.	32,553	1,972	563	291	1,198	36,577
Придобити	-	23	106	775	105	1,009
Излезли от употреба	-	(18)	-	-	-	(18)
На 31 декември 2018 г.	32,553	1,977	669	1,066	1,303	37,568
Натрупана амортизация						
На 1 януари 2017 г.	721	993	252	123	845	2,934
Начислена за годината	576	308	57	58	93	1,092
Отписана	-	(313)	(80)	-	(5)	(398)
На 31 декември 2017 г.	1,297	988	229	181	933	3,628
Начислена за годината	576	266	72	136	88	1,138
Отписана	-	(16)	-	-	-	(16)
На 31 декември 2018 г.	1,873	1,238	301	317	1,021	4,750
Балансова стойност						
На 31 декември 2018 г.	30,680	739	368	749	282	32,818
На 31 декември 2017 г.	31,256	984	334	110	265	32,949
На 1 януари 2017 г.	31,832	1,121	351	168	226	33,698

Напълно амортизираните имоти, машини и съоръжения, които са все още в употреба, към 31.12.2018 г. са в размер на 853 хил. лв. по отчетна стойност (2017 г.: 722 хил. лв.), а на нематериалните активи съответно 837 хил. лв. (2017: 799 хил. лв.).

24. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	2018	2017
Балансова стойност в началото на периода	7,702	7,702
Рекласифицирани от държани за продажба	-	-
Продадени	(53)	-
Загуба от промяна в справедливата стойност, включена в печалбата и загубата за периода	-	-
	<u>7,649</u>	<u>7,702</u>

Банката притежава инвестиционни имоти в резултат на придобити обезпечения от проблемни кредити. Те са отдадени под наем на трети лица. Генерираният приход от наем за 2018 г. е в размер на 594 хил. лв. (2017 г.: 480 хил. лв.) (Бележка 11). Справедливата стойност към 31.12.2018 г. е определена от лицензиран независим оценител.

Банката класифицира инвестиционните имоти в ниво 3 спрямо йерархията на справедливите стойности. Справедливата стойност е определена на базата на оценката на лицензирани независими оценители, като са използвани техники за оценка и ключовите входящи данни за оценката на инвестиционни имоти, оповестени в Бележка 5.

25. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Включените към 31.12.2018 г. имоти (земи, сгради и стопански инвентар) на стойност 4,840 хил. лв. (2017 г.: 9,924 хил. лв. земи, сгради и стопански инвентар), са придобити от Банката през 2018 г. срещу погасяване на задължения по проблемни кредити на нейни кредитополучатели.

Активите не се използват и не се планира да се използват в дейността на Банката. За тях ръководството активно търси купувачи, с цел и планове, те да се продадат до края на 2019 г.

Движение на активите държани за продажба през 2018 и 2017 година:	2018	2017
Балансова стойност в началото на периода	9,924	4,657
Придобити от обезпечения	4,835	9,417
Рекласифицирани към активи, придобити от обезпечения	(8,963)	(4,150)
Рекласифицирани към инвестиционни имоти	-	-
Продадени	(956)	-
Обезценка	-	-
	<u>4,840</u>	<u>9,924</u>

26. ДРУГИ АКТИВИ И АКТИВИ, ПРИДОБИТИ ОТ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ

	2018	2017
Активи, придобити от обезпечения	27,128	15,875
Други вземания	12	36
ДДС за възстановяване	545	439
Текущи данъчни вземания (Надвнесен корпоративен данък)	1,244	1,596
Предплатени разходи и аванси	155	211
	<u>29,084</u>	<u>18,157</u>

Активите, придобити от обезпечения включват активи, които са били държани за продажба (придобити от обезпечения по кредити), но които не са били реализирани в предвидения 12 месечен срок и са били рекласифицирани в Активи, придобити от обезпечения. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализируема стойност.

Движение на активи, придобити от обезпечение през 2018 и 2017 година:	2018	2017
Балансова стойност в началото на периода	15,875	11,372
Рекласифицирани от държани за продажба	8,963	4,150
Допълнителни капитализирани разходи	3,096	1,341
Продадени	(575)	(794)
Обезценка (бележка 12)	(231)	(194)
Балансова стойност в края на периода	<u>27,128</u>	<u>15,875</u>

27. ДЕПОЗИТИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	2018	2017
Депозити от местни банки	4,323	32,361
Депозити от чуждестранни банки	1,436	1,548
	<u>5,759</u>	<u>33,909</u>

Няма задължения за лихви по депозити от кредитни институции към 31.12.2018 г. (2017: 12 хил. лв.)

	2018	2017
Срочни депозити	-	30,012
Безсрочни депозити	5,759	3,897
	<u>5,759</u>	<u>33,909</u>

28. ДЕПОЗИТИ ОТ ДРУГИ КЛИЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	2018	2017
Частни физически лица	5,166	8,268
Предприятия и еднолични търговци	1,209,268	688,440
Депозити със специално предназначение	93,088	93,882
	<u>1,307,522</u>	<u>790,590</u>

	2018	2017
Срочни депозити	605,448	206,052
Безсрочни депозити	702,074	584,538
	<u>1,307,522</u>	<u>790,590</u>

Начислените задължения за лихви по депозитите от други клиенти, различни от кредитни институции към 31.12.2018 г. са в размер на 539 хил. лв. (2017: 156 хил. лв.).

Сумите на депозитите със специално предназначение представляват депозити на „Национален Гаранционен Фонд“ ЕАД, дъщерно дружество на ББР, във връзка с проекти за създаване на Гаранционен Фонд за подпомагане на селските райони на страната по Програма за развитие на селските райони на Република България (2007-2013 г.) към Министерство на земеделието и храните, както и по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ (2007-2013 г.) към Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА).

	2018	2017
Срочни депозити	605,448	206,052
Безсрочни депозити	702,074	584,538
	<u>1,307,522</u>	<u>790,590</u>

29. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

	2018	2017
Дългосрочно рамково споразумение за заем с Банката за развитие към Съвета на Европа	277,271	325,929
Дългосрочни заеми от Европейската инвестиционна банка	146,722	146,721
Дългосрочни заеми от Скандинавска инвестиционна банка	11,947	16,521
Дългосрочни заеми от Кредитанцалт фюр Видерауфбау	154,223	195,667
Китайска Ексим Банка	97,727	-
Дългосрочни заеми от JVIC Японската банка за международно сътрудничество	-	969
Европейски инвестиционен фонд	1,712	7,859
Индустриална и търговска банка на Китай	-	19,660
Китайска банка за развитие	215,180	156,496
	<u>904,782</u>	<u>869,822</u>

Начислените задължения за лихви по привлечени средства от международни институции към 31.12.2018 г. са в размер на 755 хил. лв. (2017: 924 хил. лв.)

Ефективните лихвени проценти по привлечени средства от международни институции към 31.12.2018 г. са в границите от 0% до 1.75 % (31.12.2017 г.: от 0 % до 3.39%).

Банка за развитие към Съвета на Европа

На 18.11.2009 г. е сключен договор за заем между Българска банка за развитие АД и Банката за развитие към Съвета на Европа в размер на 15,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти на микро, малки и средни предприятия от реалния сектор с цел създаване на нови и запазване на съществуващи работни места. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2018 г. е изцяло усвоен, а дължимата главница по заема е в размер на 3,750 хил. евро с легова равностойност 7,334 хил. лв. (31.12.2017 г.: 5,625 хил. евро с легова равностойност 11,002 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка.

На 30.03.2011 г. е подписан нов договор между Българска банка за развитие АД и Банката за развитие към Съвета на Европа за 20,000 хил. евро. Договорените средства от този заем имат за цел да подобрят достъпа до финансиране на българските малки и средни предприятия, да се създадат нови работни места, както и да се запазят вече съществуващи такива. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2018 г., заемът е напълно усвоен, а дължимата главница по заема е в размер на 9,000 хил. евро с легова равностойност 17,602 хил. лв. (31.12.2017 г.: 11,000 хил. евро с легова равностойност 21,514 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

29. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Банка за развитие към Съвета на Европа (продължение)

На 23 февруари 2016 г., Българска банка за развитие подписа Договор с Банката за развитие на Съвета на Европа (БРСЕ) в размер на 150,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки в рамките на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС). Заемът е целеви и ще се използва за санирането на многофамилни жилища. Сроктът за погасяване на заема е до 10 години. Към 31.12.2018 г., заемът е напълно усвоен.

Заемът е обезпечен с държавна гаранция, предоставена на основание Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между БРСЕ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 3.05.2016 г.

Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради беше приета с решение на Министерския съвет от 27 януари 2015 г.

Към 31.12.2018 г., дългът по заема е в размер на 129,000 хил. евро с легова равностойност 252,302 хил. лв. (към 31.12.2017 г.: 150,000 хил. евро с легова равностойност 293,375 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

Европейската инвестиционна банка

На 18 ноември 2016 г. ББР подписа Договор с Европейската Инвестиционна Банка в размер на 150,000 хил. евро за финансиране на проекти на малки и средни предприятия. Средствата се предоставят с подкрепата на ЕС чрез гаранция от ЕФСИ (Европейски фонд за стратегически инвестиции), част от Инвестиционния план за Европа – „Плана Юнкер“. Средствата ще бъдат използвани за кредитиране на МСП, вкл. за иновативни проекти, за подкрепа на райони с висока безработица, за младежка заетост или за стартиращи компании, чрез банки – партньори, други финансови посредници или директно. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2018 г., дължимата главница по заема е в размер на 75,000 хил. евро с легова равностойност 146,687 хил. лв. (към 31.12.2017 г.: 75,000 хил. евро с легова равностойност 146,687 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Кредитанцалт фюр Видерауфбау

На 27 юли 2010 г., Българска банка за развитие АД подписа директен заем за 25,000 хил. евро с германската банка за развитие Кредитанцалт фюр Видерауфбау (КФВ). Финансовият ресурс е предназначен за пряко кредитиране на малки и средни предприятия и/или за предоставяне на кредитни линии на търговските банки за целево финансиране на бизнеса. Заемът е необезпечен и към 31.12.2018 г. е изцяло усвоен.

Към 31.12.2018 г. дължимата главница по заема е в размер на 5,882 хил. евро с легова равностойност 11,505 хил. лв. (към 31.12.2017 г., дължимата главница е в размер на 8,824 хил. евро с легова равностойност 17,257 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

29. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Кредитанцалт фюр Видерауфбау (продължение)

На 16 август 2016 г., Българска банка за развитие подписа Договор с КфВ в размер на 100,000 хил. евро. Средствата ще се използват за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки, изпълнявани от малки и средни предприятия в България в рамките на НПЕЕМЖС. Заемът е обезпечен с държавна гаранция, в рамките на Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между КфВ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 30.12.2016 г. Срокът за погасяване на заема е 7 години с 2 години гратисен период. Към 31.12.2018 г., заемът е напълно усвоен.

Към 31.12.2018 г., дължимата главница по заема е в размер на 72,727 хил. евро с левова равностойност 142,242 хил. лв. (към 31.12.2017 г., дължимата главница е в размер на 90,909 хил. евро с левова равностойност 177,803 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Скандинавска инвестиционна банка

На 15.12.2010 г. е подписана втора кредитна линия между Скандинавската инвестиционна банка и Българска банка за развитие АД за 20,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на проекти, свързани с възобновяеми енергийни източници или с опазване на околната среда; проекти с участие от страните-членки на Скандинавската инвестиционна банка, както и непряко финансиране чрез търговски банки-партньори. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2018 г., заемът е изцяло усвоен.

Към 31.12.2018 г., дължимата главница по заема е в размер на 6,136 хил. евро с левова равностойност 12,001 хил. лв. (31.12.2017 г.: 8,489 хил. евро с левова равностойност 16,603 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Сумитомо Мицуи – Банкова Корпорация Европа

На 11.11.2014 г., ББР подписа споразумение със Сумитомо Мицуи – Банкова Корпорация Европа за търговско финансиране, което дава възможност за финансиране със срок до 12 месеца на търговски сделки и акредитиви, включително експортни сделки. Споразумението е в размер на 10,000 хил. евро.

Към 31.12.2018 г., няма дълг по заема (31.12.2017 г.: няма дълг по заема). Лихвеният процент е плаващ, базиран на EURIBOR плюс надбавка.

Японска банка за международно сътрудничество

На 17.12.2009 г. е сключен договор за заем между Българска банка за развитие АД и Японската банка за международно сътрудничество в размер на 20,000 хил. евро. Заемът е предназначен за финансиране на проекти с японско участие и може да се усвоява в евро или йени. За заем в евро, приложимият лихвен процент се формира, за 60% от сумата като фиксиран лихвен процент (CIRR + рискова премия), а за останалите 40% от сумата като плаващ лихвен процент (шестмесечен EURIBOR + надбавка). За заем в йени, приложимият лихвен процент при усвоен транс се формира като фиксиран лихвен процент (CIRR + рискова премия). Заемът е необезпечен. Усвоените средства по заема са в размер на 1,122,594 хил. йени с левова равностойност 19,812 хил. лв.

Към 31.12.2018 г., заемът е изцяло погасен (31.12.2017 г.: 70,149 хил. йени с левова равностойност 1,016 хил. лв.).

29. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма Прогрес на Европейския Инвестиционен фонд

На 24.07.2015 г., Българска банка за развитие АД подписа договор за заем с ЕИФ по програма Прогрес в размер на 5,000 хил. евро. Заемът е за финансиране на микро-лизинги и микро-кредити за микро/малки предприятия и за финансиране на микро-кредити чрез финансови институции. Тази програма е насочена към предприятия с до 10 работници и с активи в размер до 2 млн. евро (3,912 хил. лв.). Допустими бенефициенти са и самонаети лица, стартиращи предприятия, или лица с труден достъп до финансиране.

Към 31.12.2018 г., дължимата главница по заема е в размер на 871 хил. евро с левова равностойност 1,704 хил. лв. (31.12.2017 г.: 4,000 хил. евро с левова равностойност 7,823 хил. лв.). Лихвеният процент по заема е фиксиран.

Индустриална и търговска банка на Китай

На 22 февруари 2016 г. ББР подписа Договор за междубанков кредит с ИТБК в размер на 20,000 хил. евро. Средствата са предназначени за общата кредитна дейност на ББР, пряко финансиране на бизнеса или он-лендинг програми чрез търговските банки за подкрепа на инвестиционни проекти и предоставяне на оборотен капитал. Срокът на договора е две години. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2018 г. заемът е изцяло погасен (31.12.2017 г.: 10,000 хил. евро с левова равностойност 19,558 хил. лв.).

Китайска банка за развитие

На 12 май 2017 г., ББР подписа Договор за заем с Китайската банка за развитие в размер на 80,000 хил. евро. Средствата могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР – инвестиционни и оборотни кредити. ББР има възможност да използва финансовия ресурс и за подпомагане на стратегически проекти в рамките на инициативата Belt & Road „Един пояс, един път“. Срокът за погасяване на заема е 10 години с 2 години гратисен период. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2018 г., заемът е напълно усвоен.

Към 31.12.2018 г. дължимата главница по заема е в размер на 80,000 хил. евро с левова равностойност 156,466 хил. лв. (към 31.12.2017 г. 80,000 хил. евро с левова равностойност 156,466 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

На 13.12.2018 г., ББР подписа ново финансово споразумение с Китайската банка за развитие в размер на 300,000 хил. евро. Средствата са предоставени като първи транш по подписаното през месец юли 2018 г. рамково споразумение за 1,5 млрд. евро. Ресурсът може да бъде използван за проекти в рамките на инициативата Belt & Road („Един пояс, един път“) и/или също за проекти за подпомагане на МСП, енергетика, комуникации, транспорт, селско стопанство в България или за други цели, одобрени от ББР и КБР. Срокът на договора е за 10 години.

Към 31.12.2018 г., дължимата главница по заема е в размер на 30,000 хил. евро с левова равностойност 58,675 хил. лв. (към 31.12.2017 г. няма дълг по заема). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

29. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Китайска Ексим Банка

На 28 септември 2017 г., ББР подписа Договор с Китайската Ексим Банка в размер на 50,000 хил. евро. Това е първият договор за заем между ББР и Китайската Ексим Банка, след като през 2014 г. двете институции сключиха споразумение за финансово сътрудничество, което предвижда съвместно финансиране на ключови проекти или области. Средства могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР, краткосрочно и средносрочно търговско финансиране, транс-гранични икономически и търговски транзакции между Китай и България. Срокът за погасяване на заема е 5 години. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2018 г., заемът е напълно усвоен, дължимата главница е в размер на 50,000 хил. евро с левова равностойност 97,792 хил. лв. (31.12.2017 г. няма усвоявания по заема). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

30. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА

	2018	2017
Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW	11,236	11,236
Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление	6,070	6,256
	<u>17,306</u>	<u>17,492</u>

Няма задължения за лихви по други привлечени средства към 31.12.2018г. (2017: 0 хил. лв.)

Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW

На 18.04.2007 г., Банката е сключила договор за заем с Правителството на Република България, представлявано от Министъра на финансите. Договорът е сключен на основание на Спогодбата между Република България и Германия за финансово сътрудничество от 2001 г. и Споразумение между Република България и Кредитанщалт фюр Виедерауфбау (KfW). Съгласно договора на Банката, определена за "Носител на проекта", се предоставят 4,929 хил. евро (9,640 хил. лв.) с цел насърчаване финансирането на микро-, малки и средни предприятия. Срокът на договора е 10 години, считано от датата на предоставяне на средствата, като получената сума заедно с капитализираната лихва се погасява еднократно в края на периода.

На 28.04.2017 г., ББР и Министерство на Финансите подписаха Анекс №1 за удължаване на срока на договора с още 10 години.

Към 31.12.2018 г., главницата по заема, заедно с капитализираната лихва, е в размер на 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв. (към 31.12.2017 г.: 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв.). Лихвата по заема се капитализира на тримесечие и се определя на база на тримесечен EURIBOR плюс надбавка.

Към 31.12.2018 г. Банката е предоставила по този договор заеми на търговски банки в размер на 5,745 евро (31.12.2017 г. – няма предоставени средства). Сумата е включена в обобщената справка за вземания от финансови институции, представена в Бележка №17.

30. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление

Банката е сключила споразумение с Министерство на финансите за управление на средства, предоставени от Кредитанщалт фюр Виедерауфбау (KfW) съгласно договор, подписан между правителствата на България и Германия. Тези средства се предоставят с цел финансиране на малки и средни предприятия. Рискът по предоставяне на тези средства на банки-посредници се носи изцяло от Министерство на финансите. Банката осъществява подбор на банки-посредници, отговаря за трансфериране на средствата към тях, събира информация и извършва периодични прегледи за използването на средствата, наблюдава за срочното изплащане на дължимите суми по главници и лихви по Специалната сметка на Министерство на финансите.

Към 31.12.2018 г., салдото при Банката на средствата е в размер на 3,104 хил. евро с левова равностойност 6,070 хил. лв. (31.12.2017 г.: 3,199 хил. евро с левова равностойност 6,257 хил. лв.).

Банката получава такса за управлението на тези средства и олихвява тримесечно Специалната сметка на фонда.

31. ПРОВИЗИИ

	2018	2017
Провизии по банкови гаранции	2,998	833
Провизии по съдебни дела	187	97
	<u>3,185</u>	<u>930</u>

Провизиите по банкови гаранции представляват сумата, която Банката очаква със значителна вероятност да плати на трети лица. От тях по банкови гаранции по Проект "Гаранционен фонд за микрокредитиране" на МТСП са 699 хил. лв. (2017: 818 хил. лв.), а 2,299 хил. лв. по издадени индивидуални гаранции (2017 г.: 15 хил. лв.)

Провизиите по съдебни дела са заделени за бъдещи плащания по съдебни искове, свързани с трудови спорове са 187 хил. лв.

Таблицата по-долу представя движението на провизиите по гаранции:

	2018	2017
Салдо към 1 януари	833	3 145
Ефект МСФО 9	92	-
Начислени за годината	2,287	4
Използвани през годината	919	198
Реинтегрирани за годината	(1,133)	(2,514)
Салдо към 31 декември	<u>2 998</u>	<u>833</u>

32. ДРУГИ ПАСИВИ

	2018	2017
Задължения към персонала за заплати и социално осигуряване	460	384
Задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране	400	366
Такси по облигационни заеми и гаранции	48	61
Задължения за данъци	318	267
Начисления за разходи	287	698
Задължения към ЕИФ	5	148
Задължения по финансов лизинг	561	-
Други кредитори	142	575
	<u>2,221</u>	<u>2,499</u>

Задълженията към персонала за заплати и социално осигуряване включват: начисления по компенсирани отпуски и социалните осигуровки по тях.

Задължения към персонала при пенсиониране се дължат от Банката при настъпване на пенсионна възраст и са представени по настояща стойност.

Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако има трудов стаж над 10 години в Банката, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. За определяне на тези задължения Банката е направила оценка, като е използвала математически модели и услугите на сертифициран актюер. На база на направените изчисления е определено задължение в индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31.12.2018 г. в размер на 400 хил. лв. (31.12.2017 г.: 366 хил. лв.).

	2018	2017
Настояща стойност на задължението на 1 януари	366	229
Разходи за настоящи услуги	101	49
Разходи за лихви	6	7
Изплатени суми през периода	(19)	-
Актюерски (печалби)/загуби от промени в демографски, финансови предположения и действителен опит	(54)	81
Настояща стойност на задължението на 31 декември	400	366

32. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	Суми при пенсиониране по възраст и стаж		Суми при пенсиониране по болест		Общо	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Актюерска печалба/(загуба) към 1 януари	(41)	22	-	-	(41)	22
Актюерска печалба/(загуба) върху задължението, призната като друг всеобхватен доход за периода	33	(63)	-	-	33	(63)
Актюерска печалба/(загуба) към 31 декември	(8)	(41)	-	-	(8)	(41)

За определяне на настоящата стойност към 31.12.2018 г. са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблица за смъртност, изготвена на базата на статистика, предоставена от Националния Статистически Институт, за общата смъртност на населението в България за периода 2015 – 2017 г.;
- темп на текучество – между 0 % до 10 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи;
- темп на преждевременно пенсиониране поради болест - между 0.027 % до 0.3212 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи
- ефективен годишен лихвен процент за дисконтиране – 1,0% (2017 г. – 1.4%);
- предположенията за бъдещия ръст на заплатите в Банката са в съответствие с плана за развитието на Банката: за 2019 г. – 5 % спрямо нивото през 2018 г. и за 2020 г. и следващи – 5 % спрямо нивото от предходната година.

32. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ефектът за 2018 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

	Увеличение с 1% на ръста на заплатите	Намаление с 1% на ръста на заплатите
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	17	(14)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	60	(49)
	Увеличение с 1% на лихвения процент	Намаление с 1% на лихвения процент
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(9)	12
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(50)	62
	Увеличение с 1% на текуществото	Намаление с 1% на текуществото
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(15)	19
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(53)	65

Ефектът за 2017 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

	Увеличение с 1% на ръста на заплатите	Намаление с 1% на ръста на заплатите
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	13	(11)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2017 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	52	(43)
	Увеличение с 1% на лихвения процент	Намаление с 1% на лихвения процент
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(7)	9
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2017 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(44)	54
	Увеличение с 1% на текуществото	Намаление с 1% на текуществото
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(12)	14
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2017 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(46)	56

33. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ

	2018	2017
Акционерен капитал		
Издадени обикновени акции, платени с парични средства	587,964	587,964
Издадени обикновени акции - апортна вноска (парцел за банкова сграда)	12,200	12,200
Издадени обикновени акции - апортна вноска (банкова сграда)	1,610	1,610
	<u>601,774</u>	<u>601,774</u>

Капиталът на Банката се състои от 6,017,735 броя обикновени, поименни акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че пакет не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката трябва да е държавна собственост, като акциите на държавата в размер на не по-малко от 51% от регистрирания акционерен капитал са непрехвърляеми. Също така, специфично ограничение е установено относно състава на останалите акционери, извън българската държава, чрез Министерството на финансите. Такива могат да бъдат: Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка, Европейския инвестиционен фонд, както и други банки за развитие на държави-членки на Европейския съюз. Акциите на Банката не могат да бъдат залагани, както и правата по тях не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

През м. август 2017 г. с решение на НС, акциите на банката са прехвърлени от Министерство на финансите към Министерство на икономиката и към 31.12.2018 г., 99.99% от акциите на Банката са собственост на Държавата чрез Министерство на икономиката (31.12.2017 г. – 99.99% от акциите на Банката са собственост на Държавата чрез Министерство на финансите).

34. РЕЗЕРВИ

Спрямо общите разпоредби на Търговския закон, Банката трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от 1/10 от годишната печалба след облагане до достигане на размер на фонда 10% спрямо основния капитал по устав. Съгласно Устава на Банката, същата трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от 1/2 от годишната печалба след облагане с данъци до достигане на 50 на сто от уставния капитал.

Банката може да използва средствата от Фонд Резервен за покриване на текущи загуби или за покриване на загуби от предходни периоди, като не могат да бъдат използвани за разпределяне на дивиденди без разрешение на БНБ.

Също така, съгласно Закона за кредитните институции, банките в България не могат да изплащат дивиденди преди да са акумулирали изисквания по закон или устав минимален размер на резервите им (основно Фонд Резервен), или при условие, че с изплащането на дивидентите ще се наруши спазването на регулаторните съотношения за обща капиталова адекватност. Аналогично е и изискването на Закона за Българската банка за развитие.

Към 31.12.2018 г., Фонд Резервен на Банката е в размер на 63,882 хил. лв. (31.12.2017 г.: 62,997 хил. лв.).

34. РЕЗЕРВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2018 г., допълнителните резерви на Банката са в размер на 75,145 хил. лв. (31.12.2017 г.: 67,138 хил. лв.) и са формирани в резултат на разпределение на печалбите на Банката от предходни периоди, съгласно решения на Общото събрание на акционерите.

През 2018 г., след проведено редовно общо събрание на акционерите е взето решение да не се изплати дивидент от печалбата след приспадане на отчисленията за фонд „Резервен“. (2017 г.: е изплатен дивидент от печалбата в размер на 19,314 хил. лв.).

Остатъкът от печалбата на „Българска банка за развитие“ АД за 2017 г., след приспадане на отчисленията за фонд „Резервен“, е отнесе в „Допълнителни резерви“.

Съгласно Закона за Българската банка за развитие, всеки акционер на Банката може да се откаже от полагащия му се дивидент и тогава сумата на дивидента се отнася към допълнителните резерви.

Банката е формирала специален компонент “Резерв по финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход” на собствения капитал, към който се акумулират всички нереализирани печалби и загуби от преценка до справедлива стойност на държаните финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, налични към края на всеки отчетен период. Тези печалби и загуби се трансферират към текущите печалби и загуби при продажба/падеж на съответните ценни книжа и/или при трайна обезценка. Резервът по финансови активи оценявани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход е представен нетно от данъци. Към 31.12.2018 г., този резерв е положителна величина в размер 4,112 хил. лв. (31.12.2017 г.: 4,947 хил. лв. – положителна величина).

35. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

	2018	2017
Условни задължения		
Банкови гаранции и акредитиви	56,073	71,510
в т.ч. с парично покритие	(15,539)	(9,472)
Акредитиви, открити със заемни средства, отчетени като кредитен ангажимент	-	21
Провизии по гаранции (Бележка 31)	(2,998)	(833)
	<u>37,536</u>	<u>61,226</u>
Неотменяеми ангажimenti		
Неусвоен размер на разрешени кредити	348,377	447,976
в т.ч. акредитиви, открити със заемни средства	-	(21)
Невнесена част от акции на Фонд за капиталови инвестиции	41,250	-
Участие в инвестиционна програма SIA	1,410	1,603
Непоискана част от номинал на акции на ЕИФ	4,694	4,694
	<u>395,731</u>	<u>454,252</u>
	<u>433,267</u>	<u>515,478</u>

Към 31.12.2018 г., Банката има сключени споразумения с пет банки-партньори и издадени гаранции на стойност 1,551 хил. лв. (31.12.2017 г.: пет банки-партньори и гаранции на стойност 1,818 хил. лв.).

35. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

На 17.07.2015 г., Българска банка за развитие АД подписа Договор за управление на средства с ЕИФ за присъединяване към инвестиционната програма SIA (Social Impact Accelerator) на ЕИФ за дялови участия в социални венчър фондове, с участие от 1 млн. евро и период на инвестиране на ангажимента до 5 години. През 2018 г. е подписано писмо за Съгласие за удължаване инвестиционния период на фонда SIA с 1 година. Програмата SIA е с цел да се инвестира в малки и средни предприятия със значимо социално въздействие. Мениджър на Програмата е ЕИФ. Срокът на Програмата е 10 години.

Към 31.12.2018 г. са направени дванадесет капиталови вноски по инициативата в размер на 279 хил. евро с легова равностойност 546 хил. лв. (2017 г.: 180 хил. евро с легова равностойност 352 хил. лв.) (Бележка 21).

През 2015 г., Банката стартира нова програма за индиректно финансиране на микро, малък и среден бизнес с максимален размер 150,000 хил. лв. Програмата предвижда възможност ББР да поема част от риска по предоставени от банки-партньори кредити за бизнеса в размер до 30% от стойността на отделните подзаеми. Към 31.12.2018 г., Банката е сключила споразумения с пет банки - партньори и размерът на формирания портфейл от гаранции е 2,790 хил. лв. (31.12.2017 г.: пет банки-партньори и портфейл от гаранции на стойност 3,576 хил. лв.).

Характер на инструментите и кредитен риск

Тези ангажменти с условен характер са носители на задбалансов кредитен риск, тъй като само таксите се признават в отчета до изпълнението или изтичането на срока на ангажиментите. Сумите, отразени в таблицата по-горе като гаранции, представляват максималната счетоводна загуба, която би била призната към края на отчетния период, ако контрагентите не изпълнят изцяло договорните си задължения. Срокът на много от условните задължения ще бъде изтекъл без същите да бъдат частично или изцяло авансирани. Ето защо, сумите не представляват очаквани бъдещи парични потоци. Обезпеченията за издаване на обичайните банкови гаранции са над 100% и представляват основно блокирани депозити в Банката, ипотекирана недвижима собственост и застрахователни полици, издадени в полза на Банката. При възникване на условия за активиране на издадена гаранция, Банката преценява възможността за регресно вземане към контрагента и евентуално реализиране на предоставените обезпечения.

Издадените от Банката гаранции по Проект "Гаранционен фонд за микрокредитиране" на МТСП са необезпечени. В случай на активиране на компонент от издадена гаранция от Банката, извършеното плащане от нея не се оценява като крайна загуба, тъй като банката-партньор има задължение да предприеме всички необходими действия за реализация на получените обезпечения по проблемния кредит и да възстанови съответната сума на ББР.

Невнесената част от номинала на притежаваните от Банката акции на Европейския инвестиционен фонд става дължима за плащане след специално решение за целта на Общо събрание на акционерите на фонда. До датата на издаване на настоящия отчет не е взимано такова решение.

36. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

	2018	2017
Парични средства в каса (Бележка 16)	335	244
Разплащателни сметки при Централната банка (Бележка 16)	297,287	447,404
Вземания от банки с оригинален матуритет до 3 месеца (Бележка 17)	319,679	73,968
	617,301	521,616

Следващата таблица обобщава промените в пасивите, произтичащи от финансова дейност, в това число както промени, свързани с парични потоци, така и непарични промени, като съдържа равенство между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, произтичащи от финансова дейност за годината, приключваща на 31 декември 2018.

	1 януари 2018	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Ефект от промените във валутни курсове	Начисления по метода на ефективен лихвен процент*	Други	31 декември 2018
Текущи привлечени средства от международни институции	869,821	156,254	(121,259)	(34)	-	-	904,782
Текущи задължения по други привлечени средства	17,492	16	(202)	-	-	-	17,306
Общо пасиви от финансова дейност	887,313	156,270	(121,461)	(34)	-	-	922,088

	1 януари 2017	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Ефект от промените във валутни курсове	Начисления по метода на ефективен лихвен процент*	Други	31 декември 2017.
Текущи привлечени средства от международни институции	379,998	556,939	(67,837)	-	-	721	869,821
Текущи задължения по други привлечени средства	17,679	-	(187)	-	-	-	17,492
Общо пасиви от финансова дейност	397,677	556,939	(68,024)	-	-	721	887,313

*Начисленията по лихви в размер на 6,631 хил. лв. са включени в оперативните парични потоци на банката.

37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид свързаност</i>
Министерство на икономиката	Основен собственик на Банката от името на държавата
Министерство на финансите	Под общ контрол от държавата
Национален гаранционен фонд ЕАД	Дъщерно дружество
Микрофинансираща институция ЕАД	Дъщерно дружество
Фонд за капиталови инвестиции ЕАД	Дъщерно дружество
Марица ЕООД	Дъщерно дружество
Холдинг БДЖ ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български институт за стандартизация	Дружество под общ контрол от държавата
Южен Поток България АД	Дружество под общ контрол от държавата
Ай Си Джи Би АД	Дружество под общ контрол от държавата
Български енергиен холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Кинтекс ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Енергийна инвестиционна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ЕООД Пловдив	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ЕООД Шумен	Дружество под общ контрол от държавата
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Държавна консолидационна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Еко Антрацит ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
УМБАЛ Света Екатерина	Дружество под общ контрол от държавата
Монтажи ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата

В таблицата по-горе са оповестени дружества, с които Банката е извършила транзакции през отчетния период. Всички сделки със свързани лица са по договорени цени.

Разчетите със свързани лица в отчета за финансовото състояние са:

Активи	Вид разчет	2018	2017
Дружество/лице			
Министерство на финансите	Ценни книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	460,963	-
Министерство на финансите	Ценни книжа на разположение за продажба	-	227,917
Микрофинансираща институция ЕАД	Предоставени кредити и аванси на клиенти	6,104	8,148
Дружества под общ контрол на държавата	Предоставени кредити и аванси на клиенти	90,673	98,006
Дружества под общ контрол на държавата	Ценни книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	43,931	-
Общо за дъщерни дружества		6,104	8,148
Пасиви			
Дружество/лице	Вид разчет	2018	2017
Национален гаранционен фонд ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	118,828	130,268
Министерство на финансите	Други привлечени средства	17,306	17,492
Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	649	338
Търговски център Марица ЕООД	Задължения към клиенти по депозити	2	-
Фонд за капиталови инвестиции ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	16,250	-
Дружества под общ контрол на държавата	Задължения към клиенти по депозити	911,985	510,682
Общо за дъщерни дружества		135,729	130,606

37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Сделките със свързани лица са:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид взаимоотношение</i>	2018	2017
Министерство на финансите	Приходи от такси и комисиони	62	64
	Приходи от лихви	2,971	1,611
	Разходи за лихви	(124)	(128)
Национален гаранционен фонд ЕАД	Приходи от такси и комисиони	1	2
	Разходи за лихви	(141)	(154)
	Приходи от наем	33	-
	Приходи от дивиденди	771	1,246
Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД	Приходи от такси и комисиони	2	3
	Приходи от лихви	150	88
	Приходи от наем	27	-
	Приходи от дивиденди	121	69
Общо приходи от сделки с дъщерни дружества		1,105	1,408
Общо разходи за сделки с дъщерни дружества		(141)	(154)
Дружества под общ контрол на държавата	Приходи от лихви	4,883	7,830
	Приходи от такси и комисиони	227	498
	Разходи за лихви	(25)	(739)
	Други доходи от дейността	34	210

Условни задължения и ангажименти със свързани лица:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид</i>	2018	2017
Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	20,300	2,800
Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД	Издадени банкови гаранции	2	2
Фонд за капиталови инвестиции ЕАД	Ангажимент по невнесен записан капитал	41,250	-
Дружества под общ контрол на държавата	Неусвоен размер на разрешени кредити	41,708	27,290
Дружества под общ контрол на държавата	Издадени банкови гаранции	9,332	4,993
Общо за дъщерни дружества		61,552	2,802

37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Отношения с ключов управленски персонал:

Разчети с ключов управленски персонал	2018	2017
Задължения към клиенти по привлечени депозити	462	288
Задължения за възнаграждения	49	53
Предоставени кредити и аванси на клиенти	136	142
Сделки с ключов управленски персонал	2018	2017
Възнаграждения и социално осигуряване	(1,445)	(1,630)
Приходи от лихви	4	4

38. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА

На 12.03.2019 г., Българска Банка за Развитие учреди дъщерно дружество ББР Лизинг ЕАД с капитал от 2 млн. лв. изцяло внесен и с основна дейност финансов и оперативен лизинг на активи.

На 13.03.2019 г., Българска банка за развитие учреди дъщерно дружество ББР Факторинг ЕАД с капитал от 2 млн. лв. изцяло внесен и с основна дейност факторинг.

И двете дружества нямат дейност към датата на този отчет.

През м. март 2019 г., агенция Fitch Ratings повиши перспективата на кредитния рейтинг на Република България от стабилна към положителна. Кредитният рейтинг на Българска Банка за Развитие бе повишен от BBB със стабилна перспектива към BBB с положителна перспектива през същия месец.